

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

6/2025
červen

**Finanční a ekonomické
INFORMACE**
Dokumentační bulletin MF
**Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů**

Vydavatel:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. J. Benda, Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Bc. Libor Kadavý,
Mgr. M. Lukeš, Mgr. J. Machonský,
PhDr. L. Tvrďá, Mgr. E. Vaňová

Evid. číslo periodického tisku:

MK ČR E 18634

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1

Tel.: 257 042 588

e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT,
odd. Informační podpora a knihovna,
Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 12. 8. 2025
Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

[https://knihovna.urad.mfcz.cz/
bulletin.php](https://knihovna.urad.mfcz.cz/bulletin.php) (intranet)

[https://www.mfcz.cz/cs/ministerstvo/
sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/
dokumentacni-bulletin/](https://www.mfcz.cz/cs/ministerstvo/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin/) (internet)

Do čísla přispěli:

Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Bc. L. Kadavý,
Mgr. M. Lukeš, PhDr. L. Tvrďá,
Mgr. E. Vaňová

Vážení čtenáři,

předkládáme Vám prázdninové dvojčíslo dokumentačního bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE. Nabízí jako obvykle souhrn nejnovějších odborných článků, knih a jiných informačních zdrojů vztahujících se k problematice Ministerstva financí a jeho resortu.

Evropská unie čelí bezprecedentní výzvě, jak financovat rostoucí výdaje na obranu, aniž by to ohrozilo stabilitu veřejných financí a štedré sociální systémy. V přehledovém článku s názvem „Nové mechanismy financování obrany v rámci EU, další diskutované nástroje, fiskální pravidla a hledání kompromisů při financování“ je věnována pozornost především reakcím Evropské komise na měnící se geopolitickou situaci. Plány EU představené v Bílé knize o evropské obraně a též v plánu ReARM Europe počítají s masivními investicemi do obrany díky třem pilířům: navýšení národních výdajů prostřednictvím dočasné výjimky z fiskálních pravidel, nástroje SAFE (Security Action for Europe) pro společné půjčky a nákupy, a rozšíření úvěrů od Evropské investiční banky. Diskuse v odborném tisku však ukazují, že shoda na ideálním řešení zatím neexistuje. Ačkoli Německo a další státy (mezi nimi i Česko) projevily ochotu navyšovat rozpočty, bude potřeba dalších politických kompromisů a finančních inovací, aby byla zajištěna dlouhodobá bezpečnost a prosperita Evropy.

Věříme, že Vás pravidelný přehled nových informačních pramenů zaujme. Rádi Vám zajistíme plné texty článků i požadované knihy.

Mgr. Jiří Machonský

člen redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

Srpnová uzavírka Odborné knihovny MF

Rádi bychom Vás upozornili, že ve dnech 25. 8. – 29. 8. bude Odborná knihovna MF z důvodu probíhající zákonné revize knihovního fondu uzavřena. Děkujeme za pochopení.

Ostatní služby v oblasti informační podpory poskytované oddělením 5903 - Informační podpora a knihovna zůstávají zachované.

V případě urgentní potřeby lze zaměstnance Odborné knihovny MF kontaktovat e-mailem: knihovna@mfcz.cz nebo telefonicky na lince: 257 042 588.

Publikováno na internetu

OECD publikovala zprávu "**Regulatory sandbox toolkit**", která přináší komplexního průvodce pro regulační orgány k efektivnímu zavádění a správě regulatorních sandboxů. Účelem je pomoci regulačním orgánům zavést a spravovat kontrolovaná prostředí, ve kterých lze nové finanční produkty, služby nebo obchodní modely testovat s reálnými spotřebiteli za uvolněných regulačních podmínek, ale pod regulačním dohledem. Viz:

https://www.oecd.org/en/publications/regulatory-sandbox-toolkit_de36fa62-en.html

Publikováno na webu MF

18.7. byla uveřejněna **Čtvrtletní zpráva o řízení státního dluhu České republiky. 1. pololetí 2025**:
<https://www.mfcz.cz/cs/rozpocetova-politika/rizeni-statniho-dluhu/publikace/dluhove-portfolio-ctvrtletni-informace/2025/ctvrtletni-zprava-o-rizeni-statniho-dluhu-ceske-re-60464>

8.7. byla uveřejněna **Zpráva o činnosti Finanční správy České republiky a Celní správy České republiky za rok 2024**:
<https://www.mfcz.cz/cs/dane-a-ucetnictvi/dane/danove-a-celni-statistiky/zpravy-o-cinnosti-financni-a-celni-sprav/2024/zprava-o-cinnosti-financni-spravy-ceske-republiky-60356>

30.6. byla uveřejněna **Výroční zpráva o činnosti Auditního orgánu za rok 2024**:
<https://www.mfcz.cz/cs/zahranici-a-eu/podpora-ze-zahranici/auditni-organ/cinnost-auditniho-organu/vyrocní-zprava-o-cinnosti-auditniho-organu-za-rok-60279>

O B S A H

Podrobně k tématu..... 4

Nové mechanismy financování obrany v rámci EU, další diskutované nástroje, fiskální pravidla a hledání kompromisů při financování 4

Dokumentace českého a zahraničního tisku.....10

Daně.....	10
Ekonomické vědy. Ekonomie	21
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	22
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	29
Informatika. Počítače	33
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	34
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	34
Podnik a podnikání	37
Pojišťovnictví. Sociální péče	38
Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství	40
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	41
Právo.....	44
Statistika. Demografie. Sociologie	47
Účetnictví	47
Veřejná správa	48
Veřejné finance. Rozpočet.....	50
Životní prostředí	55
Životní úroveň	56
Ostatní	57

Přehled nových knih 64

Nové mechanismy financování obrany v rámci EU, další diskutované nástroje, fiskální pravidla a hledání kompromisů při financování

Mgr. Ing. Taťána Dudáčková

Oddělení 5903, [Informační podpora a knihovna](#), [Archiv vydaných čísel](#)

V článku Mgr. Martina Lukeše *Financování evropské obrany – od konce studené války k soumraku bipolárního světa*¹, který byl vydán v předchozím čísle Finančních a ekonomických informací, měli čtenáři tohoto bulletinu možnost si přečíst informace o financování evropské obrany v minulosti. Aktuálním nástrojem, které byly představeny či zvažovány v letošním roce, se pak bude věnovat tento článek. Financování evropské obrany je aktuálně jedním z předních témat v tisku – a to nejen kvůli válečnému konfliktu na Ukrajině, který vypukl v roce 2022, a následným nepokojům v jiných částech světa, ale i vzhledem k požadavku znovuzvoleného amerického prezidenta D. Trumpa, aby Evropa zvýšila výdaje na svou vlastní obranu a nespolehlá pouze na USA v rámci NATO. Vedle diskuzí o různých nástrojích se tisk zabývá například tím, jak skloubit financování obrany s dalšími oblastmi (sociální zabezpečení), co vše lze vlastně považovat za výdaje na obranu nebo jestli jsou nedávno upravená evropská fiskální pravidla stále nastavena správně².

Aktuální situace a další zvažované nástroje a možnosti

Zásadním dokumentem, který Evropská komise představila v březnu letošního roku, je tzv. *Bílá kniha o evropské obraně a plánu ReARM Europe/připravenost 2030*^{3,4}. Tento dokument stanoví, jak posílit obranu EU, jakým způsobem odstranit kritické nedostatky a jak podpořit evropský obranný průmysl. Plán ReARM Europe/ připravenost 2030 umožňuje vynaložit na obranu přes 800 miliard eur, a to díky třem pilířům: zvýšení výdajů na obranu na vnitrostátní úrovni, nástroji „SAFE“ a zapojení skupiny Evropské investiční banky. Možnost zvýšit veřejné výdaje na obranu mají členské státy díky existenci tzv. *vnitrostátní únikové doložky o Paktu stability a růstu* (evropských fiskálních pravidel). Období, po které je možné aktivovat tuto únikovou doložku, je omezené na 4 roky, přičemž vynaložit je možné až 1,5 % HDP ročně. Doložka se týká výhradně výdajů na obranu. Návrh možnosti členských států aktivovat národní únikovou doložku byl představen v březnu⁵. Taktéž nástroj *SAFE (Security Action for Europe; Akce pro bezpečnost Evropy)* byl představen letos v březnu⁶, finálně schválen byl pak na konci května⁷. Jedná se o finanční nástroj, s jehož pomocí budou členské státy moci společně získávat půjčky na obranu a nakupovat vojenské vybavení. Výše možných půjček v rámci SAFE činí až 150 miliard eur. Třetím pilířem Bílé knihy a ReARM Europe je pak *rozšíření rozsahu úvěrů Evropské investiční banky na obranné a bezpečnostní projekty a mobilizace soukromého kapitálu*.

¹ Více viz článek „Financování evropské obrany – od konce studené války k soumraku bipolárního světa“ v bulletinu Finanční a ekonomické informace č. 6/2025: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin/2025/financni-a-ekonomicke-informace-6-2025-60328>.

² Více viz článek „Úprava evropských fiskálních pravidel: nadcházející změny a ohlasy v tisku“ v bulletinu Finanční a ekonomické informace č. 3/2024: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin/2020/financni-a-ekonomicke-informace-5-2020-38614>.

³ V angličtině *White Paper for European Defence and the ReArm Europe Plan/Readiness 2030*.

⁴ EVROPSKÁ KOMISE. *Komise představila bílou knihu o evropské obraně a plánu ReArm Europe/připravenost 2030*. Online. In: Evropská komise. 19. 3. 2025. Dostupné z: https://czechia.representation.ec.europa.eu/komise-predstavila-bilou-knihu-o-evropske-obrane-planu-rearm-europepripravenost-2030-2025-03-19_cs?prefLang=en. [cit. 2025-06-26].

⁵ STRUPCZEWSKI, Jan. *EU ministers back proposal of temporary exemption on defence spending in EU rules*. Online. In: Reuters. March 11, 2025: 11 PM GMT+1 Updated March 11, 2025. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/europe/eu-ministers-explore-ways-spend-defence-without-breaking-eu-rules-2025-03-11/>. [cit. 2025-06-26].

⁶ RADA EVROPSKÉ UNIE. *NAŘÍZENÍ RADY, kterým se zřizuje nástroj Bezpečnostní akce pro Evropu (SAFE) prostřednictvím posílení evropského obranného průmyslu*. Online. Consilium. Brusel 20. května 2025. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7926-2025-INIT/cs/pdf>. [cit. 2025-06-26].

⁷ ČTK a ŠINDLEROVÁ, Denisa. *EU schválila program půjček na obranu ve výši až 150 miliard eur*. Online. In: ČT24. 27. 5. 2025. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/eu-schvalila-program-pujcek-na-obranu-ve-vysi-az-150-miliard-eur-361385>. [cit. 2025-06-26].

Ještě před představením výše uvedených plánů a nástrojů vyšla v tisku řada komentářů s návrhy, jaké nástroje na získání financí na obranu by byly pro EU nejvhodnější. Jedním z těchto článků je příspěvek britského ekonoma Philippa Legrain ***How Europe can pay for rearmament***⁸. Legrain připomíná, že není příliš zájem financovat obranu prostřednictvím výdajových škrťů či zvyšování daní. Autor diskutoval o třech možnostech: vyloučení investic do obrany z fiskálních pravidel, kolektivních půjčkách a rozšíření půjček ze strany Evropské investiční banky. Ke každému nástroji uváděl možné výhody i „háčky“. Např. aktivace národní únikové doložky může být problematická pro vysoce zadlužené státy, jako je Francie – ty nejsou omezené pouze fiskálními pravidly, ale i trhem s dluhopisy.

Obdobně rozebíral dostupné možnosti financování příspěvek ***The price of security***⁹ týdeníku The Economist. The Economist zvažuje tři alternativy a jejich výhody a nevýhody: zvyšování daní a snižování výdajů, úpravu fiskálních pravidel a financování prostřednictvím EU (obdoba Fondu obnovy). Další výdajové škrty by byly v situaci, kdy by státy měly šetřit, pravděpodobně bolestivé a vysoce politicky nepopulární. Stejně tak zvyšování daní je dle autora problematické, když evropské státy ve výši daní celosvětově vévodí. Autor v souvislosti s různými riziky diskutovaných nástrojů opatrně nastiňuje i další možnost – větší fiskální integraci v EU.

Martin Sandbu řeší v komentáři ***Making Europe's defence spending great again***¹⁰ pro Financial Times tři otázky: kolik peněz je zapotřebí vybrat a utratit, jak je vybrat a kdo by si to měl vzít na starost (zda členské státy EU či EU jako celek). Peníze lze vybrat podle autora prostřednictvím vyšších daní, půjček nebo omezením výdajů na jiné oblasti, přičemž dle studie, na kterou Sandbu odkazuje¹¹, byly v minulosti výdaje na obranu obvykle financovány kombinací dluhů a daní, nikoli prostřednictvím snížení jiných výdajů. Čím rychleji dochází ke zbrojení, tím větší roli hraje dluh, podstatné je ale také to, zda jsou vyšší výdaje na zbrojení trvalé. To, že členské státy EU volají po společných půjčkách, plyne částečně z toho, že se obávají porušování národních fiskálních pravidel. Pokud pravidla vedou k nevhodné hospodářské politice (ať už bezpečnostní či obranné), měla by se změnit. To se v době před vydáním článku skutečně stalo: Německo vyňalo výdaje na obranu z ústavní dluhové brzdy, Evropská komise zavedla národní únikovou doložku z Paktu o stabilitě a růstu. Objevují se však další pádné důvody pro společné půjčky a nové nástroje, jako např. možnost společných koordinovaných výdajů či potřeba zapojit další evropské státy mimo EU. Skutečnost, že EU schválila významné navýšení prostředků na obranu, autor vnímá pozitivně, následovat by měly ale ještě další finanční a politické kroky (např. objem společných půjček, 150 miliard eur, autor považuje za příliš nízký).

V tisku se také průběžně objevují návrhy na vznik úplně nových institucí či nástrojů. Jedním z takových nápadů je založení „obránné banky“. Věnuje se mu litevský premiér a současně bývalý asistent generálního ředitele NATO Giedrimas Jeglinskas v článku ***The case for a global defence bank***¹². Navrhovaná obranná banka by reagovala na současné problémy, kdy státy potřebují na obranu čím dál více peněz, zastaralá pravidla pro veřejné zakázky brání rozdělovat finance efektivně a pro malé dodavatele kritických součástek bývá obtížné sehnat financování kvůli compliance pravidlům komerčních bank. Nová banka by vydávala dluhopisy, což by snížilo výpůjční náklady rozpočtově omezených států. Zároveň by instituce poskytovala záruky komerčním bankám, což by uvolnilo úvěry pro dodavatele a zajistilo likviditu v rámci celého dodavatelského řetězce. Banka by fungovala dle modelu jiných mezinárodních institucí, jako např. MMF či Světové banky. Byla by ale první institucí se zaměřením na obranu a bezpečnost. Jeglinskas následně ve svém komentáři srovnával navrhovanou banku s tzv. zvláštním účelovým nástrojem dříve zvažovaným na úrovni EU, přičemž za vhodnější politik považuje z různých důvodů právě vznik nové banky.

⁸ LEGRAIN, Philippe. *How Europe can pay for rearmament*. Online. The ASPI Strategist [BLOG] Newstex. Feb 20, 2025. Dostupné z: Proquest, <https://www.proquest.com/docview/3168461193/64302F3283D04C4EPO/1?%20Websites>. [cit. 2025-06-26].

⁹ *The price of security*. Online. The Economist. 2025, vol. 454, no. 9437, s. 27. ISSN 0013-0613. Dostupné z: Proquest, <https://www.proquest.com/docview/3171864081/289883334FE14D0EPO/&sourcetype=Magazines>. [cit. 2025-06-26].

¹⁰ SANDBU, Martin. *Making Europe's defence spending great again*. Online. In: FT.com. Mar 6 2025. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/4c15d3b7-cb0c-44bd-aa70-57672c38da31>. [cit. 2025-06-26].

¹¹ Více viz studie „How to Finance Europe's Military Buildup? Lessons from History“: <https://www.ifw-kiel.de/publications/how-to-finance-europes-military-buildup-lessons-from-history-33845/>.

¹² JEGLINSKAS, Giedrimas. *The case for a global defence bank*. Online. In: FT.com. Dec 11 2024. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/064b0685-9003-446d-806a-15015978dfed>. [cit. 2025-06-26].

Jedním z dalších článků na toto téma je příspěvek *The options to fund European defence*¹³ S. Fleminga, P. Temma a A. S. Chassany. V únoru proběhlo setkání evropských ministrů financí v Jihoafrické republice. Ministři zde diskutovali mj. o návrhu na vznik Evropské obranné banky či společného fondu se zapojením Velké Británie. Tzv. „přebrojovací banka“ (rearmament bank), kterou navrhl bývalý britský generál N. Carter, by fungovala podle modelu Evropské banky pro obnovu a rozvoj a půjčovala by prostředky na nákup vojenského vybavení a průmyslových projektů v oblasti obrany soukromému i veřejnému sektoru. Pouze část kapitálu by byla zaplacená předem, krátkodobé rozpočtové náklady by proto nebyly vysoké. Zároveň by instituce nabízela příznivé sazby díky státním garancím. Kromě této možnosti zazněl na setkání např. i návrh na vznik tzv. zvláštního účelového nástroje (*special purpose vehicle*), jehož výhodou by bylo oproti bance rychlejší zřízení. Dále Evropská komise zvažovala změnit účel u již existujících finančních prostředků (pandemické půjčky) či vyjmout výdaje na obranu z evropských fiskálních pravidel (tzv. národní úniková doložka byla později skutečně schválena). L. Spielberger a D. Howarth, kteří na článek zareagovali¹⁴, však varují před některými riziky spojenými se vznikem obdoby k EBRD. Autoři sice zmíněné návrhy vítají, obávají se však, že by vytvoření podobné banky mohlo zvýšit roztržitost a zhoršit koordinaci mezi různými věřiteli v EU. Rovněž uvádějí, že vytvořit novou banku a její základnu investorů i portfolio projektů by mohlo trvat dlouho.

Vzniku banky se dotýká také další bývalý představitel NATO, Rob Murray, v článku *Europe's defense awakening needs a second engine*¹⁵. Autor v příspěvku oceňuje vznik programu SAFE a existenci společných dluhopisů na nákup zbraní, i on však, stejně jako Jeglinskas, doporučuje zřízení tzv. Banky pro obranu, bezpečnost a odolnost (*Defense, Security and Resilience BANK, DSR*). Murray následně rozebírá detaily fungování společných nákupů zbraní na úrovni EU v rámci SAFE a popisuje nedostatky tohoto nástroje: jako např. to, že prostředky budou moci plynout pouze vládám a ne přímo firmám, tj. někteří dodavatelé budou stále závislí na financování ze strany komerčních bank. Murray naznačuje, že by se mohla zopakovat situace z r. 2023, kdy vzrostla poptávka po munici, ale úvěry byly zamrzlé, což vedlo k výpadkům v dodávkách. Banka by neměla SAFE nahradit, ale spíše doplnit. Murray blíže rozebírá, jak by fungovala vazba mezi SAFE a DSR, a dodává, že by instituce mohla vzniknout z pozice „koalice ochotných“ a zahájit by ji mohlo prohlášení na červnovém summitu NATO. DSR by mohla zahrnovat i státy mimo EU a Evropu celkově.

Kromě návrhu na vznik nové banky zazněla z úst odborníků také myšlenka vytvoření tzv. „Evropského obranného mechanismu“ (*European Defence Mechanism, EDM*), určité obdoby Evropského stabilizačního mechanismu (*European Stability Mechanism, ESM*). O studii think tanku Bruegel¹⁶, ve které nápad zazněl, informuje článek *EU-Rüstungsfonds bringt kaum Vorteile*¹⁷. Guntram Wolff, Armin Steinbach a Jeromin Zettelmeyer ve studii vyčíslili účinky fondu SAFE – považují je za nedostatečné, a to i kdyby měly veškeré úvěry plynout pouze Itálii, která by z levných úvěrů těžila nejvíce (platí nyní nejvyšší úrokové sazby). Navrhovaný Evropský obranný mechanismus by byl zcela novou institucí. Členské státy EU by dodaly EDM vlastní kapitál, jenž by sloužil jako zástava pro půjčky na společné zbrojní projekty. V rámci EDM by byly zadávány veřejné zakázky a zbraně by patřily EDM, členským státům by je instituce půjčovala. Výhodou by bylo, že by dluhy nezatížily národní rozpočty, i to, že by při zakázkách nebyly upřednostňované podniky z jednoho členského státu. O návrhu se jednalo na dubnovém setkání ministrů financí EU ve Varšavě pod záštitou polského předsednictví v Radě EU, kde se myšlenka setkala se smíšenými reakcemi. Zatímco ministři financí většinově

¹³ FLEMING, Sam; TAMMA, Paola a CHASSANY Anne-Sylvaine. *The options to fund European defence*. Online. In: FT.com. Feb 27 2025. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/5fcdf248-56fc-4247-b82d-1450da2ebe7b>. [cit. 2025-06-26].

¹⁴ SPIELBERGER, Lukas a HOWARTH, David. *Letter: Europe's 'rearmament bank' plan might backfire*. Online. In: FT.com. Apr 9 2025. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/054272cf-c5cd-448f-92e3-44af0ea1e454>. [cit. 2025-06-26].

¹⁵ MURRAY, Rob. *Europe's defense awakening needs a second engine*. Online. In: Politico. May 26, 2025 4:00 AM CET. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/europe-defense-safe-billion-arms-war/>. [cit. 2025-06-26].

¹⁶ Více viz <https://www.bruegel.org/policy-brief/governance-and-funding-european-rearmament>.

¹⁷ VOLKERY, Carsten. *EU-Rüstungsfonds bringt kaum Vorteile*. Online. In: Handelsblatt.com. 07.04.2025 - 16:08 Uhr. Dostupné z: <https://www.handelsblatt.com/politik/international/verteidigung-eu-ruestungsfonds-bringt-kaum-vorteile/100119555.html>. [cit. 2025-06-26].

uznávají, že jsou další finanční nástroje na úrovni EU potřeba, někteří z nich se obávají toho, že by vznik instituce vedl ke ztrátě kontroly nad zakázkami, i toho, že by obrana přestala být v národní odpovědnosti členských států¹⁸.

Fiskální pravidla a přístup různých států k financování obrany

Nutnost zvýšit výdaje na obranu úzce souvisí s evropskými fiskálními pravidly a přístupem členských zemí EU k jejich dodržování. Některé členské státy EU se zvyšováním výdajů na obranu vážají. Jedná se zejména o země geograficky vzdálenější od Ruska, které se v minulosti zároveň dostaly do problémů se zadlužením. Tématu se věnoval článek *There's no such thing as a free tank*¹⁹ týdeníku The Economist. Některé státy (např. Španělsko či Itálie) navrhly, aby se do rozpočtu na obranu začaly započítávat i takové položky, jako výdaje na kybernetickou bezpečnost, boj proti terorismu, omezování uhlíkových emisí či podpora ekonomické konkurenceschopnosti. Pokud by k podobnému „kreativnímu účetnictví“ skutečně docházelo, musel by být dle odborníků navýšen procentuální cíl výdajů na obranu vůči HDP. NATO je založeno na principu solidarity – nemůže docházet k tomu, že si státy vzdálenější od Ruska budou vybírat, čeho se zúčastní – s kůží na trh by měl jít každý, tj. všechny státy by se měly podílet, a to i na skutečné obraně.

Tématu „kreativního účetnictví“, tzv. „defense washing“ a tomu, co lze ještě započítávat do výdajů za obranu, se věnovaly také články *As Trump Demands More Military Spending, NATO Reconsiders What Counts*²⁰ či *Wie Spanien sein Verteidigungsbudget auf zwei Prozent schraubt*²¹. Druhý z článků navíc upozorňuje na to, že termín „připravenost 2030“ se do názvu Bílé knihy o evropské obraně dostal právě na popud Španělska a Itálie. Program tak zahrnuje i výdaje na boj s pandemií a přírodními katastrofami, tj. netýká se výhradně obrany. Postoj Španělska a Itálie vyplývá i z toho, že vládnoucí strany mají v těchto zemích koaliční partnery, kteří s navýšováním výdajů na obranu nesouhlasí a z pacifistického postoje obyvatelstva. Příspěvek však připomíná, že Španělsko podporuje Ukrajinu po celou dobu války s Ruskem a dodalo zemi tanky i systémy protivzdušné obrany.

Dubnový komentář *Das Milliardenpaket von Merz könnte als Papiertiger enden*²² Armina Steinbacha a Jeromina Zettermeyera pro Handelsblatt se zabývá aktuálním postojem Německa k fiskálním pravidlům i financování obrany. Německo, které bylo řadu let kritizováno za přespříliš úspornou fiskální politiku, letos svůj postoj zásadně přehodnotilo. V březnu země schválila rozsáhlý balíček investic do obrany, infrastruktury a na boj s klimatickou změnou a prosadila se také reforma dluhové brzdy²³. Dle komentáře Steinbacha a Zettermeyera však německé plány brzdí Pakt o stabilitě a růstu, upravený teprve v r. 2024, a jeho ustanovení o analýze udržitelnosti dluhu. Problémem je, že evropská fiskální pravidla a jejich flexibilita se týkají pouze úzce definovaných výdajů na obranu, Německo přitom definuje výdaje na obranu širěji. Stát tak čelí dilematu mezi ztrátou reputace a neinvestováním či porušováním fiskálních pravidel, na jejichž přísnosti dříve sám trval. „Nejčistším“ řešením by podle autorů byla opětovná úprava Paktu o stabilitě.

¹⁸ VOLKERY, Carsten. *EU-Finanzminister streiten über Rüstungsfinanzierung*. Online. In: Handelsblatt.com. 12.04.2025 - 16:32 Uhr aktualisiert. Dostupné z: <https://www.handelsblatt.com/politik/international/verteidigung-eu-finanzminister-streiten-ueber-ruestungsfinanzierung/100119598.html>. [cit. 2025-06-26].

¹⁹ *There's no such thing as a free tank*. Online. The Economist. 2025, vol. 454, no. 9440, s. 28. ISSN 0013-0613. Dostupné z: Proquest, <https://www.proquest.com/docview/3179257150/445E1DAFBEB4163PQ/&sourcetype=Magazines>. [cit. 2025-06-26].

²⁰ JAKES, Lara a ERLANGER, Steven. *As Trump Demands More Military Spending, NATO Reconsiders What Counts*. Online. New York Times (Online). May 23, 2025. ISSN 0013-0613. Dostupné z: Proquest, <https://www.proquest.com/docview/3206784382/1ACF9C0F782A4EDDPQ/&sourcetype=Blogs,%20Podcasts,%20&%20Websites>. [cit. 2025-06-26].

²¹ LOUVEN, Sandra. *Wie Spanien sein Verteidigungsbudget auf zwei Prozent schraubt*. Online. In: Handelsblatt.com. 24.04.2025 - 03:49 Uhr. Dostupné z: <https://www.handelsblatt.com/politik/international/nato-wie-spanien-sein-verteidigungsbudget-auf-zwei-prozent-schraubt/100123159.html>. [cit. 2025-06-26].

²² STEINBACH, Armin a ZETTELMEYER, Jeromin. *Das Milliardenpaket von Merz könnte als Papiertiger enden*. Online. In: Handelsblatt.com. 24.04.2025 - 14:15 Uhr. Dostupné z: <https://www.handelsblatt.com/meinung/gastbeitraege/gastkommentar-das-milliardenpaket-von-merz-koennte-als-papiertiger-enden/100123609.html>. [cit. 2025-06-26].

²³ Více k tomuto tématu viz https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/nemecko-odblokovalo-dluhovou-brzdu-nutne-opatreni-v-posledni-minute-rika_2503191758_epo.

Martin Sandbu se v článku *What's the point of fiscal rules?*²⁴ zabývá smyslem fiskálních pravidel obecně, nejen jejich vlivem na oblast obrany. Jak EU, tak Velká Británie a Německo musely v zimě a na jaře reagovat na společný problém, každý region se přitom zachoval jinak. Německo, stejně jako EU, potřebovalo více utrácet za obranu a infrastrukturu, Británie považovala za nutné posílit výdaje na obranu a rovněž nezvyšovat daně. Německo přikročilo ke změně ústavy, aby se do limitu na půjčky nezapočítávala obrana, Evropská unie odmítla změnit fiskální pravidla, pouze využila jejich flexibility, a Velká Británie pravidla dodržela a současně ohlásila omezení výdajů. Autor se v této souvislosti ptá, jaký je vlastně cíl fiskálních pravidel: teorie říká, že je jejich cílem udržitelnost veřejných financí, z různých výzkumů citovaných v článku však vyplývá, že důkazy z praxe o vlivu fiskálních pravidel na udržitelnost dluhu nejsou tak přesvědčivé, jak by se čekalo. Záleží také na podobě pravidel, což autor dokládá příklady z Británie a Německa. Další chybou může být i to, že se pravidla mohou snažit dosahovat příliš mnoha cílů, kdy některá zdůvodnění mohou dokonce fungovat protichůdně. V neposlední řadě je nutné učinit kompromis mezi přítomností a budoucností (vyšší zdrženlivost v současné době a prostor pro výdaje v budoucnu, nebo naopak). Sandbu se dále zamýšlí nad tím, zda politici nejsou někdy až příliš zodpovědní a neochotní si půjčovat, i když by to bylo třeba – fiskální pravidla mohou zúžit prostor pro demokratickou politiku.

Skloubení financování různých oblastí

Kromě souvislosti financování obrany a fiskálních pravidel někteří komentátoři řešili, jak sladit na jedné straně zvýšené výdaje na obranu a na straně druhé zachovat stávající a v celosvětovém měřítku relativně štedré systémy sociálního zabezpečení v době, kdy se Evropa současně potýká s nepříznivou demografickou situací.

Bronwen Maddox, ředitelka think tanku Chatham House, upozorňuje v komentáři *Defence is the greatest public benefit of all*²⁵ na obtížná rozhodnutí, kterým budou muset čelit politici v EU a ve Velké Británii. Británie si možná bude na obranu muset půjčit více peněz, než se uvažovalo, a později bude muset omezit některé výhody, jako nemocenské dávky, penze či výdaje na zdravotní péči. Spojené státy zastávají názor, že na ně v oblasti obrany Evropa dlouhodobě spoléhala a zároveň přitom vytvářela kontinent „hrdého sociálního státu“. Sociální výhody jsou v Británii ovšem, na rozdíl od obrany, u voličů oblíbené, pokud by se tak měly výhody omezit, bude to obtížné politicky prosaditelné. Autorka se domnívá, že k tomu nakonec bude muset dojít, přičemž mezitím si Evropa bude muset na obranu půjčit.

Také komentátor FT Janan Ganesh se dle svého březnového příspěvku *Europe must trim its welfare state to build a warfare state*²⁶ domnívá, že sociální výdaje bude nakonec nutné omezit. Autor nepovažoval za reálné, že by došlo ke zvýšení daní, anebo k vyšším půjčkám, popř. jejich „europeizaci“ (v této oblasti se ovšem od března, kdy článek vyšel, situace posunula). Většina Evropanů nyní považuje sociální výhody za přirozené, podle Ganeshe jde nicméně o „produkt zvláštních historických okolností“ druhé poloviny 20. století, které již pominuly. Konkrétně má komentátor na mysli dotování evropské obrany ze strany USA, pouze slabou konkurenci ze strany Indie či Číny a příznivý demografický vývoj. Penzijní a zdravotní výdaje přitom bylo obtížné naplnit ještě před zhoršením bezpečnostní situace. Sociální stát se tak bude muset změnit, ale je sporné, zda na to veřejnost přistoupí. Ganeshův komentář vyvolal další reakce. Polský ekonom Piotr Arak se domnívá, že by Evropská komise měla obětovat spíše klimatickou politiku než sociální stát, kvůli tomu, že ekonomické obtíže podporují extremismus (a odvolává se přitom na knihu J. M. Keynesa z r. 1919 *Ekonomické důsledky míru*)²⁷. Obdobně se vyjadřují v komentáři

²⁴ SANDBU, Martin. *What's the point of fiscal rules?* Online. In: FT.com. Mar 27 2025. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/40db05be-4b6f-48d4-821a-e131ee8ba63b>. [cit. 2025-06-26].

²⁵ MADDOX, Bronwen. *Defence is the greatest public benefit of all*. Online. In: FT.com. Feb 20 2025. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/e0bd86f9-fd4a-4802-8199-44daaa97d13a>. [cit. 2025-06-26].

²⁶ GANESH, Janan. *Europe must trim its welfare state to build a warfare state*. Online. In: FT.com. Mar 5 2025. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/37053b2b-ccda-4ce3-a25d-f1d0f82e7989>. [cit. 2025-06-26].

²⁷ Tato kniha je v českém vydání z r. 2004 pro případné zájemce dostupná i ve fondu odborné knihovny MF, viz <https://portaro.mfcr.cz/records/0dc1d3f4-008b-4c3b-8411-735ac3f20d93>.

²⁸ ARAK, Piotr. *Letter: Let's not sacrifice social wellbeing on altar of war*. Online. In: FT.com. Mar 14 2025. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/b82a25a1-3b06-41f2-bd0f-10e075c1fb6a>. [cit. 2025-06-26].

J. Kirton-Darling a I. Barthes, představitelky odborové organizace industriAll Europe. Varují před vzestupem extremismu, který podle nich souvisí s fiskální konsolidací po Velké recesi²⁹.

Příspěvek *Defence spending is up — but on all the wrong things*³⁰ další komentátorky FT, Rany Foroohar, se týká trochu jiného tématu – a sice toho, jak zvýšené výdaje na obranu utratit co nejefektivněji. Autorka upozorňuje s odkazem na Ukrajinu na to, že v současné době inovace vznikají spíše „v garážích“ než ve velkých firmách. Technologické změny možná nemění jen povahu války, ale celý obranný byznys. S určitou nadsázkou a přirovnáním k IT oblasti tak může dojít k tomu, že státy budou zadávat zakázky na sálkové počítače v době, kdy všichni používají notebooky. Možná pak podle Foroohar nebude nejpodstatnějším faktorem velikost rozpočtu, ale spíše schopnost se technologicky „vyznat“. I k tomuto komentáři vyšly ovšem různé reakce, z nichž některé poukazují na přílišné zjednodušení celé problematiky a na důvody, proč státy investují do zdánlivě „zastaralých“ systémů obrany.

Na závěr je nutné poznamenat, že situace okolo financování evropské obrany se neustále vyvíjí. V době přípravy tohoto článku (červen 2025) požádalo o aktivaci tzv. národní únikové doložky k Paktu o stabilitě 16 členských států EU, a to včetně České republiky³¹. Česká republika má k potřebě zvyšování výdajů na obranu obecně pozitivní postoj. Na konci června proběhl významný summit NATO, na kterém premiér P. Fiala oznámil, že Česko podpoří zvýšení výdajů na obranu až na 5 % HDP³². Ke stanovení pětiprocentního závazku k roku 2035 na summitu nakonec skutečně došlo.³³

²⁹ KIRTON-DARLING, Judith a BARTHESES, Isabelle. *Letter: Welfare or warfare? It's really a false choice*. Online. In: FT.com. Mar 20 2025. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/abad5773-b397-48ca-886d-7137a8083aa7>. [cit. 2025-06-26].

³⁰ FOROOHAR, Rana. *Defence spending is up - but on all the wrong things*. Online. In: FT.com. May 25 2025. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/11a6b844-fe57-4e39-86ba-bb04e839bf2f>. [cit. 2025-06-26].

³¹ ČTK. *EK doporučuje kvůli výdajům na obranu výjimku z pravidel 16 zemím včetně Česka*. Online. In: Týden.cz. 4. 6. 2025 23:21. Dostupné z: <https://www.tyden.cz/ek-doporucuje-kvuli-vydajum-na-obranu-vyjimku-z-pravidel-16-zemim-vcetne-ceska>. [cit. 2025-06-26].

³² ČTK. *Česko je připraveno dát na obranu pět procent HDP, řekl Fiala*. Online. In: Seznamzpravy.cz. 25. 6. 2025 13:41. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-cesko-je-pripraveno-dat-na-obranu-pet-procent-hdp-rekl-fiala-280239>. [cit. 2025-06-26].

³³ LINHART, Tomáš a PAVEL, Petr. *Pro mě to občas byly těžké momenty. “ S prezidentem Pavlem o ústupcích Trumpovi na summitu NATO*. Online. In: Denikn.cz. Dostupné z: <https://denikn.cz/1770699/pro-me-osobne-to-obcas-byly-tezke-momenty-s-prezidentem-pavlem-o-ustupcich-trumpovi-na-summitu-nato/>. [cit. 2025-06-26].

Daně

Winfred Bernhard

Arbeitnehmerbesteuerung vereinfachen - Statement

Zjednodušit zdanění zaměstnanců - prohlášení

Finanz-Rundschau, Jg. 107, (2025) Nr. 11, S. 503-506

Příspěvek W. Bernharda z ministerstva financí spolkové země Porýní-Vestfálsko na 95. berlínských daňových hovorech ke zjednodušení systému zdanění příjmů zaměstnanců. Zohledňuje dosavadní výsledky práce expertní komise při spolkovém ministerstvu financí, blíže se zabývá otázkami vztahu automatizace a komplexnosti daňového práva a hodnotí návrhy expertní komise v daném kontextu. Dle jeho názoru mají návrhy expertní komise potenciál být základem plošného zjednodušení místy nepřehledného daňového systému v Německu. - Poznámky.

Václav Benda

Cestovní služba - zvláštní režim

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 26, (2025) č. 7, s. 28-31

Článek přibližuje dílčí změny zvláštního režimu pro cestovní službu, který spočívá ve zdanění přírážky poskytovatele cestovní služby, v důsledku novely č. 461/2024 Sb. zákona o DPH. Autor s využitím příkladů vysvětluje pravidla pro uplatnění zvláštního režimu pro cestovní službu, a to podle § 89 zákona o DPH účinného od 1.1.2025 s upozorněním na změny oproti dřívější právní úpravě. Věnuje se stanovení základu daně v tomto zvláštním režimu, určení místa plnění rozhodnému pro stanovení místa zdanění, povinnosti priznat daň, odpočtu daně a problematice zajištění cestovní služby.

by Jaroslav Bukovina, Tomáš Lichard, Ján Palguta, and Branislav Žúdel

Corporate minimum tax and the elasticity of taxable income : evidence from administrative tax records [elektronický zdroj]

Minimální korporátní daň a elasticita zdanitelných příjmů : zjištění z úředních daňových záznamů

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 17 (2025), No. 2, p. 358-387

Autoři na datech z daňových přiznání ze Slovenska z let 2010-2020 empiricky zkoumají reakce podniků na existenci a změny minimální prahové hodnoty u daně z příjmů právnických osob. Podniky, kterým kvůli existenci prahové hodnoty vycházela vyšší daňová povinnost, než kdyby mez neexistovala, měly možnost si v dalších letech přeplatek započítat oproti závazku. Je zjištěno, že po zavedení minimální daně řada podniků přestala vykazovat nulové hodnoty a začala se "shlukovat" okolo minimální hranice. Dále je mj. vypočtena elasticita zdanitelného příjmu a je zjištěno, že opatření zvýšilo daňové výnosy a zmírnilo pokřivení (distortion) zdanění podniků. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/pol.20230108>

Věra Kameníčková

Daň z nemovitostí si žádá další změnu

Moderní obec, Sv. 31, (2025) č. 6, s. 20

V r. 2024 došlo v právní úpravě daně z nemovitých věcí k výrazné změně. Článek rozebírá, jaký dopad měla na rozpočty obcí v ČR a jak se projevila v jednotlivých velikostních skupinách obcí. Výnos daně z nemovitostí za obce bez Prahy dosáhl 20,4 mld. Kč, což je meziročně o 85 % více. Především zásluhou r. 2024 se výnos daně mezi r. 2013 a r. 2024 zvýšil o 127 %, zatímco u celkových příjmů to bylo o 90 % a u daňových příjmů o 110 %. Autorka zdůrazňuje, že při zachování současné konstrukce daně z nemovitostí nelze bez zásahů do sazeb zvyšovat její výnos. Graf dokládá podíl výnosu daně z nemovitostí na příjmech a daňových příjmech obcí (bez Prahy) za období 2015-2024.

Zdeněk Morávek

Daňová ztráta u veřejně prospěšných poplatníků

Účetní a daně, Sv. 28, (2025) č. 6, s. 15-21

Článek popisuje a shrnuje základní principy a okolnosti, za kterých je možné uvažovat o uplatnění daňové ztráty jako položky odčitatelné od základu daně u veřejně prospěšných poplatníků. Možnost uplatnění daňové ztráty je upravena v § 34 odst. 1 až 3 zákona o daních z příjmů. V praxi se jedná o poněkud

nejednoznačnou problematiku, proto autor také přibližuje související právní úpravu jednotlivých právních forem veřejně prospěšných poplatníků (příspěvkové organizace; spolky; nadace a nadační fondy; obecně prospěšné společnosti; veřejné vysoké školy a veřejné výzkumné instituce; poskytovatelé zdravotních služeb; ústavy). Autor zdůrazňuje, že úprava přímo vylučuje možnost uplatnění daňové ztráty pouze u obecně prospěšných společností.

by Katarzyna Bilicka, İrem Güçeri, and Evangelos Koumanakos

**Dividend taxation and firm performance with heterogeneous payout responses [elektronický zdroj]
Zdanění dividend a výkonnost podniku za předpokladu různorodých reakcí na výplatu dividend**

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 17 (2025), No. 2, p. 1-29

Autoři v článku analyzují výkonnost podniků, kterých se dotkla neočekávaná daň z dividend před světovou finanční krizí. Konkrétně zjišťují, zda firmy mění své rozhodnutí o výplatě dividend bezprostředně po ohlášení daně, zda zdanění tlumí výplatu dividend a pokud ano, jak firmy nakládají s nerozdělenými finančními prostředky (zda shromažďují hotovost v rámci firmy, investují do výrobního zařízení, soukromého majetku či zda splácí dluh). Identifikován je prudký pokles výplaty dividend, zároveň ale nedochází ke změně v nákupu vybavení. V době finanční tísně je také část prostředků využita na splácení krátkodobých dluhů. Článek pracuje s daty z Řecka. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/pol.20230109>

Luis Eduardo Schoueri and Bruno Cesar Fettermann Nogueira dos Santos

Does the "realistic options" concept in the OECD TP guidelines undermine legal certainty and the arm's length standard?

Narušuje koncept "reálných možností" v pokynech OECD k převodním cenám právní jistotu a princip tržního odstupu?

Bulletin for international taxation, Vol. 79, (2025) No. 2, p. 61-67

V r. 2010 došlo k zavedení pojmu "reálně dostupné možnosti" (options realistically available) do Pokynů OECD k převodním cenám. Transakce musí být mj. vykresleny tak, jako by je uskutečnily nezávislé strany za "reálně dostupných možností". Autoři docházejí k závěru, že je zmíněný pojem v rozporu s principem právní jistoty. Pojem je nekonkrétní, není v souladu se standardy tržního odstupu a jeho aplikace v praxi může vést k rozdílným výsledkům. - Poznámky.

Vladimír Zdražil, Jana Ledvinková, Robert Soudný, Magdalena Králová, Zdeněk Kuneš, Libuše Müllerová, Monika Randáková, Jan Molín

DPH v účetních a daňových souvislostech

Účetnictví, Sv. 2025, č. 6, s. 3-37

Zvláštní tematická sekce se v několika člancích zabývá daní z přidané hodnoty v účetních a daňových souvislostech. Obsažena jsou tato dílčí témata: oprava základu daně po 1.1.2025, nárok na odpočet daně po novele zákona o DPH, registrace osoby povinné k dani za plátce v r. 2025, účtování daně z přidané hodnoty ve vybraných oblastech. Zahrnut je rovněž rozhovor se zakladatelem jednoho ze startupů, který vyvíjí aplikaci podílející se na automatizaci účetních dokladů.

Lisa Riedel

**Entgeltliche und unentgeltliche Anteilsübertragung bei Vermögensverwaltenden Personengesellschaften : zur Reichweite der Bruchteilsbetrachtung i.S.d. § 39 Abs. 2 Nr. 2 AO und § 23 Abs.1 Satz 4 EStG bei Gesellschaftsverbindlichkeiten
Úplatný a bezúplatný převod podílu mezi osobními společnostmi spravujícími majetek : k rozsahu dílčího plnění ve smyslu § 39 odst. 2 odvodního řádu a § 23 odst. 1 věty 4. zákona o dani z příjmů při závazcích společnosti**

Finanz-Rundschau, Jg. 107, (2025) Nr. 13, s. 586-593

Příspěvek se podrobně věnuje problematice posouzení podílů při úplatné a bezúplatné změně spoluvlastníka osobní společnosti ve smyslu § 39 odstavce 2 č. 2 Odvodního řádu (Abgabenordnung) a § 23 odst. 1 věty 4 zákona o dani z příjmů. Definuje proces posouzení podílu podle § 39 AO a jeho právní důsledky, věnuje se významu zmíněné části § 23 zákona o dani z příjmů jako zvláštní kapitole principu transparentnosti. Popisuje meze posouzení podílu při změně podílníka ve vztahu k závazkům společnosti, které demonstruje na příkladech rozhodnutí

Spolkového finančního dvora (více rozhodnutí z r. 2016, k nimž IX. soudní senát vydal oficiální stanovisko a jeho aktualizace z let 2022 a 2024), v daném kontextu pojednává i o problematice dědictví. - Poznámky.

Jan Hildebrand

Entlastung für Unternehmen soll rasch greifen

Brzké daňové úlevy podnikatelům

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 104 (2.6.2025), S. 13

Spolkový ministr financí L. Klingbeil představil plán daňových úlev pro německé podnikatele, které by do r. 2029 měly postupně narůst na 11,3 mld. eur ročně s celkovou výší pro období 2025-2029 48 mld. eur. Balíček má za cíl podpořit investice, snížit korporátní daň v pěti krocích z 15 % na 10 %, dosáhnout neutrality daňové zátěže mezi osobními a kapitálovými společnostmi, podpořit výzkum a inovace a možnost odpočtu elektromobilů z daní.

Matthias Oldiges, Fabian Jansen

Gesundheits-Apps und digitale Arztpraxen : umsatzsteuerliche Fallstricke und Lösungsvorschläge

Zdravotnické aplikace a digitální lékařské praxe : úskalí při odvodu DPH a návrhy řešení

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 74, (2025) Nr. 11, S. 401-406

Příspěvek se zabývá uplatněním daně z přidané hodnoty při použití zdravotnických mobilních aplikací a tzv. digitální lékařské praxe, která je od r. 2019 garantována v § 33a zákona o sociálním zabezpečení (zákon garantuje dostupnost digitálních zdravotnických služeb – DiGA, Digital health applications - a upravuje podmínky jejich poskytování). Problematiku ve smyslu § 4 č. 14 zákona o DPH demonstruje na sporných výkladech na vybraných praktických příkladech. Autoři definují základní pojmy (zdravotnická aplikace, osobní způsobilost, lékařské ošetření), představují různé skupiny lékařských aplikací (aplikace diagnostikující nemoci s či bez lidské interakce, aplikace pro obecnou podporu a sledování zdraví) a nastiňuje zákonný rámec, který vymezuje pravomoci a zodpovědnost subjektů. Představují rovněž formy digitální lékařské praxe. - Poznámky.

Sven Thalmann

Grundsätze zur Anwendung des Steueroasen-Abwehrgesetzes

Zásady uplatňování zákona o boji proti daňovým rájům

Der Betrieb, Jg. 78, (2025) Nr. 16, S. 973-980

Dne 14.6.2024 zveřejnilo německé spolkové ministerstvo financí (BMF) přípis týkající se zásad uplatňování zákona o boji proti daňovým rájům ve znění novelizovaném zákonem o daních z příjmů 2022. Vzhledem k rostoucímu významu zákona a množství nevyjasněných otázek o jeho uplatňování byl přípis očekáván s napětím. Článek poskytuje přehled o zákonu o boji proti daňovým rájům (StAbwG) a kriticky hodnotí prohlášení BMF. Zabývá se také stanovisky BMF k zákonu o boji proti daňovým rájům v přepracovaném dopise o zásadách uplatňování zákona o zahraničních daních ze dne 22.12.2023. Dále seznamuje se změnami zákona o boji proti daňovým rájům provedenými zákonem o daních z příjmů 2024. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M8.

José María Durán-Cabré, Alejandro Esteller-Moré, Leonzio Rizzo, Riccardo Secomandi

Has COVID-19 vaccination success increased the marginal willingness to pay taxes?

Zvýšil úspěch očkování proti covidu-19 mezní ochotu platit daně?

Fiscal studies, Vol. 46, (2025) No. 1, p. 125-137

Očkovací kampaň v boji proti onemocnění covid-19 je příkladem úspěchu veřejného sektoru a mohla vyvolat zvýšení důvěry veřejnosti ve státní orgány. Autoři prostřednictvím metody rozdílu v rozdílech empiricky zjišťují, zda tato úspěšná reakce úřadů mohla ve Španělsku ovlivnit mezní ochotu platit daně (marginal willingness to pay taxes, MWTP). Na datech ze čtyř vln očkování v letech 2020 a 2021 zkoumají možnou kauzalitu vedoucí od pokrytí očkováním k MWTP. Autoři zjišťují, že v důsledku dobrého řízení očkovací kampaně ve Španělsku došlo ke zvýšení mezní ochoty platit daně. Nárůst MWTP byl vysledován ve věkových skupinách, kde byla vyšší míra proočkovanosti. - Poznámky.

Oana Popa

Identifying the reference framework in the state aid cases : from past to future, with a turning point in 2024

Určení referenčního rámce v případech státní podpory : z minulosti do budoucnosti s obratem v roce 2024

European taxation, Vol. 65, (2025) No. 2/3, p. 120-123

Autorka se zabývá vývojem identifikace referenčního rámce pro analýzu selektivity v "případech státní podpory", v souvislosti s neočekávaným rozhodnutím SDEU v případě Apple z r. 2024 (C-465/20). Věnuje se diskusím a rozhodnutím soudů týkajícím se definice referenčního systému s cílem určit, zda daňové rozhodnutí poskytuje jeho příjemci selektivní výhodu. Zdůrazňuje vývoj v této oblasti v r. 2024 (rozhodnutí Apple není v souladu s předchozím přístupem) a zvažuje dopad těchto vývojových trendů na budoucí vyšetřování Evropské komise a na využívání rámce pro kontrolu státní podpory pro odlišná ujednání ve vztahu k daním z příjmů právnických osob. - Poznámky.

Grahame Jackson

The interpretation of multilateral instruments and the status of commentary : the definition of "permanent establishment" in the GLoBE Pillar Two Model Rules

Interpretace mnohostranných nástrojů a postavení komentáře : definice "stálé provozovny" ve druhém pilíři Globálních vzorových pravidel proti erozi základu daně

Bulletin for international taxation, Vol. 79, (2025) No. 2, p. 53-60

V oblasti mezinárodního zdanění se stále častěji objevuje tzv. "přístup dvojích dokumentů" (dual document approach). Dochází k tomu, že pravidla bývají doprovázena rozsáhlým komentářem, od kterého se odvíjí výklad pravidel. Autor v článku analyzuje vztah mezi textem mezinárodních daňových pravidel a komentářem a řeší, zda je vždy komentář v souladu s původními pravidly. Konkrétně se zabývá definicí stálé provozovny (permanent establishment) a interakcí mezi definicí stálé provozovny dle GLoBE (Globální vzorová pravidla proti erozi základu daně) a dle komentáře a pokynů OECD. Dochází k závěru, že komentář sám o sobě zcela neodstraňuje potřebu další interpretace pravidel, bývá neúplný a někdy je i sám matoucí. V textu se autor opírá o různé judikáty. - Poznámky.

Lisette van der Hel-van Dijk and Menno Griffioen

Intra-community VAT fraud : is it really a 50 billion euro problem?

Intrakomunitární podvody na DPH : činí objem těchto podvodů skutečně 50 miliard eur?

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 1, p. 9-20

Autoři rozebírají, zda podvody na DPH uvnitř EU stále činí 50 miliard eur, tj. zda jsou stále konstantní, jak se uvádí. Domnívají se, že ve skutečnosti došlo k poklesu, i přesto by však bylo vhodné analyzovat, která z opatření přijatých v posledních letech mají vliv na konkrétní skupiny daňových plátců. V článku je nejprve vysvětlen pojem "intrakomunitární podvod na DPH", následně je popsán vývoj tohoto typu podvodu jako součásti mezery DPH v průběhu jednotlivých časových období (1993-2003, 2004-2013, 2014-2023) a je komentován vliv různých opatření na mezeru DPH způsobenou intrakomunitárními podvody. V závěru jsou uvedena hlavní zjištění z analýzy i doporučení autorů, jak lépe měřit mezeru DPH. - Poznámky.

Iolanda Duarte Marais

Is the Portuguese DEBRA an example to follow?

Představují portugalská pravidla DEBRA příklad k následování?

European taxation, Vol. 65, (2025) No. 2/3, p. 112-119

Autorka představuje portugalský režim daňového zvýhodnění vlastního kapitálu DEBRA a zvažuje, zda by mohl být zajímavý pro implementaci navrhované evropské směrnice, která přináší nižší zvýhodnění dluhového financování oproti vlastnímu kapitálu (DEBRA, debt-equity bias reduction allowance). Rovněž zkoumá, zda by ostatní členské státy EU měly následovat příklad Portugalska a začlenit režim DEBRA do svých právních systémů ještě před oficiálním zveřejněním směrnice. Článek se nevztahuje na ustanovení proti zneužívání v návrhu směrnice DEBRA. - Poznámky.

Thomas Streit and Dominic Schabert

Is VAT incurred during the recycling process involving precious metal weight accounts? : a German perspective

Vzniká při recyklačním procesu, při kterém se používají tzv. kovové účty, povinnost k DPH? : německý pohled

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 1, p. 21-26

Proces drahých vzácných kovů zahrnuje několik kroků (tavení, čištění, atd.), přičemž při každém kroku je nutné řešit, zda nevzniká povinnost odvádět DPH. Existují tzv. "kovové účty" (precious metal weight accounts; Gewichtskonten), které dokládají nárok zákazníka na určitý objem drahého kovu. Při transakcích prostřednictvím kovových účtů mohou vznikat v praxi různé situace z hlediska DPH. Autoři se zabývají touto problematikou v německé praxi. Soustředí se konkrétně na tzv. "nealokované" typy kovových účtů, jež jsou v praxi běžnější. Upozorňují, že právně není problematika DPH při transakcích na kovových účtech příliš dobře ukotvena, existuje sice dopis (pokyn) německého ministerstva financí, v německém zákoně o DPH i v evropské směrnici však příslušná ustanovení obsažena nejsou. - Poznámky.

Daniel Delhaes, Josefine Fokuhl, Klaus Stratmann

Kein Geld für Senkung der Stromsteuer

Nejsou peníze na snížení daně z elektřiny

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 126 (4.7.2025), S. 9

Koaliční výbor zástupců CDU a SPD oznámil, že spotřební daň z elektřiny bude snížena selektivně, nikoli plošně. Příčinou je nedostatek prostředků ve spolkovém rozpočtu. Daň bude od r. 2026 snížena pro firmy v oblasti průmyslové výroby, zemědělství a lesnictví, oproti původnímu plánu plošného snížení na běžnou úroveň EU. Krok vyvolal značnou kritiku ze strany sektorů a oborových organizací, jichž se prozatím snížení daně týkat nebude, ale i části CSU.

Itai Grinberg

Klaus Vogel Lecture 2024 : the future of global minimum tax enforcement

Přednáška na počest Klause Vogela ročník 2024 : budoucnost vymáhání globální minimální daně

Bulletin for international taxation, Vol. 79, (2025) No. 2, p. 42-47

Autor se ve své přednášce pronesené na Vídeňské univerzitě v říjnu 2024 zabývá budoucností mezinárodních daňových pravidel (globální minimální daně), a to s ohledem na současnou politickou situaci v USA. Rozebírá, jak nejlépe do budoucna z pohledu OECD postupovat, co je v této chvíli prioritou a kterým oblastem pravidel věnovat více či méně zdrojů. - Poznámky. -- Viz i související komentář na s. 48-52.

Dajo Sanning

Kryptowerte in der Steuererklärung - BMF veröffentlicht aktualisiertes Schreiben zur Ertragsbesteuerung von Kryptowerten

Kryptoměny v daňovém přiznání – německé ministerstvo financí zveřejnilo aktualizovaný přípis týkající se zdanění výnosů z kryptoměn

Der Betrieb, Jg. 78, (2025) Nr. 14, S. 824-829

Kryptoměny vstoupily na německou daňovou scénu nejpozději s rozsudkem Spolkového finančního dvora ze dne 14. 2. 2023 (IX R 3/22). Po nových kursových maximech se v r. 2025 budou muset objevit v mnoha daňových přiznáních. K tomu Spolkové ministerstvo financí konečně doplnilo svůj přípis o zdanění výnosů z kryptoměn ze dne 6.3.2025 o dlouho očekávané procesní předpisy a v materiální části přípisu poukazuje na vybrané podstatné změny. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M7.

Pavla Polanská

Malé nezávislé pivovary optikou změn zákona o spotřebních daních od ledna 2025

Daně a právo v praxi, Sv. 30, (2025) č. 5-6, s. 31-33

Rozsáhlou novelizací zákona o spotřebních daních provedenou zákonem č. 462/2024 Sb. došlo (mimo jiné) ke změně v ustanovení § 82, které pojednává o malých nezávislých pivovarech. Autorka představuje definice tří aspektů nezávislosti malého nezávislého pivovaru (právní, hospodářská a výrobní) i zařazení pivovaru do velikostní skupiny a změnu tohoto zařazení s ohledem na uplatnění

daňového zvýhodnění. Upozorňuje také na některé další způsoby provozování malých nezávislých pivovarů, jako je výroba piva v licenci, tzv. létající pivovary a vaření piva na zakázku (tzv. contract brewing), i na rozdíly mezi uvedenými způsoby.

Hans-Martin Grambeck

Mandatory B2B e-invoicing in Germany since 1 January 2025

Povinná elektronická fakturace u B2B transakcí v Německu od 1. ledna 2025

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 1, p. 6-8

V Německu funguje od 1. ledna 2025 povinná elektronická fakturace u B2B transakcí. Článek představuje tuto povinnost - uvádí, jak je legislativně ukotvena, které formáty jsou akceptované, koho se povinnost týká a komu byla udělena výjimka. Obsaženy jsou rovněž informace o přechodném období a o případných sankcích. - Poznámky.

Minimising, maximised : escaping taxes

Minimalizace na maximální úrovni : vyhýbání se daním

The Economist, Vol. 455, (2025) No. 9454, p. 61-63

Obsáhlejší článek rozebírá aktuální trend v USA, kdy investiční odvětví pohltila snaha o minimalizaci daňové povinnosti, a to v dříve nebývalém rozsahu. Týká se nejen majetnějších osob, ale i běžných investorů. Vznikají speciální investiční strategie, které umožňují minimalizovat daňovou povinnost. Trend byl usnadněn mj. i automatizací a zapojením algoritmů do investování.

Václav Benda

Místo plnění u služeb : změny

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 26, (2025) č. 7, s. 23-27

Příspěvek se zabývá dílčími změnami v pravidlech pro určení místa plnění u služeb v návaznosti na novelizaci zákona o DPH k 1.1.2025. Místo plnění v systému DPH určuje "místo zdanění", tzn. stát, v němž má být přiznána daň či přiznáno uskutečnění plnění, a to podle předpisů platných v zemi, kde je místo plnění. Pravidla pro stanovení místa plnění u služeb jsou v návaznosti na předpisy EU stanovena v § 9 až § 10i zákona o DPH. Autor s využitím příkladů podrobněji vysvětluje některá specifická pravidla, která byla nově upravena novelou č. 461/2024 Sb. Jedná se o pravidla pro určení místa plnění u služeb v oblasti kultury, umění, sportu, vědy, vzdělání a zábavy a dále o vymezení služby poskytované osobě nepovinné k dani do třetí země.

Victor S. Calijuri and Edoardo Catinari

Out of this world: tax challenges and solutions for the outer space economy

Mimo tento svět: daňové výzvy a řešení pro vesmírnou ekonomiku

European taxation, Vol. 65, (2025) No. 2/3, p. 84-98

Rychlá komercializace vesmíru odhalila významné mezery ve stávajících mezinárodních daňových režimech. Článek se zabývá výzvami spojenými se zdaněním vesmírných aktivit v bezstátní oblasti, která se řídí mezinárodními (nedaňovými) smlouvami, se zaměřením na provoz satelitů a těžbu ve vesmíru. Ukazuje rozdíly mezi jednotlivými zeměmi v klasifikaci satelitů jako stálých provozoven a příjmů z nich (licenční poplatky nebo příjmy), které odrážejí snahu rozvojových zemí zajistit si daňová práva na ekonomické aktivity pocházející z místních zdrojů. Těžba ve vesmíru představuje ještě větší výzvy kvůli absenci globálního rámce, což s sebou nese riziko neregulované konkurence a škodlivých jednostranných praktik. Článek se zasazuje o vznik mezinárodního režimu podobného Úmluvě OSN o mořském právu, který by podporoval fiskální stabilitu a spravedlnost. Také Evropa by měla posílila svůj fiskální přístup, aby si zajistila konkurenceschopnost a inovace v oblasti vesmírné ekonomiky. - Poznámky.

Immacolata Giuliano and Emanuela Rondelli

Permanent establishments: a conceptual analysis and challenges ahead

Stálá provozovna: analýza pojetí a budoucí výzvy

European taxation, Vol. 65, (2025) No. 2/3, p. 66-73

Autoři zkoumají vývoj konceptu "stálé provozovny" počínaje jeho vznikem, který se odráží v článku 5 Vzorové smlouvy OECD a jejích komentářích. Dále se zabývají výzvami zdanění digitální ekonomiky v důsledku složitosti při určování, s jakým územím je podnikatelská činnost spojena. Rozšíření práce na dálku

přidalo k těmto výzvám další vrstvu. Autoři přibližují iniciativy OECD i EU, které byly zavedeny za účelem vyjasnění pojmu stále provozovny v rozvíjející se oblasti mezinárodního zdanění. Docházejí k závěru, že společné definice stále provozovny lze dosáhnout až po transpozici navrhovaných evropských směrnic (o zajištění globální minimální úrovně zdanění; návrh směrnice o převodních cenách) do národního práva členských států. - Poznámky. -- K identifikaci stále provozovny vedení viz s. 105-11.

Petr Brothánek

Poker jako sport a z toho plynoucí daňové a právní důsledky

Časopis pro právní vědu a praxi = Legal studies and practice journal, Sv. 33, (2025) č. 1, s. 99-138

Poker má ve společnosti stigma hazardní a nepoctivé hry. Příspěvek nabízí komplexní pohled na problematiku pokeru, konkrétně na systém fungování dozoru ze strany státních orgánů, na objasnění a přiblížení matematické a psychologické komplexnosti této hry v komparaci s ostatními živými hazardními hrami (ruleta, black jack a UTH) a zhodnocení naplnění zákonných definičních znaků hazardní hry a sportu. Dále autor navrhuje možnou organizaci sportovní verze pokeru a hodnotí poznatky a pozitiva, které by pozměněný náhled na poker mohl společnosti přinést. Z analýzy matematické stránky kasinových živých her autor dovozuje, že ruleta, black jack a UTH jsou zcela závislé na pojmovém znaku hazardní hry - na štěstí. U pokeru v turnajové i cash game verzi hraje štěstí roli pouze v krátkodobém horizontu. Poker se tedy nachází na samotné hranici zákonné definice hazardní hry. - Poznámky. -- K tématu viz také čas. Daň a právo v praxi č. 5-6/2025, s. 36-39.

Fabiola Annacondia

Practical information on European VAT

Praktické informace o evropské DPH

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 1, p. 29-44

V tradičním přehledu autorka shrnuje klíčové prvky systémů DPH v jednotlivých evropských zemích (členských i nečlenských EU). Součástí přehledové tabulky a souvisejících poznámek jsou informace o základních a snížených sazbách DPH, o prahových hodnotách, o formátu identifikačního čísla DPH, o úřadech daňové správy, které vrací DPH obchodníkům-nerezidentům, i o úřadech, které poskytují nerezidentům informace o národních pravidlech DPH. Údaje jsou platné k počátku r. 2025. - Poznámky.

Zdeněk Morávek

Prodej nemovitostí územně samosprávnými celky mimo režim DPH

Účetní a daň, Sv. 28, (2025) č. 5, s. 21-27

Autor rozebírá komplikovanou problematiku prodeje nemovitosti ze strany obce, který je realizován mimo předmět DPH. GFŘ s odkazem na judikaturu SDEU připouští, že předmětem DPH jsou pouze ty prodeje majetku, který je využíván k ekonomické činnosti. V článku je zmíněn i příspěvek Koordinačního výboru KDP a GFŘ č. 568/09.09.20 "Uplatnění DPH při prodeji majetku plátcem". Jeho závěrem je, že prodej majetku není předmětem daně v případě, že prodávající tento majetek nenabyl v postavení osoby povinné k dani, od počátku si zvolil, že si jej ponechá mimo množinu obchodního majetku, a po celou dobu projevuje tuto svoji vůli. Autor zdůrazňuje nutnost respektovat judikaturu SDEU a upozorňuje, že při výkonu působnosti v oblasti veřejné správy se subjekty nepovažují za osoby povinné k dani. Dle zákona o DPH toto ovšem neplatí bez výjimek.

Charlotte Pastuszenko

The proposed EU Transfer Pricing Directive and its implications for the European Union Single Market : analysing the arm's length principle and associated enterprise concept

Návrh evropské směrnice o převodních cenách a její důsledky pro jednotný společný trh EU : analýza principu tržního odstupu a konceptu přidruženého podniku

European taxation, Vol. 65, (2025) No. 2/3, p. 47-65

Analýza principu tržního odstupu a konceptu přidruženého podniku, a to jak z historického pohledu, tak v kontextu návrhu evropské směrnice o převodních cenách (TPD). Článek také přináší srovnávací analýzu praxe OECD týkající se principu tržního odstupu s praxí Belgie. Autor se věnuje pojmu přidruženého podniku (associated enterprise) podle článku 9 Vzorové smlouvy OECD z r. 2017 a navrhované definici tohoto pojmu podle TPD. Poté se detailněji zabývá potenciálními právními problémy, které by mohly vzniknout, pokud by se tyto definice lišily od mezinárodních právních norem,

příčemž se zaměřuje zejména na evropské podniky působící na jednotném trhu i mimo něj. V závěru navrhuje řešení, jak zlepšit dopad připravované směrnice o převodních cenách s ohledem na jednotný trh (zejména implementace Pokynů OECD k převodním cenám do evropského práva). - Poznámky.

Katrin Dorn, Christian Saecker

Standortbericht Erbschaft- und Schenkungsteuer 2024

Zpráva o stavu dědické a darovací daně 2024

Der Betrieb, Jg. 78, (2025) Nr. 15, S. 904-911

Článek poskytuje přehled o aktuálních změnách a vývoji v oblasti dědické a darovací daně v Německu v roce 2024. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M8.

Bundesministerium der Finanzen

Stellungnahme des Wissenschaftlichen Beirats beim BMF "Vereinfachte Einkommenbesteuerung": Analyse und Reformvorschläge zu den Werbungskosten

Stanovisko vědecké rady při Spolkovém ministerstvu financí "Zjednodušená daň z příjmů": analýza a návrhy reforem týkající se nákladů na propagaci

Monatsbericht des BMF, Jg. 2025, Nr. 6, S. 29-37

Příspěvek se blíže věnuje možnostem zjednodušení systému výpočtu, přiznání a odvodu daně z příjmů fyzických osob na základě zjištění odborné komise při Spolkovém ministerstvu financí. Srovnává situaci se zahraničními analogiemi (s důrazem na případ Finska a Norska, zemí s vysokou mírou digitalizace a automatizace daní), rekapituluje současný stav, důsledky komplikovaného systému a jeho dopady na efektivitu. Přináší podrobnější pohled na problematiku daňových nákladů při práci z domova a zvláštních daňových paušálů (na dopravu). Navrhuje zjednodušení v oblastech přesunu nákladů v oblasti zaměstnavatelů (náklady na výkon práce, mj. pracovní cesty, budou daňově zohledněny jen na straně zaměstnavatele), zavedení jednotných daňových sazeb zaměstnavatelů (sjednocení různých daňových sazeb za práci z domova), integraci dalších odpočtů z daní malého rozsahu a důraz na digitalizaci celého systému.

Katharina Schneider

Steuerfalle Selbstständigkeit

Samostatnost jako daňová past

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 121 (27.6.2025), S. 60-61

Článek přináší přehled nejčastějších chyb v daňových odvodech rodinných firem. Věnuje se mj. problematice rodinných příslušníků jako členů komanditních společností, povinnosti odvodů sociálního a zdravotního pojištění, použití vlastní nemovitosti pro účely podnikání, převzetí firmy dědictvím a prepis vozidel vedených jako služební.

Andreas Richter, Berthold Welling

Tagungs- und Diskussionsbericht zum 95. Berliner Steuergespräch am 10.3.2025

"Arbeitnehmerbesteuerung vereinfachen" : die Vorschläge der Expertenkommission Bürgernahe Einkommensteuer

Zpráva o zasedání a diskuzi k 95. berlínským daňovým hovorům dne 10.3.2025 na téma "zjednodušení zdanění zaměstnanců" : návrhy expertní komise "Zjednodušení zdanění zaměstnanců"

Finanz-Rundschau, Jg. 107, (2025) Nr. 11, S. 493-503

Zpráva o průběhu zasedání a jednání na 95. berlínských daňových hovorách, věnujících se především výsledkům práce expertní komise pro zjednodušení daňového systému fyzických osob při německém spolkovém ministerstvu financí. Shrnuje obsahy referátů prof. Dr. Romana Seera a prof. dr. Nadine Riedelové, zabývajících se podrobně současnou podobou právních úprav odvodů a možnostmi zjednodušení. Teoretičtější pojatý příspěvek R. Seera se zabývá především problematikou práce z domova (odpočty nákladů, návrh komise na dva různé daňové režimy pro práci z domova a zaměstnání), možnostmi zjednodušení zdanění živnostníků a důrazem na hlubší aplikaci principu „once-only“, tedy systému, kdy poplatník podává přiznání na jednom místě. Příspěvek N. Riedelové se snaží pohlédnout na problematiku více empiricky, sleduje dvě hlavní možné cesty zjednodušení daňového systému: první s těžištěm v efektivní digitalizaci (nevyžaduje zásadnější úpravy zákonných norem) a druhou zaměřenou na restrukturalizaci příslušné legislativy a odstranění redundancí. Článek dále přináší stručný výtah z následné diskuse. - Poznámky.

Katherine Micheltore

Tax credits and child outcomes : lessons from the United States, the United Kingdom and Canada

Daňové úlevy a výsledky dětí : poučení z USA, Velké Británie a Kanady

Fiscal studies, Vol. 46, (2025) No. 1, p. 65-90

V posledních desetiletích došlo k historickým změnám ve struktuře programů peněžních transferů v západních vyspělých zemích, včetně USA, Kanady a Velké Británie. Studie se zaměřuje na daňové úlevy zaměřené na děti v USA (earned income tax credit - EITC, child tax credit - CTC), ve Spojeném království (working families' tax credit - WFTC, child tax credit - CTC a working tax credit - WTC) a v Kanadě (Canada child tax benefit - CCTB, national child benefit - NCB, Canada child benefit - CCB). Autoři provádějí analýzu dopadu těchto slev na dani na výsledky dětí. Vzhledem ke značným rozdílům ve štedrosti daňových úlev v těchto třech zemích v průběhu času použili autoři různé empirické strategie k odhadu jejich kauzálních účinků na výsledky dětí. Zjištění naznačují, že daňové úlevy mají pozitivní dopad na děti v celé řadě různých výsledků, včetně porodní hmotnosti dětí, zdraví a výsledků v dětství, dosaženého vzdělání, mezd a chudoby v dospělosti. - Poznámky. -- Viz i další příspěvky ze sympozia o chudobě, účinné pomoci a rozvoji dětí na s. 5-63.

Bruno Gibert, Daniel Gutmann, Céline Pasquier and Arnaud Sage

Towards coordinated approach to the suspension of tax collection to improve the effectiveness of international tax dispute resolution within the European Union

O koordinovaném přístupu k pozastavení výběru daní s cílem zlepšit účinnost mezinárodního řešení daňových sporů v rámci Evropské unie

European taxation, Vol. 65, (2025) No. 2/3, p. 99-104

V souvislosti se zajištěním účinného přístupu daňového poplatníka k mechanismu řešení daňových sporů je využíváno pozastavení výběru sporných daní. Autoři analyzují, do jaké míry je mechanismus pozastavení platby k dispozici daňovým poplatníkům v rámci postupů vzájemné dohody (mutual agreement procedure, MAP) v Evropské unii. V té souvislosti navrhuje zavedení společného závazného mechanismu pro pozastavení výběru daní v rámci EU, který by přispěl k zajištění účinnějšího řešení sporů v zájmu daňových poplatníků i daňových správ. - Poznámky.

Eric Platt

US Congress plans multibillion-dollar tax cut for backers of private credit

Americký Kongres plánuje daňové úlevy v řádu miliard dolarů pro poskytovatele soukromých úvěrů

Financial Times, Vol. 2025, No. 41977 (25.6.2025), p. 9

Článek informuje o daňové úlevě ve výši 10,7 miliardy dolarů pro soukromé úvěrové fondy (business development companies), která je součástí Trumpova rozsáhlého návrhu rozpočtového zákona. Návrh prošel Sněmovnou reprezentantů, ale v Senátu může ještě dojít ke změnám. Navrhované snížení daní by částečně osvobodilo od daně dividendy uvedených společností, což by přineslo výhody bohatým investorům a velkým finančním společnostem. Zastánci tvrdí, že změna sjednotí daňové zacházení s developerskými společnostmi a realitními investičními fondy, zatímco kritici ji odsuzují jako zvýhodnění bohatých na úkor programů, jako jsou Medicaid a potravinová pomoc. Očekává se, že opatření do r. 2034 zvýší státní dluh USA o 2,4 bilionu dolarů, jeho konečné zařazení do zákona tak zůstává nejisté.

Zdeněk Burda

Výdaje na provoz automobilu a obdobná plnění v judikatuře správních soudů

Daně a právo v praxi, Sv. 30, (2025) č. 5-6, s. 45-54

Článek obsahuje vybrané komentované rozsudky Nejvyššího správního soudu z let 2023-2024 z oblasti sporů mezi poplatníky a správci daně o prokazatelnost služebních jízd či cest a výdajů s nimi spojených. Autor nejprve stručně shrnuje závěry starší judikatury o problémech a nedostacích s knihou jízd. Poté rozebírá opakované projednání zákonnosti použití kamerových záznamů policie pro prověření knihy jízd; rozhodnutí, že správce daně není povinen při zpochybnění knihy jízd počítat krátcí koeficient, ale může neuznat knihu jízd jako celek; rozhodnutí o knize jízd a ochraně osobních údajů, antiradaru a nároku na odpočet DPH; o výdajích na pohonné hmoty dodané v barelech dokládané spornými účtenkami od čerpací stanice; o knize jízd a nemožnosti esenciálních výdajů u DPH; o vozidle používaném na rallye, GPS lokátorech a GDPR a radarových hlavách.

Gorka Echevarría Zubeldia

Waste reduction and VAT : a complex interplay

Omezování odpadu a DPH : komplexní souhra

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 1, p. 5

Evropská unie usiluje o zavedení cirkulární ekonomiky a redukci odpadu. Omezit odpad lze mj. i prostřednictvím darování nadbytečných výrobků, jsou s tím ale spojeny možné důsledky v oblasti DPH. I darované zboží (tj. výrobky, za které podnik nezíská žádné peníze, jelikož se jich bezúplatně zbavil) může podléhat za určitých podmínek DPH. Autor toto krátce rozebírá s odkazem na judikaturu Soudního dvora EU (případ C-207/23, Finanzamt X v. Y KG). - Poznámky.

Martin Děrgel

Zdanění osvobozených příjmů občanů z prodeje podílů

Účetnictví v praxi, Sv. 29, (2025) č. 5-6, s. 38-44

Autor rozebírá problematiku prodeje podílů v obchodní korporaci a podmínky osvobození příjmů občanů z prodeje podílů. Zdůrazňuje, že platí jiné podmínky pro podíly, které jsou cennými papíry (akcie, kmenové listy) a pro ostatní podíly, co nejsou cennými papíry. Zaměřuje se také na prodej podílu v s r. o. zčásti osvobozeného od daně, na podmínky osvobození příjmů občanů z prodeje cenných papírů a z prodeje kryptoaktiv. Samostatně přibližuje novou limitaci osvobozených příjmů ve výši 40 milionů Kč za rok. Problematika je ilustrována několika příklady. -- K tématu viz také Účetní a daně č. 6/2025, s. 22-29.

Zdeněk Fojtík

Zdaňování výher z hazardních her

Účetní a daně, Sv. 28, (2025) č. 6, s. 10-14

Výhry z hazardních her jsou z pohledu zákona o daních z příjmů považovány za ostatní příjem podle § 10 odst. 1 písm. h). V článku jsou charakterizovány jednotlivé typy hazardních her (loterie; tombola; kurzové sázky a totalizátorové hry; technické hry; živé hry; turnaje živé hry a turnaje malého rozsahu). Autor dále rozebírá, za jakých podmínek (a kým) bude výhra v konkrétní hře zdaněna a kdy bude osvobozena od daně. Problematika je ilustrována řadou příkladů.

Zdeněk Fojtík

Zdaňování výher z reklamních, sportovních a dalších soutěží

Účetní a daně, Sv. 28, (2025) č. 5, s. 27-31

Blíže ke zdaňování ostatních příjmů v podobě výher z různých soutěží, které jsou vymezeny v § 10 odst. 1 písm. ch) zákona o daních z příjmů. Autor charakterizuje jednotlivé typy soutěží (reklamní soutěž, reklamní slosování; sportovní a umělecká soutěž; vědomostní soutěž) a povahu příjmů z nich. Uvádí, kdy je možné výhru (příjem) od daně z příjmů osvobodit, a že příjmy nesplňující podmínky pro osvobození jsou samostatným základem daně pro zdanění zvláštní sazbou daně (daň vybíraná srážkou ve výši 15 %). Zaměřuje se rovněž na případy výher od osoby, která není plátcem daně. Problematika je dokreslena řadou příkladů.

Martin Děrgel

Změny osvobození od DPH při dodání pozemku

Daně a právo v praxi, Sv. 30, (2025) č. 5-6, s. 2-9

Autor nejdříve shrnuje hlavní změny daně z přidané hodnoty u nemovitých věcí v závislosti na novele č. 461/2024 Sb. zákona o DPH. Následně rozebírá problematiku DPH při dodání pozemku plátcem, identifikuje 5 režimů DPH při prodeji pozemku plátcem a zaměřuje se na případy osvobození od daně při prodeji (dodání) pozemku. Vysvětluje změny podmínky osvobození dodání pozemku, potíže s výkladem vždy daněného "stavebního pozemku" a přehledně shrnuje nové podmínky osvobození dodání pozemku od DPH (nový § 55a ZDPH).

Zdeněk Kuneš

Zvláštní režim jednoho správního místa - režim Evropské unie. 3. část

Účetní a daně, Sv. 28, (2025) č. 5, s. 4-13

Pokračování problematiky zvláštního režimu jednoho správního místa, který byl zaveden do zákona o DPH za účelem zjednodušení odvodu DPH. V této části autor rozebírá poskytování služeb osobě nepovinné k dani s místem plnění v jiném členském státě (uplatnění daně při poskytování telekomunikační služby,

služby televizního nebo rozhlasového vysílání a elektronicky poskytovaných služeb) a volbu místa plnění. Přibližuje také použití režimu Evropské unie při poskytnutí služeb osobám nepovinným k dani. Dále se zaměřuje na správu daně v režimu jednoho správního místa v ČR (registrace osoby uskutečňující vybraná plnění, daňové identifikační číslo, okamžik vykazání plnění a uplatnění sazby daně, vystavování dokladů, evidenční povinnost, lhůta pro podání daňového přiznání, aj.).

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Daně a právo v praxi : měsíčník informací z oblasti daní, práva a financí

Sv. 30, (2025) č. 5-6

Změny osvobození od DPH při dodání pozemku (s. 2-9); Úmrtí podnikatele a zaměstnance z daňového pohledu (s. 10-15); Káva a DPH (s. 16-17); Novela DPH k 1.1.2025 - daňové subjekty (§ 5 a § 6) (s. 18-21); Jak mají zaměstnavatelé správně vypočítat pojistné na zdravotní pojištění? (s. 22-25); Daň z nemovitých věcí aneb definice pojmu stavby a její evidence v katastru nemovitostí dle nové metodiky ČÚZK (s. 26-30); Malé nezávislé pivovary optikou změn zákona o spotřebních daních od ledna 2025 (s. 31-33); Posuzování právních vad nemovitosti z hlediska daně z příjmů (s. 34-35); Současná právní úprava pokeru (s. 36-39); Výdaje na provoz automobilu a obdobná plnění v judikatuře správních soudů (s. 45-54).

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále

Sv. 26, (2025) č. 8-9

Příjmy z kapitálového majetku (s. 3-4); Prodloužená lhůta - podání přiznání k dani z příjmů (s. 5-7); Brigády mladistvých starších 14 let (s. 8-12); Slevy na dani uplatněné podnikatelem (s. 13-17); Koupě a prodej obchodního závodu z hlediska daně z příjmů FO (s. 18-20); Výhry z hazardu v daňovém přiznání (s. 21-22); Finanční leasing - daňové řešení (s. 23-27); Dodání nemovité věci - osvobození od daně (s. 31-34); Pozemky z pohledu DPH (s. 35-38); Pozemky z pohledu daně z příjmů (s. 42-45); Právo stavby (s. 46-49); Zaměstnání malého rozsahu (s. 60-63); Zkušební doba - změna (s. 64-67); Oznamovací povinnost zaměstnavatele (s. 68-70); Předčasný odchod z pracoviště (s. 74-76); Výpovědní důvody - po novele (s. 77-79); Český občan v zahraničí a zdravotní pojištění (s. 80-82); Neplacené volno zaměstnance (s. 83-84); Práce při a po mateřské a rodičovské dovolené (s. 89-92); Příklady z praxe: zákoník práce po novele (s. 100-102).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi

Sv. 2025, č. 11

Novela zákona o DPH od 1.7.2025 (s. 1-2); Oprava základu daně a oprava odpočtu daně v případě nedobytné pohledávky nebo pohledávky po splatnosti od 1.1.2025 (s. 3-5); Dotazy a odpovědi: Korekce DPH při dobrovolné registraci (s. 6); Použití prostředků na bytovou potřebu dle § 4b ZDP (s. 6); Odpočet hypotečních úroků u apartmánu (s. 6-7); Dar dlouhodobého hmotného majetku neziskové organizaci (s. 7); Účtování dotace při pořízení majetku (s. 7-8).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi

Sv. 2025, č. 12

Změny v zákoně o daních z příjmů v roce 2025 - 2. část - osvobození příjmů z úplatného převodu kryptoaktiva, prokázání nároku na daňové zvýhodnění na zletilé dítě studující na vymezených středních nebo vysokých školách, zrušení speciálního režimu daňového odpisování vybraného hmotného majetku využívaného k výrobě elektřiny ze slunečního záření, změny u odpočtu bezúplatných plnění od základu daně, aj. (s. 1-4); Dotazy a odpovědi: zřízení věcného břemene bezúplatně (s. 5); prodej cenných papírů a zápočet ztráty (s. 6); rozdělení příjmů a výdajů z nájmu bytu ve spoluvlastnictví (s. 6-7); obchodní podíl - odkup od dědice (s. 7); pořízení dlouhodobého majetku - carport a bateriové úložiště (s. 8).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi

Sv. 2025, č. 13

Novela zákona o dani silniční 2025 a 2026 (s. 1-3); Obrat v tuzemsku podle zákona o DPH v roce 2025 (s. 4-7); Dotazy a odpovědi: zdanění příjmů z nájmu při užití fotovoltaické elektrárny (s. 7-8); uplatnění DPH u zálohy k přijaté platbě ve vazbě na okamžik vystavení daňového dokladu (s. 8); výměna LED žárovky - oprava, nebo technické hodnocení (s. 8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty**Sv. 2025, č. 13**

Dopady změn ZDPH u neziskových organizací - II. část: skupinová registrace, změny u dodání staveb, pozemků a jiných nemovitých věcí a poskytování stavebních prací od 1.7.2025 (s. 1-3); Řešení nejasností v sazbě DPH přes závazné posouzení (s. 4-6); Dotazy a odpovědi: Prodej nemovitosti, která byla v obchodním majetku neplátce (s. 6); Oprava stroje (místo plnění) (s. 6); DPH a oprava v daňovém přiznání (s. 6-7); Osobní automobil nad 2 mil. Kč a odpočet DPH (s. 7); DPH u elektronických služeb (s. 7-8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty**Sv. 2025, č. 14-15**

Dopady změn ZDPH u neziskových organizací - III. část (s. 1-4); Sankce ke kontrolnímu hlášení a nemožnost uložení podle aktuální judikatury (s. 5-8); Dotazy a odpovědi: sazba daně u stavebních prací (s. 8-9); odstoupení od smlouvy a DPH (s. 9); DPH u nájmu stroje do Polska (s. 9-10); sazby DPH při dodání obědu v menu boxech (s. 10); DPH a prodej brýlových obrub (s. 10); korekce DPH při dobrovolné registraci (s. 10-11); DPH u elektronicky poskytované služby (s. 11).

Účetnictví v praxi**Sv. 29, (2025) č. 5-6**

Zdanění motivačního a náborového příspěvku (s. 4-9); Judikatura Soudního dvora - prodej pozemků získaných darem; výpověď smlouvy o dílo a částka požadovaná zhotovitelem na objednateli; dodání stavebního pozemku nebo nemovitosti; dobíjení elektromobilů v síti jiného provozovatele; prodej zboží překlasifikovaný na převod části podniku a nemožnost opravy; pořízení zboží, které je následně bezplatně poskytnuto subdodavateli (s. 10-13); Metody konsolidace (s. 14-16); Nová kritéria pro kategorizaci účetních jednotek a povinnost auditu (s. 17-18); Daňové dopady vyřazení hmotného majetku z daňové evidence (s. 19-27); Účtování a DPH v e-commerce (s. 28-31); Účtování záloh a jejich zdanění v roce 2025 (s. 32-37); Zdanění osvobozených příjmů občanů z prodeje podílů (s. 38-44).

Ekonomické vědy. Ekonomie**The hurricane lamp****Zdroj naděje**

The Economist, Vol. 455, (2025) No. 9451, p. 69

Zhodnocení celoživotní práce Stanleyho Fischera, významného amerického a izraelského ekonoma a centrálního bankéře, jenž zemřel v květnu 2025. Článek se věnuje mj. Fischerovu působení ve vedení MMF, pomoci asijským centrálním bankám ve 2. polovině 90. let, přínosům ekonomické vědě ("strnulé mzdy") či jeho pomoci izraelské ekonomice v 80. letech.

by Daron Acemoglu

Nobel lecture : institutions, technology, and prosperity [elektronický zdroj]**Přednáška pronesená v souvislosti s udělením Nobelovy ceny : instituce, technologie a prosperita**

The American Economic Review, Vol. 116 (2025), No. 6, p. 1709-1748

Profesor ekonomie D. Acemoglu, jeden ze tří nositelů Nobelovy ceny za ekonomii za r. 2024, v článku představuje svoji vědeckou činnost v oblasti komparativního rozvoje, kolonialismu a institucionálních změn. Nejprve autor uvádí, co jej vůbec ke studiu ekonomie (a výběru konkrétních témat) přivedlo, následně se zabývá tím, proč jsou technologie a způsob jejich vývoje či efektivita využívání propojeny s institucemi. Zde jsou představeny konkrétní teoretické otázky a modely. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/aer.115.6.1709>

Simon Johnson

Nobel lecture : the institutional origins of shared prosperity [elektronický zdroj]**Přednáška pronesená v souvislosti s udělením Nobelovy ceny : institucionální původy sdílené prosperity**

The American Economic Review, Vol. 115 (2025), No. 6, p. 1749-1786

Profesor S. Johnson, spolunositel Nobelovy ceny za ekonomii za r. 2024, v příspěvku představuje svou vědeckou činnost. Uvádí, že vývoj institucí ve světě v období kolonií (to, zda vzniknou tzv. inkluzivní či extraktivní instituce) souvisel s úmrtností evropských kolonizátorů na různé nemoci v daných regionech ("disease environment"), kdy v některých regionech byla úmrtnost Evropanů mnohonásobně

vyšší, např. na malárii či žlutou zimnici. Typ již existujících institucí (extraktivní/inkluzivní) poté přetrvál, a to i v období nezávislosti a ovlivnil prosperitu, konkrétně příjmy na obyvatele. V článku jsou řešeny i další otázky vyplývající z autorových výzkumů, jako např. proč se očekávaná délka života v různých státech v minulém století sblížovala, ale životní úroveň a instituce nikoli. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/aer.115.6.1749>

James A. Robinson

Nobel lecture : paths to the periphery [elektronický zdroj]

Přednáška pronesená v souvislosti s udělením Nobelovy ceny : cesty na periferii

The American Economic Review, Vol. 115 (2025), No. 6, p. 1787-1817

Spolunositel Nobelovy ceny za ekonomii za r. 2024 profesor J. Robinson v příspěvku představuje svou vědeckou činnost. Robinson se ve svém výzkumu zabývá zkoumáním nerovností a institucí. Vznik nerovností vysvětluje existencí dvou typů institucí: tzv. extraktivních vs. inkluzivních. To, že některé státy disponují "extraktivními institucemi" je podle Robinsona dané mocenskými vztahy a normativním řádem. Instituce poté dosahují jiných cílů, než je tvorba prosperity. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/aer.115.6.1787>

Stefanie Stantcheva ; rozhovor vedla Henrike Adamsen

Die Trump-Erklärerin

Vykladačka Trumpa

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 21, S. 34-36

Rozhovor s harvardskou výzkumníci S. Stantchevou, ve kterém vysvětluje a pomáhá pochopit úspěch amerického prezidenta D. Trumpa. Za svou práci byla v r. 2025 oceněna medailí Johna Batese Clarka, kterou uděluje Americká ekonomická asociace významným ekonomům do 40 let.

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

Paola Tamma

Brussels proposes overhaul of debt securitisation rules

Brusel navrhuje revizi pravidel pro sekuritizaci dluhů

Financial Times, Vol. 2025, No. 41971 (18.6.2025), p. 10

Evropská komise navrhla revizi pravidel EU pro sekuritizaci dluhů, která byla zavedena po finanční krizi v r. 2008. Změny cílí na zmírnění kapitálových požadavků na banky a zjednodušují poskytování úvěrů. Dle autorů to může posílit hospodářskou konkurenceschopnost unie. Zatímco zastánci těchto změn tvrdí, že přilákají významné investice a zlepší financování domácností a podniků, kritici varují, že mohou ohrozit finanční stabilitu a odchýlit se od basilejských standardů. Návrhy ještě musí schválit členské státy EU a Evropský parlament.

Claire Jones

Can the Fed stay impartial in the age of Trump?

Může Fed zůstat nestranný v éře Trumpa?

Financial Times, Vol. 2025, No. 41990 (10.7.2025), p. 15

Článek se zabývá napětím mezi předsedou Federálního rezervního systému J. Powellem a americkým prezidentem D. Trumpem. Ten Powella veřejně kritizoval za odmítání snížit úrokové sazby navzdory tlaku Bílého domu. Autoři zdůrazňují, že Trumpovy motivy porušují precedenty a ohrožují politickou nezávislost Fedu, princip respektovaný od r. 1951. Trumpovy hrozby nahradit Powella poslušnější osobou zneklidnily trhy, i navzdory institucionálním strukturám navrženým k zachování nezávislosti centrální banky. Respondenti však poznamenávají, že konsensuální řízení Fedu ho činí odolným vůči zjevné politizaci. Ačkoli Trump může ovlivnit složení rady Fedu, odborníci se domnívají, že jakýkoli nástupce bude čelit stejným strukturálním omezením a tlakům na reputaci, které vedly Powella k opatrnému přístupu.

Češi chtějí nakupovat kryptoměny, podceňují ale kybernetická rizika

Profi poradenství & finance, Sv. 13, (2025) č. 4, s. 62-63

Shrnutí zjištění průzkumu společnosti ESET o postoji Čechů ke kryptoměnám a k rizicím, které se s nimi pojí. Necelá třetina dotázaných nějakou kryptoměnu vlastní nebo někdy vlastnila (27 %), téměř polovina by si kryptoměny v budoucnu ráda pořídila (45 %). Popularita kryptoměn láká i různé kybernetické podvodníky a útočníky. Mezi prvním a druhým pololetím r. 2024 narostl počet investičních podvodů o více než 335 % (kybernetické podvody s tematikou investic, podvodné webové stránky a reklamy, falešné investiční portály, deepfake podvody aj.). Ve stejném období byl také zaznamenán růst počtu útoků na kryptoměnové peněženky.

Martin Müller

Erster Anbieter von Stablecoin erhält Lizenz**První prodejce stablecoinu obdržel licenci**

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 125 (3.7.2025), S. 30

Firma Allunity, která je součástí fondů DWS (dceřiné společnosti Deutsche Bank), získala od Bafinu licenci ústavu elektronických peněz (E-Geld-Institut, též EMI - E money institute, opravňující provádění transakcí s elektronickou měnou). Allunity nabízí stablecoin EURAU, první stablecoin navázaný na euro.

Carsten Volkery

EU will die Abwicklung der Banken erleichtern : Bankenunion**EU chce usnadnit odchod z trhů pro banky v úpadku bankovní unie**

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 121 (27.6.2025), S. 31

Členské země EU se shodly s Evropským parlamentem na přijetí Rámce pro krizové řízení a pojištění vkladů (CMDI, Crisis Management and Deposit Insurance Framework), který má umožnit řízení bankovních krizí a snazší přístup ke stabilizačním finančním prostředkům na národní a unijní úrovni. Reforma je zaměřena na menší a střední banky, které nemusí disponovat dostatečným kapitálovým polštářem, a umožňuje využít SRF (Jednotný mechanismus pro řešení krizí).

Stefan Reccius, Felix Stippler

EZB senkt Zinsen - kommt nun die Pause?**ECB snižuje úrokové sazby - přijde nyní pauza?**

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 108 (6.6.2025), S. 34-35

Evropská centrální banka pravděpodobně během června nebude pokračovat v dalším snižování úrokových sazeb. Prezidentka ECB Ch. Lagardeová se k problému vyjádřila vágně, prezidenti belgické a řecké centrální banky Pierre Wunsch a Yannis Stoutarnas podpořili dočasné pozastavení snižování sazeb. Hlavní úroková sazba je v současnosti ve výši 2 % při očekávání 2% průměrné inflace pro letošní rok, 1,6% inflace pro rok následující a 2% v r. 2027 (prognóza jádrové inflace pro letošní rok činí 2,4 % a 1,9 % pro r. 2026). Další snižování sazeb podporuje nízké očekávání hospodářského růstu eurozóny (0,9 % v letošním roce a 1,1 % v r. 2026). Uvolňování peněžní politiky by podle autorů mohlo být zpomalené ukončením celních sporů s USA, které jsou jedním z faktorů zpomalujících hospodářský růst EU. -- Viz také komentář na s. 18.

Judith Henke

EZB warnt vor Krise am Goldmarkt**ECB varuje před krizí na trhu se zlatem**

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 109 (10.6.2025), S. 28-29

Zvýšená popularita investic do zlata a jeho derivátů (vč. termínových kontraktů) vlivem nejistoty způsobené americkou obchodní politikou způsobila podle údajů newyorské burzy Comex nejvyšší importy zlata do USA od r. 2007. Zvýšený import a cenový rozdíl (zlato je na newyorské burze obchodováno o 50 USD draž, než v Londýně) vystavuje bullionové banky, operující s termínovými prodeji, riziku cenové spirály (tzv. „short squeeze“). Evropská centrální banka upozorňuje na riziko možné nestability trhu se zlatými deriváty, který v EU činí zhruba jeden bilion eur.

By Diana Bonfim, Miguel A. Ferreira, Francisco Queiró, and Sujiao (Emma) Zhao

Fiscal policy and credit supply in a crisis [elektronický zdroj]

Fiskální politika a nabídka úvěrů v krizi

The American Economic Review, Vol. 115 (2025), No. 6, p. 1896-1935

Autoři se v příspěvku na příkladu Portugalska zabývají vlivem snížení výdajů na veřejné zakázky v době krize na nabídku úvěrů. Během evropské dluhové krize v letech 2010-2011 došlo nejen v Portugalsku k významnému poklesu výdajů na veřejné zakázky. Je zjištěno, že po snížení došlo k nárůstu nesplacených úvěrů ze strany státních dodavatelů, což posléze negativně ovlivnilo další nabídku bankovních úvěrů. V příspěvku je vypočtena elasticita nabídky úvěrů a je představen model, který ukazuje vliv fiskální politiky na nabídku úvěrů v době krize. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/aer.20221499>

Leonidas Exuzidis

Gefahr von Unten

Nebezpečí zdola

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 126 (4.7.2025), S. 35

Měnová politika Evropské centrální banky vedla k úspěšnému snížení inflace k cílové hladině 2 % (za květen meziročně 1,9 %). Mezi vedoucími centrálních bank eurozóny a členy představenstva ECB se objevuje obava, aby pomalé reakce v úpravě úrokových sazeb nevedly k deflaci, pokud inflace dostatečně klesne pod 2% hranici. Prezidentka ECB Ch. Lagardeová opakovaně označila odchylky od cílové 2% hranice v obou směrech za nežádoucí. Finanční trhy očekávají snížení hlavní úrokové sazby ze současných 2 % na 1,75 % do konce roku.

By Victor Aguirregabiria, Robert Clark, and Hui Wang

The geographic flow of bank funding and access to credit : branch networks, synergies, and local competition [elektronický zdroj]

Geografický tok bankovního financování a přístup k úvěru : bankovní síť, synergie a místní konkurence

The American Economic Review, Vol. 115 (2025), No. 6, p. 1818-1856

Příspěvek rozebírá geografický rozptyl věřitelů, dlužníků a bank a jeho vlivem na přístup k úvěrům. Poptávka po úvěrech podle autorů nemusí vždy souviset s nabídkou vkladů - roli v omezení finančních toků napříč regiony hrají např. asymetrické informace a transakční náklady. Může dojít k nerovnoměrnému přístupu k úvěru či dokonce ke vzniku "úvěrových pouští". Problém s finančním tokem pak může negativně ovlivnit podnikání, zaměstnanost, mzdy a hospodářský růst. K výzkumu jsou v článku použity dva soubory dat z USA z období 1998-2010. Hlavním přínosem článku je výpočet stupně segregace půjček a vkladů, kdy výsledky naznačují, že některé regiony mají omezený přístup k úvěrům relativně vzhledem k podílu vkladů. Dále je představen bankovní oligopolní model, ve kterém je ukázán vliv pobočkových sítí, úspor z rozsahu a místního konkurenčního prostředí na finanční tok. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/aer.20200374>

David Barkhausen, Sebastian Teupe

The German inflation trauma : Weimar's policy lessons between persistence and reconstruction

Německé inflační trauma : poučení z politiky Výmarské republiky mezi vytrvalostí a rekonstrukcí

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik = Journal of economics and statistics, Vol. 245, (2025) No. 3, p. 269-332

Studie zkoumá tvrzení, že stabilizační měnová a fiskální politika Německa vychází z traumatu, jehož kořeny sahají do období hyperinflace v r. 1923. Autoři zpochybňují tezi, že kolektivní strach z inflace se předává z generace na generaci, a pomocí historických a politologických metod ověřují platnost tohoto předpokladu. Na základě analýzy osobních vzpomínek a debat v Bundestagu našli jen málo důkazů o konzistentním mezigeneračním přenosu nebo jasných politických poučeních odvozených z přímých svědectví. Naopak, politické diskuse odhalily různé až protichůdné vzpomínky na hyperinflaci ve výmarském Německu. Teprve od 80. let 20. století začali konzervativní političtí aktéři formovat soudržnou kulturní paměť tím, že diskursivně spojili narativ hyperinflace s výzvami k fiskální restrikcí. Tyto poznatky podporují rekonstrukční tezi, která naznačuje, že tzv. "německé inflační trauma" není výsledkem prožité zkušenosti, ale retrospektivním kulturním konstruktem formovaným politickými agendami. - Poznámky.

Philip Stafford

How stablecoins are coming of age

Jak stablecoiny dospívají

Financial Times, Vol. 2025, No. 41966 (12.6.2025), p. 17

Článek se zabývá rostoucím významem stablecoinů (kryptoměn vázaných na fiat měny, nejčastěji americký dolar) v globálním obchodě a na rozvíjejících se trzích. Někteří podnikatelé se na stablecoiny spoléhají při provádění transakcí a zdůrazňují jejich nižší náklady a schopnost obejít nestabilitu místní měny. Stablecoiny byly kvůli své anonymitě a snadnosti převodu spojovány s nelegálními aktivitami, ovšem dnes se stávají mainstreamem a mají podporu některých firem a politiků. Prognózy předpovídají explozivní růst, což vede k snahám o regulaci. Stablecoiny sice slibují efektivitu a přístupnost, ale přetrvávají obavy ohledně dostatečné ochrany spotřebitelů a potenciálních systémových rizik. Autor zde tvoří paralely s určitými bankami z 19. století a kolapsem fondů peněžního trhu. Vzhledem k tomu, že stablecoiny jsou propojeny s americkými státními dluhopisy a globálními financemi, odborníci se obávají, že bez pečlivé regulace by mohly destabilizovat tradiční bankovní systémy, měnovou politiku a mezinárodní finanční infrastrukturu.

Andréa Maechler ; rozhovor vedl Jakob Blume

"Das Inflationsrisiko ist höher als zuvor"

"Riziko inflace je vyšší než doposud"

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 123 (1.7.2025), S. 28-29

Rozhovor s Andréou Maechlerovou, viceprezidentkou Banky pro mezinárodní platby (BIS) a dřívější členkou direktoria švýcarské centrální banky. Věnuje se celní politice administrativy amerického prezidenta vůči EU, zvýšenému inflačnímu riziku vlivem negativních nabídkových šoků, roli centrálních bank (zejm. s ohledem na pružnost reakce a na inflační očekávání spotřebitelů), rizikům růstu sektoru tzv. „stínových bank“ i stagflace.

Frank Wiebe

Der Kapitalmarkt steuert auf eine Eskalation zu : Dollar, Euro, Gold

Kapitálový trh na kurzu k eskalaci : dolar, euro, zlato

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 119 (25.6.2025), S. 46-47

Pozice amerického dolaru jako světové rezervní měny může v průběhu následujících let slábnout. Podle L. Denize, vedoucího investičního oddělení banky Oddo BFH, ohrožuje zahraniční investice v USA nejistota směřování budoucí domácí i zahraniční politiky, neefektivní snaha o snížení státních výdajů a Trumpova motivace přenášet náklady na zahraniční subjekty. Dolar také oslabuje v důsledku rostoucího státního dluhu USA (ze současných 37 bilionů USD může vzrůst až na 47 bilionů v r. 2030) a souvisejících nákladů na jeho obsluhu (v současnosti 20 % příjmů z daní). Nepřívětivého prostředí pro zahraniční investice v USA může využít Evropská unie, resp. euro jako sekundující světová náhradní měna.

Frank Wiebe

Die Meuterei der Geldpolitiker

Vzpoura peněžních politiků

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 120 (26.6.2025), S. 40

Blíže ke sporům uvnitř Fedu o budoucí výši úrokových sazeb. Předseda rady guvernérů americké centrální banky J. Powell je pod rostoucím tlakem prezidenta D. Trumpa, který požaduje snížení úrokových sazeb. To Powell a většina bankovní rady odmítá s odkazem na riziko opětovného růstu inflace. Menšinová frakce, zastoupená především Michelle Bowmanovou (Powellova zástupkyně) a Christopherem Wallerem (guvernér Fedu), prosazuje snížení sazeb navzdory převládajícímu názoru v instituci. Jedním z témat neshod mezi Powellem a Trumpem je Powellův pohled na americká cla jako na kontribuční faktor inflace, v důsledku kterého zachovává zvýšené sazby.

Hana Březinová

Návrh novely zákona o investičních společnostech a investičních fondech

Bankovníctví, Sv. 33, (2025) č. 6, s. 20-21

Informace o připravovaném návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech. Novela přináší zejména transpozici změn provedených evropskou

směrnici č. 2024/927/EU (AIFMD II), pokud jde o pověření, řízení rizika likvidity, podávání zpráv pro účely dohledu, poskytování depozitářských služeb a služeb úschovy a poskytování úvěrů alternativními investičními fondy. Nově upravuje nástroje pro řízení likvidity (LMTs); pověření třetích osob; přeshraniční poskytování depozitářských služeb (evropský pas) a poskytování nových služeb. Rovněž se stanovují požadavky na řídicí a kontrolní systém a upřesňují pravidla fondů nabývajících pohledávky z fondových úvěrů (loan originating funds, LOFs). Krátce je také zmíněn seznam změn připravených nad rámec transpozice AIFMD II.

Florian Müller, Simon Foy

New banking rules may curb Europe defence spending, warns Deutsche

Nová bankovní pravidla mohou omezit výdaje na obranu v Evropě, varuje Deutsche Bank

Financial Times, Vol. 2025, No. 41984 (3.7.2025), p. 8

Deutsche Bank varovala, že zpřísnění kapitálových pravidel pro banky by mohlo bránit evropským snahám o vyšší zbrojení. Šéf rizikového managementu DB Marcus Chromik vyjádřil obavy, že požadavky kapitálové přiměřenosti (zejm. nový výpočet rizikově vážených aktiv, RWA) by mohly omezit financování podniků a zpomalit tak budování evropského dodavatelského řetězce pro obranný průmysl. Někteří analytici se domnívají, že reakce trhu je přehnaná vzhledem k dlouhému přechodnému období a možným budoucím revizím pravidel. Dopady pocítí i jiné banky, jako SEB, Danske a UBS, zatímco další, jako Commerzbank, by mohly naopak ze změn benefitovat.

Thomas Bennett

A new financial order : special report: the transformation of Wall Street

Nový finanční řád : zvláštní zpráva: transformace Wall Street

The Economist, Vol. 455, (2025) No. 9450, centr. sect. (12 p.)

Tzv. "problém hranic" ve finanční oblasti spočívá v tom, že je obtížné nastavit hranici mezi regulovanou a neregulovanou oblastí, neboť reakcí na regulaci bývá přesun aktivit některých subjektů do neregulovaných oblastí. Zvláštní příloha se zabývá aktuálními riziky na finančním trhu v souvislosti se vzestupem hedgeových fondů a soukromých úvěrů a chaosem spojeným s prezidentstvím D. Trumpa. Jednotlivé články se věnují propojení bankovních a nebankovních institucí, likviditě v oblasti rizikového kapitálu, rozvoji soukromých půjček, ETF, hedgeovým fondům či okolnostem, které by mohly vést k další finanční krizi. -- Viz i článek k tématu na s. 7.

Andrés Blanco, Andrés Drenik, Emilio Zaratiegui

Nominal devaluations, inflation, and inequality

Nominální devalvace, inflace a nerovnost

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 17 (2025), No. 3, p. 270-310

Studie zkoumá, jak se vyvíjí rozdělení příjmů z práce během velkých devalvací měny. Zjištění ukazují, že nerovnost obvykle klesá v období rostoucí inflace a počátečního poklesu. Na základě podrobných administrativních údajů o devalvaci argentinské měny v r. 2002 autoři uvádějí, že zatímco pokles reálných příjmů z práce zpočátku postihuje všechny pracovníky stejně, oživení je rychlejší u pracovníků s nižšími příjmy. Tato dynamika je způsobena omezenou mobilitou pracovní síly a slabší odborovou organizovaností pracovníků s vyššími příjmy, což brání oživení jejich mezd ve srovnání s nejnižšími příjmovými skupinami. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/mac.20230002>

Štěpán Kouba

Nové horizonty: Proč se kryptoaktiva stávají součástí bankovní strategie

Bankovníctví, Sv. 33, (2025) č. 6, s. 32-33

Mnoho tradičních bankovních domů se v posledních měsících oficiálně rozhodlo nabízet služby kryptoaktiv nebo využít technologii blockchainu, na níž veškerá kryptoaktiva fungují. Autor rozebírá, proč k této zásadní změně postoje bankovního sektoru vůči kryptoaktivům dochází a jakou strategii volí pro vstup do této oblasti. Uvádí, že regulace MiCA usnadnila bankám vstup do finanční oblasti kryptoaktiv; ke změnám je nutí také generační změny i růst tržního významu kryptoaktiv. Posun probíhá i v oblasti řízení operačních rizik v souvislosti s kryptoaktivy (AML, KYC). Článek také stručně představuje tři kroky strategie vstupu bank na trh s kryptoměnami (ETF, "closed-loop" a otevřená kryptoaktiva).

Henrike Adamsen

Plötzlich ein Kraftpaket

Nečekaný silák

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 22, S. 34-35

Ztráta důvěry v dolar žene kurz eura nahoru. Článek se zabývá otázkami, jak trvalé je toto zhodnocení a kdy se stane silné euro problémem pro německé vývozce.

Popularita kryptoměn nezastavitelně roste : bitcoin už přijímají i banky i státní orgány

Profi poradenství & finance, Sv. 13, (2025) č. 5, s. 64-65

I přes nedávný propad bitcoin opět posiluje a kryptoměnový trh v r. 2025 zažívá růst poháněný popularitou bitcoinu, technologickými inovacemi a ekonomickou nejistotou. V článku jsou představeny důvody, proč bitcoin v r. 2024 dominoval digitálnímu trhu, a je zdůrazněno, že zájem o bitcoin vedl ke zvýšení povědomí o jeho bezpečném uchovávání a obchodování i k potřebě edukace uživatelů. Vedou se i diskuze o zařazení kryptoměn do státních rezerv a čeká se výraznější přijetí bitcoinu ze strany velkých institucí ve světě.

Kateřina Joklíková

Potenciální změny nařízení o crowdfundingu : nové příležitosti a výzvy

Obchodní právo, Sv. 34, (2025) č. 5, s. 26-35

Článek se zabývá potenciálními změnami evropského nařízení č. 2020/1503 ze dne 7. října 2020 o evropských poskytovatelích služeb crowdfundingu pro podniky. Stanoví jednotná pravidla pro služby crowdfundingu založené na investicích a půjčkách v celé EU. Zatímco nařízení podpořilo růst crowdfundingu tím, že umožnilo alternativní financování malých a středních podniků a nabídlo investiční příležitosti, článek zkoumá potenciální mezery a oblasti pro zlepšení na základě praktických zkušeností a vývoje trhu. Diskutovaná témata se týkají rozsahu nařízení z hlediska prahové hodnoty pro crowdfundingové nabídky, obchodních modelů založených na postoupení úvěrových pohledávek a sekundárního obchodování. Změny zdůrazněné v článku by mohly přispět k diskusi o nadcházející revizi nařízení. - Poznámky.

The real wolves of Wall Street

Praví vlci z Wall Street

The Economist, Vol. 455, (2025) No. 9453, p. 66

O cenové arbitráži a chování trhů v praxi. Arbitráž by měla dle finanční teorie zajistit, aby se ceny neodchýlily od reálných hodnot. Pokud se tak stane, problém vyřeší investoři. Jak ovšem objasňuje článek, v praxi toto nemusí z různých důvodů fungovat. Příspěvek se zabývá i s odkazy na odbornou literaturu tím, jak k arbitráži na trhu přispívají korporace. Dále je rozebíráno, z jakých důvodů jsou korporace - běžně považované spíše za pasivní účastníky na trhu - v arbitráži často úspěšnější než finanční instituce.

Leonidas Exuzidis

Die Rückkehr der Anleihekäufe

Návrat zpětného výkupu dluhopisů

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 123 (1.7.2025), S. 30-31

Evropská centrální banka během druhého pololetí r. 2025 předloží aktualizovanou všeobecnou strategii. K předchozím aktualizacím došlo v letech 2003 a 2021, za příčinu zkrácení intervalu označuje ECB výrazné změny finančního a ekonomického prostředí v posledních letech. Inflační cíl zůstává nadále na úrovni 2 %, inflační míra bude nadále vypočítávána podle harmonizovaného indexu spotřebitelských cen. Cílem nové strategie je možnost pružnější reakce na vývoj finanční a hospodářské situace prostřednictvím nástrojů peněžní politiky. ECB také přistoupí k odkupu dluhopisů eurozóny, bude-li třeba. Článek srovnává postup ECB se strategií Fedu v posledních pěti letech s důrazem na politiku tzv. kvantitativního uvolňování.

Stefan Reccius

Streit über Kosten für digitalen Euro

Spor o náklady na digitální euro

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 109 (10.6.2025), S. 29

Evropská centrální banka označila odhad nákladů na projekt digitálního eura ve výši 30 mld. eur, zpracovaný společností PwC na zadání evropských bankovních asociací (EACB, EBF, EBSG), za nadsazený. Kromě výše nákladů se bankovní asociace obávají také nedostatečné konkurenceschopnosti digitální měny.

J. Hildebrand, S. Reccius, U. Sommer, C. Volkery

Der Traum von Euro als Nummer eins

Sen o euru jako číslu jedna

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 90 (12.5.2025), S. 4-5

Chaotičnost americké mezinárodně-obchodní politiky se negativně projevila na stabilitě dolaru a v důsledku na jeho pozici jako přední mezinárodní měny (pokles kurzu oproti euru na 1,15 USD/EUR, zvýšení výnosů ze státních dluhopisů a snížení ratingu). Článek poukazuje na skutečnost, že ačkoli mu v této roli euro nekonkuruje, od krize eurozóny v r. 2010 značně posílila jeho finanční architektura (stabilizační mechanismy ESM a příslušná role ECB). Zdůrazněn je význam jednotného kapitálového evropského trhu pro konkurenceschopnost vůči USA.

Astrid Dörner, Frank Wiebe

Trump gefährdet die US-Geldpolitik

Trump ohrožuje americkou peněžní politiku

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 124 (2.7.2025), S. 28-29

Osobní spory mezi prezidentem USA D. Trumpem a prezidentem Fedu Jeromem Powellem mohou ohrozit stabilitu americké peněžní politiky. Trump požaduje snížení úrokové sazby ze stávajících 4,5 % na 1 % za 2,4% meziroční inflace ke konci května 2025. -- K tématu viz také HN č. 138/2025 (18.7.2025), s. 11.

Hannah Krolle, Martin Müller

Welche Risiken durch Schattenbanken drohen

Jaká rizika hrozí od stínových bank

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 105 (3.6.2025), S. 28-29

Podíl soukromých úvěrových společností na celkovém trhu s pohledávkami vzrostl na 20 %. Reaguje tak na celosvětový růst objemu soukromých úvěrů (růst na čtyřnásobek mezi lety 2011-2024 na 1,7 bilionu USD). Jedná se současně o atraktivní investici, protože zprostředkovatelé nebankovních finančních služeb (NBFI, též tzv. „stínové banky“) dokáží reagovat na poptávku pružněji než banky, ale s riziky plynoucími z nižší míry regulace. Tu by v budoucnu měl zajistit přepracováváný evropský rámec ELTIF (European long term investment fund).

Elisabeth Atzler

Wie vier Volksbanken eine Milliarde verzockt haben

Jak čtyři banky prohýřily miliardu

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 124 (2.7.2025), S. 24-25

Článek stručně shrnuje finanční potíže několika německých družstevních bank (VR-Bank, DZ-Bank, Volksbank Düsseldorf, RSA, Raiffeisenbank), plynoucí mj. z rizikových obchodních modelů. Blíže je popsán případ Raiffeisenbank Hochtaunus, která umožnila vkladatelům investiční podíl s 4,25% dividendy v r. 2024 při 17,6 milionech vkladatelů a podílníků současně. Shrnutá jsou následná opatření Bafinu (přísnější kontrola a regulace poskytovaných půjček a jejich kapitalizace) a riziko přílišného zatížení bankovního záchranného systému.

Začíná vlna refixací koronavirových hypoték : co dělat, když banka nabídne novou sazbu?

Profi poradenství & finance, Sv. 13, (2025) č. 5, s. 42-43

V r. 2020 se sešlo hned několik faktorů, které podnítily Čechy k pořizování nemovitostí pomocí hypotéky. Průměrná sazba hypotéky klesla na 2,5 %, vláda zrušila daň z nabytí nemovitostých věcí a ČNB zmírnila ukazatele pro posuzování žádosti o hypoteční úvěr. Nejoblíbenější fixace hypotéky byla

na pět let, podíl takových hypoték dosáhl 44 %. Článek přináší praktický pohled na problematiku refinancí hypoték v současných podmínkách, na předpokládanou aktuální výši úrokových sazeb a na úrokový šok, který může nastat v souvislosti se zvýšením měsíčních splátek. Nicméně se neočekává, že by navýšení splátek způsobilo potíže podstatné části klientů hypotečních bank.

Tomáš Burka

Zákon o omezení plateb v hotovosti v praxi

Účetní a daně, Sv. 28, (2025) č. 5, s. 32-35

Účelem zákona o omezení plateb v hotovosti je kromě zvýšení podílu bezhotovostních plateb zejména omezení možnosti tzv. praní špinavých peněz, daňových úniků, zvýšení bezpečnosti zúčastněných subjektů i racionalizace a optimalizace peněžního hotovostního oběhu. Zákon stanovuje limit (270 tisíc Kč za jeden den), do kterého jsou přípustné hotovostní platby a vymezuje rovněž výjimky z tohoto limitu. Autor se věnuje aplikační praxi omezení, uvádí možnosti překročení zákonného limitu a povolené nadlimitní platby a rozebírá také problematiku evropských limitů pro hotovostní platby, vývoz hotovosti do zahraničí a sankce za porušení zákona.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Bankovníctví : odborný časopis pro praktickou činnost bank

Sv. 33, (2025) č. 6

EIB podpořila projekt dostupného bydlení pro lidi z veřejných služeb (s. 8); Vzdá se Amerika rezervní měny? (s. 8); Češi investovat chtějí, ale stále spíše konzervativně (s. 10-12); Domácí kapitálový trh roste (s. 13); Méně regulatorní zátěže aneb co nového v regulaci (s. 19); Návrh novely zákona o investičních společnostech a investičních fondech (s. 20-21); Unie kapitálových trhů se mění na Unii úspor a investic. Plány jsou jasné - Savings and Investments Union (s. 22-23); Řízení přechodových a fyzických rizik - klimatická a environmentální rizika v zemědělství (s. 24-26); Udržitelné finance a jejich význam z pohledu bank (s. 28); Nové horizonty: Proč se kryptoaktiva stávají součástí bankovní strategie (s. 32-33); Digitál nestačí: banky musejí znovu objevit důvěru a personalizaci (s. 36-39); Devizové rezervy ČNB nadále rostou. Centrální banka drží aktiva za více než 3,45 bilionu korun (s. 40-41); Příliš detailní regulace by mohla inovace omezit - rozhovor s ředitelkou inovací v EBA M. Pikaro (s. 42-45); Dekarbonizace ekonomiky, i když bude stát "majlant", má smysl (s. 48-49).

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

Mario Forni, Luca Gambetti, Antonio Granese, Luca Sala, Stefano Soccorsi

An American macroeconomic picture : supply and demand shocks in the frequency domain

Makroekonomický obraz USA : šoky nabídky a poptávky v analýze frekvenční domény

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 17 (2025), No. 3, p. 311-341

Studie přináší makroekonomickou analýzu ekonomiky Spojených států a empiricky potvrzuje názor, že fluktuace reálné aktivity a cen jsou způsobeny šoky agregátní poptávky a nabídky. Autoři identifikují dva primární šoky: trvalý šok nabídky, který způsobuje negativní souběžný pohyb cen a produkce, a přechodný šok poptávky, který způsobuje pozitivní souběžný pohyb. Oba šoky významně ovlivňují dynamiku hospodářského cyklu, přičemž šoky poptávky spojené s úvěrovými podmínkami způsobují fluktuace produkce, investic a nezaměstnanosti, zatímco šoky nabídky, často spojené s technologickými novinkami, dominují dlouhodobým trendům a ovlivňují soukromou spotřebu. Závěry potvrzují konvenční novokeynesiánský rámec a zdůrazňují relevanci modelu dvou šoků pro pochopení makroekonomických fluktuací v USA. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/mac.20230295>

Assault and battery

Válečný konflikt, drony a dotování elektromobilů

The Economist, Vol. 455, (2025) No. 9452, p. 65

O ekonomických souvislostech ukrajinských dronových náletů na Rusko z počátku června 2025. Ukrajíně se podařilo s pomocí dronů zaútočit na ruské letectvo. Pokud by se v budoucnu odehrál další

konflikt, do kterého by se potřeboval zapojit Západ a používaly by se drony, bylo by možné zvýšit jejich produkci rychle? Otázka souvisí s dostupností baterií. Ve výrobě baterií do elektromobilů nyní dominuje Čína, američtí představitelé jsou proto pod tlakem, aby odvětví elektromobilů a výrobu baterií v USA dotovaly. Dle článku je však sporné, zda dotace elektromobilů s podobnými argumenty mají smysl - drony na Ukrajině využívají mnohem levnější a snadno dostupné díly a méně náročné baterie, než se používají u elektromobilů. V případě potenciálního konfliktu budou omezujícím faktorem spíše motory a nutnost rychle se přizpůsobit. Článek odkazuje i na studii odborníků ze dvou amerických univerzit, která se zabývala dotováním elektromobilů.

Bert Rürup, Axel Schrinner

Deutschland braucht kein Konjunkturprogramm

Německo nepotřebuje konjunkturprogram

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 126 (4.7.2025), S. 21

Komentář k plánům německé spolkové vlády na podporu růstu investicemi poukazuje na nutnost strukturálních reforem zejm. v oblasti podnikových daní. Zamýšlí se nad vztahem situace na trhu práce (kde v následujících letech hrozí nedostatek až 400 000 pracovních sil) a dopadů nevyváženého poměru poptávky a nabídky pracovních míst. Autoři poukazují na nutnost důsledné aplikace investic tak, aby vedly k nárůstu produkčních kapacit, které zajistí dlouhodobý stabilní hospodářský růst.

Caner Demir, Raif Cergibozan

Energy security risk across the European Union : converging or diverging?

Riziko energetické bezpečnosti v Evropské unii : konvergence nebo divergence?

Politická ekonomie, Vol. 73 (2025), No. 3, p. 418-446

Článek zkoumá, zda se země EU sblíží z hlediska rizika přístupu k energetické bezpečnosti. Výsledky testů naznačují stochastickou konvergenci mezi analyzovanými unijními státy, avšak některé země, jako Belgie, Řecko, Itálie a Nizozemsko, se trvale odlišují. Mezi klíčové faktory patří dovoz paliv a výdaje na energie, což zdůrazňuje zranitelnost EU vůči energetickým krizím. Studie zdůrazňuje potřebu koordinované energetické politiky EU, diverzifikaci dodavatelů a investice do obnovitelných zdrojů, jaderné energie a skladování energie. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://polek.vse.cz/artkey/pol-202503-0001_energy-security-risk-across-the-european-union-converging-or-diverging.php?back=/magno/pol/2025/mn3.php?secid=1

Andrzej Domański

Europe's economic revival

Oživení evropské ekonomiky

Finance & development, Vol. 62, (2025) No. 2 (June), p. 28-30

Polský ministr financí píše o současném stavu Evropy a tvrdí, že představuje příležitost k přetvoření ekonomické dráhy kontinentu, přičemž jako model reforem využívá transformaci Polska po r. 1989. Vzestup Polska z postkomunistické ekonomické krize k ekonomice s vysokými příjmy a založené na inovacích je příkladem úspěchu strukturálních reforem a investic do lidského kapitálu. Vzhledem k tomu, že Polsko a EU čelí novým výzvám, vyzývá ministr k hlubší evropské integraci, chytřejší regulaci a strategickým investicím. Zdůrazňuje také potřebu snížit náklady na energii pro dosažení konkurenceschopnosti a prosperity. Plný text dostupný z: <https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/2025/06/europes-economic-revival-andrzej-domanski>

Alessandro Merli

Europe's innovators are waking up

Evropští inovátoři se probouzí

Finance & development, Vol. 62, (2025) No. 2 (June), p. 40-43

Evropská unie je často kritizována za přílišné regulace, ale autor dokládá, že realita je komplexnější, než někteří kritici naznačují. Ačkoli kontinent stále bojuje s rozšiřováním inovací kvůli nejednotným pravidlům a nedostatečně rozvinutým kapitálovým trhům, může se také pochlubit úspěchy v oblasti farmaceutického průmyslu, biotechnologií a univerzitních start-upů. Objevují se též pozitivní signály z Evropské investiční banky či vládních kabinetů jednotlivých zemí, které např. zvyšují investice do AI nebo start-upů. Odborníci však zdůrazňují, že pokud chce Evropa dohnat USA v oblasti inovací a

realizovat svůj potenciál jako globální lídr v oblasti technologií a podnikání, jsou nezbytné odvážné reformy a jejich rychlejší realizace. Plný text dostupný z: <https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/2025/06/europes-innovators-are-waking-up-alessandro-merli>

Laurent Quignon

Eurozone : the increase in the credit impulse prevented a contraction in GDP in Q4 2024

[elektronický zdroj]

Eurozóna : růst úvěrového impulsu zabránil poklesu HDP ve 4. čtvrtletí 2024

Eco Insight, No. 1 (2025), p. 1-3

Článek analyzuje vývoj bankovních úvěrů v eurozóně ve 4. čtvrtletí 2024. Objem půjček se v listopadu loňského roku pohyboval na nejvyšší úrovni od r. 2022, což pomohlo evropským firmám a zabránilo poklesu HDP. Podniky ve Francii a Německu se nicméně vlivem politické nejistoty setkaly se zpřísněnými úvěrovými standardy. Obecně v eurozóně rostla poptávka po úvěrech, zejména pak po úvěrech na bydlení. V prvním čtvrtletí r. 2025 se očekávala stabilní poptávka po úvěrech ze strany firem a rostoucí poptávka ze strany domácností. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://economic-research.bnpparibas.com/Publications/Eco-Insight/en-US>

Ben Hall, Eleni Varvitsioti

How Greece came back from the brink

Jak se Řecko vrátilo z okraje propasti

Financial Times, Vol. 2025, No. 41991 (11.7.2025), p. 17

Článek popisuje krizi státního zadlužení v Řecku a zdůrazňuje její ekonomické i politické dopady. Dluhová krize vyvrcholila v r. 2015, kdy Řecko pod populistickou vládou Alexise Tsiprase téměř vystoupilo z eurozóny. Země se však nakonec stabilizovala díky dodržování podmínek záchranného plánu, reformám a obnovení fiskální disciplíny. Od r. 2019 pod vedením Kyriakose Mitsotakise došlo k oživení hospodářství za pomoci fondů EU na podporu oživení a reformám zaměřeným na snížení byrokracie a daňových úniků, i když produktivita a investice zůstávají slabé. Krize změnila nejen Řecko, ale i eurozónu a vedla k vytvoření nových finančních nástrojů, jako je Evropský stabilizační mechanismus. Řecko se kvůli přetrvávajícím nerovnostem a nedokončeným reformám nachází i nadále v problematické situaci. I v EU stále chybí úplná bankovní unie a mechanismy pro absorpci budoucích šoků. Krize přinesla Evropě bolestivé poučení, největší cenu za ni ale zaplatilo Řecko.

Edward White, Harry Dempsey

China's industrial 'choke points'

Slabá místa čínského průmyslu

Financial Times, Vol. 2025, No. 41981 (30.6.2025), p. 15

Článek se věnuje technologickému pokroku Číny za posledních 70 let, a následně popisuje aktuální úskalí a slabá místa tohoto modelu. Překážky, jako např. výroba polovodičů nebo leteckých komponentů, se staly hlavním cílem Pekingu o dosažení soběstačnosti. Jejich výrobu ovládá malá skupina vyspělých západních a japonských podniků. Zatímco schopnosti Číny v oblasti tradiční výroby rychle pokročily, zahraniční průmyslové podniky mají stále významnou výhodu v dlouhodobé spolehlivosti, designu a vlastním know-how. Ovšem díky politice, zaměřené na překonání těchto závislostí, a společnostem zlepšujícím kvalitu kritických komponentů, se technologická mezera zmenšuje. Podle autorů se Čína nesnaží překonat Západ ve všech oblastech, snaží se zajistit technologickou nezávislost k udržení ekonomického růstu a zajištění národní odolnosti.

By Eugénie Dugoua and Todd D. Gerarden

Induced innovation, inventors, and the energy transition [elektronický zdroj]

Vyvolané inovace, vynálezci a transformace energetiky

The American Economic Review, Vol. 7 (2025), No. 1 (Insights), p. 90-106

Autoři se v příspěvku s využitím patentových dat zabývají odezvou individuálních vynálezců na ekonomické pobídky k práci na tzv. čistých elektrických technologiích. Jako měřítko ekonomických pobídek byly zvoleny ceny zemního plynu, které ovlivňují cenu elektřiny (pokud je zemní plyn dražší, jsou "čisté" technologie konkurenceschopnější a roste po nich poptávka). V očekávání růstu cen zemního plynu by tak měl být vyšší zájem na vylepšování čistých elektrických technologií. V příspěvku

je určeno, jak vynálezci, kteří již v odvětví čistých technologií působí, reagují na ceny a do jaké míry na ekonomické pobídky reagují vynálezci, kteří se zatím čistými technologiemi nezabývali. Je zjištěno, že ve střednědobém časovém horizontu hraje vstup nových vynálezců do oboru méně významnou roli. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/aeri.20230522>

Joe Leahy, Nian Liu, Ryan McMorow

Lessons from a Chinese blueprint

Poučení z čínského modelu

Financial Times, Vol. 2025, No. 41953 (28.5.2025), p. 15

Článek hodnotí čínskou iniciativu „Made in China 2025“, což je státní průmyslová politika, která byla zahájena před deseti lety s cílem transformovat zemi na globálního lídra v oblasti pokročilých technologií. Iniciativa je zaměřená na oblasti jako jsou elektromobily, robotika, letecký průmysl a polovodiče. Její realizace kombinuje státní dotace a soukromý sektor s cílem posílit domácí soběstačnost a snížit závislost na zahraničních firmách. Ačkoli plán úspěšně posílil globální dominanci Číny, zesílil také obchodní napětí se západními zeměmi a vedl k nerovnoměrným a netransparentním úspěchům. Dle kritiků přispěl tento plán ke krátkodobému průmyslovému růstu na úkor dlouhodobé ekonomické udržitelnosti. Čína nicméně zdvojnásobuje své úsilí v oblasti průmyslové politiky novými investicemi do technologií, jako je umělá inteligence a humanoidní robotika, což vede ostatní země k přijetí protekcionistických opatření v reakci na rostoucí globální vliv čínského výrobního průmyslu.

Ulrike Malmendier, Claudia Schaffranka

Making Germany grow again

Obnovení růstu Německa

Finance & development, Vol. 62, (2025) No. 2 (June), p. 24-27

Článek se věnuje ekonomické stagnaci Německa a připomíná jeho označení z r. 1999 za „nemocného muže Evropy“. Tentokrát však krize spočívá v nedostatku pracovních sil, vysokých nákladech na energie a nedostatečné orientace průmyslu na budoucnost. Zatímco minulé reformy mezi r. 2003 až r. 2005 zlepšily konkurenceschopnost a zaměstnanost, v dnešní době podkopává ekonomický růst spíše stárnoucí pracovní síla a stagnující produktivita. Pokrok dále brzdí relativně drahé ceny energií, které mohou odrazovat nové investory podnikající např. v oblasti umělé inteligence. Aby se zastavila stagnace, článek vyzývá ke strukturálním reformám v oblasti práce a imigrace, rozvoji kapitálových trhů a hlubší integraci EU. Bez dlouhodobých strategií orientovaných na budoucnost hrozí Německu dlouhodobý hospodářský úpadek. Plný text dostupný z: <https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/2025/06/making-germany-grow-again-ulrike-malmendier>

M. Greive, A. Höpner, S. Matthes, Y. Osman, F. Stippler

Milliarden aus der Wirtschaft

Miliardy z hospodářství

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 129 (9.7.2025), S. 1, 4

21. července 2025 se uskuteční setkání představitelů německé spolkové vlády (kancléře F. Merze, ministra financí L. Klingbeila) s představiteli průmyslu a finančního a bankovního sektoru skupiny Made for Germany (Siemens, Deutsche Bank, FGS Global), širší spolupráce zahrnuje přes 30 subjektů (vč. firem BMW, nakladatelství Springer, SAP, Commerzbank a Deutsche Börse, Rheinmetall, RWE atd.). Schůzka se bude týkat konkrétního zapojení podniků do programu státních investic a podpory hospodářského růstu. Investiční iniciativa může přinést v bezprostřední době projekty v hodnotě až 300 miliard eur, z nichž část tvoří již plánované investice do infrastruktury a digitalizace.

Daniel Delhaes, Martin Greive, Julian Olk, Carsten Volkery

Neues Wachstumsmodell

Nový model růstu

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 109 (10.6.2025), S. 1, 4-5

Bližší pohled na chystaný růstový balíček německé spolkové vlády, zaměřený na proměnu významu exportu pro německou ekonomiku a na oblasti, jejichž rozvoj přispěje k obnově hospodářského růstu. Autoři poukazují na skutečnost, že balíček nedostatečně zohledňuje veřejné investice (87 % všech hrubých investic v Německu pochází ze soukromého sektoru), a v případě infrastruktury bude jeho efekt

snížen rostoucí potřebou modernizace a údržby, namísto rozvoje v zamýšleném rozměru. Za klíčové považují snížení nákladů na podnikání a rozvoj evropského vnitřního trhu.

Vladimir Mihajlović

Nonlinearity in the debt-growth nexus in the EU : evidence from dynamic panel threshold regression
Nelinearita ve vztahu mezi zadlužením a růstem v EU : důkazy z dynamické panelové prahové regrese

Politická ekonomie, Vol. 73 (2025), No. 3, p. 500-527

Článek zkoumá vztah mezi veřejným dluhem a hospodářským růstem v zemích EU a identifikuje spojení, kdy dluh podporuje růst až do prahové hodnoty 68,7 % HDP, po jejímž překročení se stává škodlivým kvůli rostoucím nákladům na obsluhu státního dluhu a fiskálním omezením. Analýzy podvzorků odhalují heterogenní prahové hodnoty: země s vysokým zadlužením (např. Řecko, Portugalsko) vykazují vyšší toleranci, zatímco země mimo eurozónu vykazují mnohem nižší prahovou hodnotu (12,4 %), což naznačuje, že vztah neplatí jednotně. Tato zjištění jsou důležitá s ohledem na obezřetné řízení dluhu, strukturální reformy a koordinaci politik v rámci EU. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://polek.vse.cz/artkey/pol-202503-0004_nonlinearity-in-the-debt-growth-nexus-in-the-eu-evidence-from-dynamic-panel-threshold-regression.php?back=/magno/pol/2025/mn3.php?secid=1

Jianyu Chen, Yue Fu, Rong Wang, Jie Yang

Political economy of clean energy transition : the role of political risk and economic growth
Politická ekonomie přechodu na čistou energii : role politického rizika a hospodářského růstu

Politická ekonomie, Vol. 73 (2025), No. 2, p. 297-328

Studie zkoumá klíčové faktory ovlivňující přechod na čistou energii v zemích BRICS v letech 1990 až 2022. Zaměřuje se na politické riziko, hospodářský růst, přírodní zdroje, výzkum a vývoj a technologické inovace. Pomocí panelových ekonometrických metod výzkum zjistil, že ekonomický růst, politické riziko a nelineární investice do výzkumu a vývoje mají pozitivní vliv na přechod k čisté energii. Naopak závislost na přírodních zdrojích, konvenční technologické přístupy a přímé výdaje na výzkum a vývoj působí jako překážky. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://polek.vse.cz/artkey/pol-202502-0006_political-economy-of-clean-energy-transition-the-role-of-political-risk-and-economic-growth.php?back=/magno/pol/2025/mn2.php?secid=1

Wild ride

Divoká jízda

The Economist, Vol. 455, (2025) No. 9454, p. 66

Dlouhodobé cenové trendy bývají v různých průmyslových odvětvích relativně předvídatelné, u cen komodit (zemědělské produkty, energie, kovy) tomu tak ovšem není: po určitých časových úsecích dochází k boomu a poté k propadům. Článek uvádí závěry výzkumu Světové banky, jenž se zabýval právě komoditními cykly. V posledních letech jsou cykly kratší a změny extrémnější. V letech 1970-1985 byly komoditní cykly zapříčiněné nabídkovými šoky. V následujícím období cca do přelomu tisíciletí byly trhy vlivem technologického vývoje a liberálního obchodního systému stabilnější, poté se ovšem trend začal vracet k volatilitě, která se od r. 2020 ještě zintenzivnila. Roli mohou hrát mj. i dlouhodobější strukturální změny (vyšší poptávka po kritických minerálech, jako nikl a lithium). Volatilita je nepříznivá nejen pro rozvojové a rozvíjející se ekonomiky, pro které je vývoz komodit zásadní, ale i pro centrální banky při zjišťování inflace.

Informatika. Počítače

Melissa Heikkilä

Why Big Tech cannot agree on AGI

Proč se velké technologické společnosti nemohou shodnout na obecné umělé inteligenci

Financial Times, Vol. 2025, No. 41972 (19.6.2025), p. 15

Článek se zabývá snahou o dosažení umělé obecné inteligence. Společnosti jako DeepMind, OpenAI a Anthropic usilují o vytvoření umělé inteligence, která bude schopná vykonávat většinu kognitivních úkolů stejně dobře jako zkušený člověk. Dle autorů ovšem stále neexistuje shoda ohledně toho, co vlastně obecná umělá inteligence je, jak ji měřit, nebo zda je její vývoj výhodný. Zastánci umělé obecné inteligence vyzdvihují její transformační potenciál pro vědu a ekonomiku, zatímco skeptici varují, že se

jedná o vágní pojem, často poháněný mediální pozorností a finančními pobídkami. Článek poukazuje na rostoucí investice a zájem vlád o tyto modely a zároveň zdůrazňuje etické a regulační mezery, které znejišťují vývoj této technologie.

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

The 20-year glitch

Dvacet let trvající problém

The Economist, Vol. 455, (2025) No. 9451, p. 25

O prohlubování evropské integrace v návaznosti na dvacáté výročí odmítnutí evropské ústavy francouzskými voliči. Místo neschválené ústavy vznikla nakonec Lisabonská smlouva, byla však okleštěna o mnoho původních záměrů. Poté se evropská integrace pozastavila, vzrostly technokratické tendence a objevil se nový druh euroskepticismu. I přesto však většina Evropanů hodnotí dnes EU pozitivně (rekordních 74 % občanů se domnívá, že EU dobře slouží jejich vlastní zemi). Zároveň se EU více integrovala, když ji k tomu donutily okolnosti (případ společných pandemických dluhopisů). Unie států s nezávislými institucemi, které prosazují společné zájmy v oblastech, ve kterých je to zapotřebí, je tak dobrý nápad, víc nikdy nebylo potřeba.

Barbara Moens, Alice Hancock

Europe's plan: complete its single market

Evropský plán: dokončit jednotný trh

Financial Times, Vol. 2025, No. 41976 (24.6.2025), p. 15

Článek se zabývá původním plánem jednotného společného trhu EU a překážkami, které dosud brání jeho plné realizaci (zejm. byrokracie, národní zájmy a složité předpisy). Nedávné globální krize obnovily naléhavost posílení jednotného trhu. Nejnovější strategie Evropské komise, inspirovaná zprávami bývalých italských premiérů Draghiho a Letta, ale čelí v členských státech značnému politickému odporu. Představitelé průmyslu poukazují na neefektivitu, jiní tvrdí, že reformy postrádají ambice nebo riskují oslabení práv zaměstnanců. Vzhledem k tomu, že EU zaostává za globálními konkurenty, úředníci zdůrazňují, že odvážné a jednotné kroky jsou nezbytné k zabránění většímu úpadku.

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Ralph Ossa ; rozhovor vedl Bert Losse

"Nächste Welle des Protektionismus"

"Další vlna protekcionismu"

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 23, S. 32-33

Co znamená chaos v oblasti celních sazeb v USA pro světovou ekonomiku a tok zboží? Článek přináší rozhovor s hlavním ekonomem Světové obchodní organizace (WTO) R. Ossou, který se obává o nejhudší země a varuje EU před zavedením dovozních kvót.

Michael Lux, Benedikt Wemmer

Administrative customs sanctions under the proposed EU customs reform

Správní sankce ze strany celních orgánů podle navrhované celní reformy Evropské unie

Global trade and customs journal, Vol. 20, (2025) No. 5, p. 332-344

Autoři se zabývají vybraným problémem v návrhu reformovaného celního kodexu EU (Union Customs Code, UCC), a to konkrétně tématem sankcí netrestněprávní povahy a porušováním celních předpisů. I přes harmonizaci celní problematiky v EU sankce sjednocené nejsou, jsou určeny pouze jejich parametry (přiměřenost, účinnost, atd.). Návrh na úpravu prošel sice prvním čtením v Evropském parlamentu, nakonec ale schválen pravděpodobně nebude. Autoři analyzují navrhovaná ustanovení, srovnávají je s předchozími pokusy o harmonizaci, objasňují důvody předpokládaného neúspěchu a uvádějí, jak by mohla vypadat příští reforma, aby byla šance na úspěch vyšší. - Poznámky.

Mayra Souza

The bioeconomy revolution : how trade fuels the green transition

Bioekonomická revoluce : jak obchod napomáhá k zelené transformaci

Global trade and customs journal, Vol. 20, (2025) No. 5, p. 321-331

Autorka se v příspěvku zabývá tzv. "bioekonomikou" a její souvislostí se zahraničním obchodem. Za bioekonomiku se považují ekonomické aktivity, které zahrnují biologické produkty a procesy (zemědělství, výroba potravin, zdravotní péče, aj.). Bioekonomika by se mohla podílet na naplnění cílů udržitelného rozvoje OSN a mohla by být klíčovým tahounem "páté průmyslové revoluce", bude však záležet na sjednocování regulací a odstraňování bariér vstupu na trh. - Poznámky.

Tomáš Hamouz

Celní správa a dozor nad hazardními hrami

Clo-douane, Sv. 59, (2025) č. 6, s. 14-15

Článek popisuje dozor v oblasti hazardních her jako jednu z hlavních kompetencí, které od r. 2017 vykonává celní správa. Nejprve je vymezeno, co vše spadá do dozoru nad hazardními hrami. Následně je vysvětlen pojem "kvazikasino" (herna označená jako kasino, kde jsou zákonné požadavky na tzv. živou hru naplněny pouze formálně). Dále se autor věnuje dohledu nad ilegálním hazardem v kamenných provozovnách a hazardním hrám na internetu. Přiložena je stručná tabulka se statistikou kontrolní činnosti v oblasti hazardních her.

Sang Man Kim

Does the IRA's New Clean Vehicle Credit constitute import substitution subsidies under the SCM agreement?

Představuje daňové zvýhodnění na nákup nových vozidel dle amerického zákona o snižování inflace subvence nahrazující dovoz dle Dohody o subvencích a vyrovnávacích opatřeních?

Global trade and customs journal, Vol. 20, (2025) No. 5, p. 372-379

Článek se zabývá vybraným opatřením amerického zákona o snižování inflace (Inflation Reduction Act) z r. 2022, konkrétně daňovými pobídkami v objemu až 7500 amerických dolarů na nákup nového vozidla ("New Clean Vehicle Credit"). Autor rozebírá, zda dané zvýhodnění na nákup elektromobilů nemůže být v rozporu s pravidly Světové obchodní organizace o podpoře obchodu. - Poznámky.

Here be dragons : the EU and China

Zde žijí draci : EU a Čína

The Economist, Vol. 455, (2025) No. 9450, p. 17-18

O obchodních jednáních EU s USA na jedné straně a zejména s Čínou na straně druhé. Evropská unie čelí americkým clům (dočasně zablokovaným) a snaží se obnovit své vztahy s Čínou. Zároveň ale musí EU brát ohledy na to, jak jednání mezi USA a Čínou ovlivňují evropskou ekonomiku a bezpečnost. V příspěvku jsou vedle vzájemných vztahů zmíněna i témata, která bude EU chtít řešit na červencovém summitu s Čínou: vzájemné obchodní vztahy (EU se obává, že v důsledku amerických cel zaplaví EU čínské zboží, což může poškodit evropské výrobce), investice (podíl evropských firem v Číně se zmenšuje a Čína se snaží zabránit tomu, aby se evropské firmy učily od čínských podniků) a pomoc Ukrajině. Otázkou ale je, jaké budou šance Evropy získat na summitu to, oč usiluje: cílem Číny je spíše odtrhnout EU od USA a rozdělit Západ.

By Rohan Kekre and Moritz Lenel

The high-frequency effects of dollar swap lines [elektronický zdroj]

Vysokofrekvenční účinky dolarových swapových linek

The American Economic Review, Vol. 7 (2025), No. 1 (Insights), p. 107-123

Článek se zabývá účinky tzv. dolarových swapových linek, což je nástroj, prostřednictvím kterého americká centrální banka Fed pomáhá zahraničním centrálním bankám v reakci na krizi (např. pandemie nemoci covid-19). Fed zahraničním centrálním bankám půjčuje americké dolary výměnou za jejich měny, zahraniční centrální banky pak půjčují dolary domácím institucím. Autoři se konkrétně zaměřují na krizová období v březnu 2020 a září-říjnu 2008 a vysvětlují, jakým způsobem nástroj funguje (po ohlášení dolarové swapové linky dojde k poklesu tzv. likviditní premie, poklesu odchylek od kryté úrokové parity, depreciaci dolaru, růstu cen akcií, poklesu indexu volatility VIX a smíšené reakci cen státních dluhopisů). - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/aeri.20230667>

Gabrielle Marceau and Anand Nandakumar

How can the JSI on e-commerce become part of the WTO framework?

Jak se může společná iniciativa k elektronickému obchodu stát součástí rámce Světové obchodní organizace?

Global trade and customs journal, Vol. 20, (2025) No. 5, p. 309-320

Na úrovni Světové obchodní organizace se nyní nedaří sladit zájmy různých členských států, vznikají tak tzv. společné iniciativy (Joint Statement Initiatives, JSI), které tvoří skupiny států s podobnými názory, které mezi sebou vyjednávají. Nově vyšla tzv. Dohoda k elektronickému obchodování (Agreement on E-commerce). Článek představuje rozsah dohody, otázky, kterými se zabývá, a její překryv s dalšími dohodami WTO. Následně se v článku řeší, jak nejlépe dokument zahrnout do rámce Světové obchodní organizace (tj. jak jej integrovat s ostatními pravidly). - Poznámky.

Leo Lewis, Harry Dempsey, Demetri Sevastopulo

How Japan misread Trump 2.0

Jak Japonsko mylně odhadlo druhý Trumpův mandát

Financial Times, Vol. 2025, No. 41993 (14.7.2025), p. 15

Podle článku se mezi USA a Japonskem zvýšilo napětí v oblasti obchodu, bezpečnosti a výdajů na obranu nejvíce za posledních 25 let. Americký prezident měl blízký vztah s bývalým premiérem Abem; současný premiér Ishiba podceňuje Trumpovu fixaci na cla a nedokáže zajistit výjimky. Zhoršující se důvěra vyvolává obavy z širší krize v době rostoucích hrozeb z Číny, Severní Koreje a Ruska. Většina respondentů věří, že spojenectví vydrží, v Tokiu však roste obava, zda se země stále může spoléhat na USA jako záruku bezpečnosti. To vede k diskusím o možných alternativách, pokud Amerika upřednostní dohody s rivaly před dlouhodobými spojeními.

Ira Reese

Science, engineering as an integral part of international trade and the Harmonized Tariff Schedule

Věda a technika jako nedílná součást mezinárodního obchodu a Harmonizovaného celního sazebníku

Global trade and customs journal, Vol. 20, (2025) No. 5, p. 380-385

Komentář popisuje význam vědeckých a technických metod (měření, vážení, chemická analýza, atd.) při celní klasifikaci. Opírá se přitom o řadu konkrétních příkladů celní klasifikace různých výrobků, při které se dané metody používají.

Jincheol Lee, Son Jeong Soo

A study on the imposition of customs duties on digital services under the Agreement on Implementation of Article VII of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994 (GATT 1994)

Studie o uvalování cel na digitální služby podle Dohody o provádění článku VII Všeobecné dohody o clech a obchodu 1994 (GATT 1994)

Global trade and customs journal, Vol. 20, (2025) No. 5, p. 364-371

Na mezinárodní úrovni probíhá diskuze o případném uvalování cel na digitální služby, se kterými se mezinárodně obchoduje. Článek navrhuje možná řešení této stále nevyjasněné otázky. Možností je změna definice pojmu "dovezené zboží" v Dohodě Světové obchodní organizace o stanovení celní hodnoty (WTO Customs Valuation Agreement) tak, aby se pojem vztahoval i na digitální služby. Článek nejprve představuje obsah zmíněné dohody, informuje o postavení digitálních služeb v rámci zahraničního obchodu a zabývá se mj. i zdaněním digitálních služeb. Následně se řeší aplikovatelnost Dohody WTO na situaci digitálních služeb a je navrženo možné řešení. - Poznámky.

Taking liberties : imbalance of payments

Překrucování skutečnosti : nerovnováha americké platební bilance

The Economist, Vol. 455, (2025) No. 9451, p. 63-65

Stávající americký prezident D. Trump usiluje o novou rovnováhu v globální ekonomice: Čína by měla méně vyrábět a více spotřebovávat a Spojené státy by měly vyrábět více. Nabízí se další logický krok: Američané by mohli méně spotřebovávat. Článek se zamýšlí nad spotřebou v USA a její výší a rozebírá stav americké platební bilance a související rizika. Zároveň se autor vyjadřuje ke vhodnosti Trumpových ekonomických opatření.

Harry Dempsey, David Keohane

Why Japan fears losing its key companies

Proč se Japonsko obává ztráty svých klíčových podniků

Financial Times, Vol. 2025, No. 41963 (9.6.2025), p. 15

Japonsko se rozhoduje mezi zachováním své technologické nepostradatelnosti a výraznějším otevřením trhu vůči zahraničním investicím, jelikož akvizice představují jak příležitosti, tak rizika ztráty kontroly nad podnikem. Zatímco vláda vidí zahraniční kapitál jako způsob, jak posílit průmyslová odvětví, kritici varují, že zahraniční kupci by mohli oslabit pozici Japonska v globálních dodavatelských řetězcích (především ve vývoji komponentů, které jsou tak pokročilé, že nemají celosvětovou konkurenci). Konkurence z Číny zintenzivňuje a obavy z hospodářské špionáže vedly k zavedení nových předpisů, které vyžadují dohled nad zahraničními partnerstvími a společnými podniky. Zákonnodárci chtějí zabránit úniku technologií, zároveň však zachovat otevřený trh atraktivní pro odpovědné investory.

Podnik a podnikání

Mirko Licchetta, Giovanni Mattozzi

Corporate margins and inflation during the post Covid-19 period in the euro area

Podnikové marže a inflace v období po pandemii covid-19 v eurozóně

Quarterly report on the euro area, Vol. 24 (2025), No. 1, p. 41-54

Autoři zkoumají roli podnikatelských zisků (podnikových marží) v nedávných inflačních trendech se zaměřením na období po pandemii COVID-19 v eurozóně. V r. 2021 došlo k prudkému nárůstu jednotkových zisků, které poté postupně klesaly, ale až do r. 2023 zůstaly nad úrovní před pandemií. Zjištění naznačují, že tento nárůst marží byl spíše dočasnou reakcí na rostoucí vstupní náklady než důkazem strukturálních problémů, jako je oslabení hospodářské soutěže nebo vykořisťovatelské ceny. Zatímco marže na úrovni podniků v eurozóně od r. 1995 obecně rostly, v období od r. 2020 do r. 2023 byl tento nárůst menší než v předchozích letech. Marže se ukázaly jako procyklické, ovlivněné produktivitou a náklady a pozitivně související s kapitálovými investicemi a výzkumem a vývojem. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/quarterly-report-euro-area-qrea-vol-24-no-1-2025_en

Nele Antonia Höfler, Jörn Petring

Die Dampfmaschinen

Parní stroje

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 22, S. 42-47

Tabákový průmysl vydělává na elektronických cigaretách jako už dlouho ne. To láká nové konkurenty a debata o zdravotních rizicích se zostřuje. V Německu se např. prodej cigaret snížil více než o polovinu. Byl to pomalý, ale nezastavitelný proces: rostoucí povědomí spotřebitelů o zdraví, stále přísnější zákony, zákazy kouření a rostoucí daně z tabáku postupně ničily obchodní model výrobců cigaret. Čtyři velké tabákové koncerny British American Tobacco, Japan Tobacco, Imperial Brands a Philip Morris však investovaly miliardy do nových, méně zdraví škodlivých, ale společensky přijatelných nikotinových produktů.

Tingqian Pu

Does digital transformation propel innovation strategies? : an empirical investigation based on machine learning and the dynamic GMM approach

Jsou inovační strategie poháněny digitální transformací? : empirické zkoumání založené na strojovém učení a dynamickém přístupu GMM

E+M *Ökonomie und Management* = *Economics and Management*, Vol. 28 (2025), No. 2, p. 81-96

Studie zkoumá dopad digitální transformace na inovační strategie čínských společností obchodovaných na burze v časovém období od r. 2012 do r. 2021. Výzkum zjistil, že digitální transformace významně posiluje jak investice do výzkumu a vývoje, tak i inovační výstupy. Studie zavádí nové metodiky, jako je hluboké učení a dynamický odhad GMM, pro analýzu údajů o digitální transformaci. Zdůrazňuje také potřebu regulačních rámců a dotací na podporu inovací. Vedoucí představitelé podniků jsou vybízeni k investicím do IT, aby mohli využít výhod digitální transformace. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.15240/tul/001/2025-5-012>

Michael Scheppe, Katrin Terpitz

Immer mehr Firmen verschwinden für immer

Stále více firem nadobro zaniká

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 128 (8.7.2025), S. 18-19

Počet německých firem, které úspěšně projdou insolvenčním řízením, klesá. Z větších podniků, které během r. 2024 vyhlásily platební neschopnost, se v první polovině r. 2025 zachránila necelá třetina. Vyplývá to z dat restrukturalizační společnosti Falkensteg. Za první pololetí letošního roku podalo žádost o insolvenční ochranu 201 větších podniků, o 18 % více než v r. 2024. Celkový počet insolvenčních řízení nezávisle na velikosti podniku bude koncem r. 2025 činit 24 400 případů (11 % meziroční nárůst). Jedná se o nejvyšší množství podnikových insolvencí od r. 2009 (33 tisíc případů), nejnižší počet pak naopak nastal v r. 2021 (14 tisíc). Mezi přední faktory, přispívající současnému stavu, autoři řadí období zvýšených nákladů, zejm. na energie, zvýšené úrokové sazby, vyšší míru inflace a komplikovanou administrativu spojenou s podnikáním v Německu. Článek shrnuje situaci v oblastech dodavatelů v sektoru automobilového průmyslu, strojírenství a petrochemii (výroba plastů), nemovitostí a módy.

Příbrzdí Omnibus reportingové povinnosti pro firmy?

Veřejné zakázky, Sv. 2025, č. 2, s. 15-17

Shrnutí dopadů návrhu "Omnibus package", který představila na počátku r. 2025 Evropská komise s cílem revidovat reportingové povinnosti podniků. Návrh zásadně mění pravidla vykazování nefinančních informací i odpovědnosti podniků za dodavatelské řetězce. V článku je uvedeno, k jakým hlavním změnám dochází ve směrnici o nefinančním reportingu CSRD a ve směrnici o řádné péči CSDDD. Zjednodušení se má dotknout i systému hodnocení udržitelných aktivit EU ve formě taxonomie a více se orientuje na podporu konkurenceschopnosti evropských podniků (od zelené dohody k dohodě o čistém průmyslu). Článek rovněž upozorňuje na některá úskalí Omnibusu a na kritické ohlasy, které tento návrh vyvolává.

Pojišťovnictví. Sociální péče

David Poes

Automatizace mění svět pojišťovnictví : rizikovost klienta posuzuje počítač, s detekcí podvodů pomáhají stroje

Profi poradenství & finance, Sv. 13, (2025) č. 4, s. 48-49

Pojišťovnictví se v poslední době významně digitalizuje, hlavní hráči na trhu ve velkém investují do moderních technologií. Strojové učení a analýza velkého množství dat pomáhají s vyhodnocováním zdravotních rizik, urychlují likvidaci pojistných událostí a zvyšují efektivitu odhalování podvodů. Článek přibližuje využití datových modelů, strojového učení a umělé inteligence při analýze potenciálně podvodných pojistných událostí a při automatickém úpisu rizik (elektronický underwriting). Zmiňuje také roli moderních technologií v oblasti personalizace služeb.

Susanne Schier

Bafin bemängelt Risiken durch Hybridprodukte : Lebensversicherungen

Bafin vytýká rizika hybridních produktů : životní pojištění

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 125 (3.7.2025), S. 27

Spolkový úřad finančního dozoru Bafin provedl přezkum managementu rizik u tzv. dynamických hybridních investičních produktů životního pojištění. Pojišťovatel zde podle situace na trhu přeskupuje prostředky mezi fondem a krycím kapitálem. Rizika tak mohou postihnout nejen klienty daného fondu, ale i ostatních produktů nabízených institucí. Přesuny s sebou navíc nesou dodatečné transakční náklady. Bafin proto vyzývá k úpravě transakčních algoritmů tak, aby byly více orientované na dlouhodobý účel fondu a méně závislé na výkyvech na finančních trzích.

Markus Hinterberger

Bis zu 500 Euro mehr Rente

Až o 500 euro vyšší důchod

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 125 (3.7.2025), S. 36-37

Bližší ke studii udržitelnosti německého důchodového systému, vypracované profesorem sociální politiky na Bochumské univerzitě M. Werdingem pro investiční dům Fidelity International. Jejím cílem

bylo navrhnout udržitelný model v kontextu tzv. „Haltelinie“, minimální garantované výše důchodů, stanovené vládní koalicí na přinejmenším 48 % průměrné mzdy při 45 odpracovaných letech. Autor doporučuje snížit odvody důchodového pojištění zaměstnanců a uvolněné finanční prostředky využít v soukromých a podnikových důchodových fondech. V situaci stárnoucí populace by za stávajícího systému vydala německá spolková vláda za důchody v r. 2040 198 miliard eur ročně, v r. 2060 pak 270 miliard. Zapojení do soukromých důchodových spoření krytých kapitálem by tak razantně odlehčilo spolkovému rozpočtu. Navrhuje formu automatického zapojení do podnikových důchodových programů. Výtěžost navrhovaného systému je nepřímě úměrná věku zapojení pojištěnce (kvůli většímu prostoru k vybudování kapitálu), pro současnou věkovou kategorii 48 let a více zůstává výhodnější systém se stávající formou státní účasti.

Dietmar Neuerer

Bund soll DDR-Sonderrente allein finanzieren

Zvláštní důchody NDR bude financovat spolkový rozpočet

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 108 (6.6.2025), S. 10

Ministerský předseda spolkové země Braniborsko požaduje převod financování zvláštních důchodů (převážně formy výsluh a rent pro státní zaměstnance NDR, rozdělené do 27 skupin) ze zemského rozpočtu na spolkový. Pro rozpočty spolkových zemí bývalé NDR to představuje výdaje ve výši 2,68 mld. eur ročně. Spolková vláda se na financování důchodů v současnosti podílí z 50 %.

Petr Fejtek

DPS již v přesile

Profi poradenství & finance, Sv. 13, (2025) č. 5, s. 51

Pohled na situaci třetího pilíře penzijního spoření v ČR na konci 1. čtvrtletí 2025. Autor uvádí, že zatímco v počtech účastníků se již stav převážil ve prospěch doplňkového penzijního spoření, v objemu naspořených peněz zatím stále převažují fondy transformované. I přes turbulence na světových trzích přibýlo v DPS, které umožňuje akciové investice, téměř 40 tisíc nových účastníků. Průměrné zhodnocení činilo od 1.1. do 31.3.2025 u dynamických fondů 1,7 %, u vyvážených fondů 0,64 % a u povinně konzervativních fondů 0,91 %. Tabulka dokládá stav penzijního připojištění a DPS u vybraných penzijních společnostech (počty účastníků a objem prostředků v účastnických DPS a transformovaných fondech).

Frank Specht

Rentenpläne kosten fast 47 Milliarden Euro

Důchodové plány stojí bezmála 47 miliard eur

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 121 (27.6.2025), S. 9

Plány spolkové vládní koalice SPD a CDU navýší výdaje na penzijní systém do r. 2031 ve srovnání se současným stavem až o 42 miliard eur. Koalice se shodla, že výše důchodů neklesne pod 48 % modelového průměru (příjemcem je osoba, která po 45 let pobírala průměrnou mzdu s příslušnými odvody, výsledná částka je poměr k současné výši průměrné mzdy). Současně dojde ke zvýšení důchodového mateřského bonusu (Mütterrente III). Návrh zahrnuje doložku rozpočtové udržitelnosti a počítá s financováním z daňových prostředků, čelí ale kritice za další zatížení spolkového rozpočtu.

Stefan Fetzner, Fabian Franke, and Christian Hagist

Windfall profits in the German long-term care system : initial expectation and variation over time

Neočekávané zisky v německém systému dlouhodobé péče : prvotní očekávání a změny v průběhu času

FinanzArchiv, Vol. 81, (2025) No. 1, p. 59-84

Německo zavedlo v r. 1995 povinný průběžně financovaný (pay-as-you-go) systém pojištění dlouhodobé péče (long-term care insurance, LTCI). Zpočátku systém generoval neočekávaný zisk. Autoři v článku prostřednictvím indikátoru IWP (index for windfall profits) analyzují, jak se tento neočekávaný zisk vyvíjel v průběhu let (1996-2022) a na koho pokles mimořádných zisků dopadá. - Poznámky.

Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství

Karolína Zábojníková

Ceny bytů opět rostou

Statistika & my, Sv. 15, (2025) č. 5, s. 15

Ochlazení evropského trhu s nemovitostmi, ke kterému došlo v r. 2023, bylo je krátké a Index cen bytových nemovitostí (HPI) v Evropské unii v r. 2024 vzrostl o 3,3 %. Podle údajů Eurostatu loni v EU výrazněji rostly ceny nově postavených bytových nemovitostí (6,6 %), zatímco ty stávající zdražily jen o 2,5 %. Nejvíce ceny rostly v Bulharsku (16,5 %), v Polsku (15,0 %) a v Maďarsku (12,8 %). Celkově mezi zeměmi s nadprůměrným růstem cen nemovitostí silně převažují novější členské země z východní a střední Evropy. V Česku se HPI v r. 2024 zvýšil o 5,0 %, od r. 2013 se ceny nemovitostí zvýšily o 136,7 %, z toho v letech 2020-2024 vzrostly o 56,7 %. Graf dokládá meziroční změnu indexu cen nemovitostí v jednotlivých státech EU v r. 2024. -- K růstu cen v ČR viz také Profi poradenství & finance č. 4/2025, s. 32-33.

Nemovitosti opět rychle zdražují : ceny starších bytů vzrostly téměř o pětinu

Profi poradenství & finance, Sv. 13, (2025) č. 5, s. 32-33

Bližší pohled na vývoj nabídkových prodejních cen bytů v Česku. V prvním čtvrtletí r. 2025 byly průměrné ceny bytů meziročně o 18 % vyšší a tempo zdražování se stále mírně zrychluje. Nabídkové ceny nejvíce vzrostly v Moravskoslezském (26 %), v Karlovarském (24 %) a v Jihomoravském kraji (22 %). Mapa znázorňuje průměrné nabídkové prodejní ceny bytů v ČR, v jednotlivých krajích a procentuální meziroční změnu cen.

Právní úprava podpory bydlení obsahující zvláštní úpravu smluvních vztahů v oblasti poskytování bydlení

Právní rozhledy, Sv. 33, (2025) č. 10, příl. Legislativa s. i

Informace o přijetí zákonné úpravy s deklarovaným cílem zavést systémovou podporu bydlení pro osoby v bytové nouzi a osoby ohrožené ztrátou bydlení. Jedná se o zákon č. 175/2025 Sb. o poskytování některých opatření v podpoře bydlení, a o návrh doprovodného změnového zákona č. 176/2025 Sb. Podpůrná opatření v bydlení zahrnují tři druhy možné podpory - bydlení s ručením; podnájemní bydlení nebo podporované obecní bydlení; a asistenci v bydlení. Zákon přináší také speciální úpravu nájemních vztahů v bydlení i vymezení příspěvků na podporu bydlení (na správu a na poskytování podpůrných opatření).

Mirko Licchetta, Vitor Martins, Bořek Vašíček

Selected macroeconomic and social aspects of housing affordability

Vybrané makroekonomické a sociální aspekty dostupnosti bydlení

Quarterly report on the euro area, Vol. 24 (2025), No. 1, p. 31-39

Článek rozebírá bytovou politiku v EU a zdůrazňuje rozdělení odpovědnosti mezi vnitrostátní, regionální a místní orgány. Autoři zdůrazňují potřebu zvýšit investice do sociálního a dostupného bydlení, aby se vyřešily dlouhodobé problémy s nedostatkem nabídky, zejména pro domácnosti s nízkými příjmy a mladší domácnosti. Zatímco územní plánování a rozvoj dopravy mohou přerozdělit poptávku po bydlení a podpořit iniciativy v oblasti nabídky, klíčová je podpora na úrovni EU. Nadcházející evropský plán pro dostupné bydlení si klade za cíl zvýšit nabídku bydlení tím, že sníží náklady na stavbu, posílí kvalifikace pracovníků a zvýší podporu udržitelných stavebních postupů. Plán přitahuje veřejné i soukromé investice využitím finanční integrace prostřednictvím bankovní unie a budoucích finančních iniciativ EU. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/quarterly-report-euro-area-grea-vol-24-no-1-2025_en

Martin Gerth, Niklas Hoyer

Stein des Anstoßes

Kámen úrazu

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 23, S. 66-68

Horní hranice nájemného v Německu by se v budoucnu mohla vztahovat na více budov. Co se plánuje? Jaké to bude mít důsledky? Článek obsahuje nejdůležitější otázky a odpovědi k prodloužení zmrazení nájemného.

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Jakub Tomšej

Aktuální otázky vymezení závislé práce

Právník, Sv. 164, (2025) č. 5, s. 459-464

Institut závislé práce představuje jeden z nejdůležitějších pilířů pracovního práva, klíčová otázka se týká hranic tohoto institutu. Článek zkoumá význam institutu závislé práce v kontextu současných pracovněprávních výzev a hledá odpovědi na otázky, do jaké míry se s plynutím času mění, nakolik dochází k erozi jeho definičních znaků a jaký vliv tyto změny mají na úroveň ochrany, kterou pracovní právo zaměstnancům nabízí. Autor analyzuje atypické formy výkonu práce, pro něž je typická jistá míra podřízenosti a závislosti, avšak může být problematické splnění všech znaků závislé práce. Zaměřuje se především na profesionální sportovce a pracovníky přes digitální platformy. Dále rozebírá nedávnou změnu definice nelegální práce směřující k ulehčení činnosti kontrolních orgánů a legislativní změny v práci na dálku. - Poznámky.

Adam Holub

Jaké změny v odměňování zaměstnanců přináší flexibilní novela zákoníku práce

Práce a mzda, Sv. 73, (2025) č. 6, s. 12-15

Článek přibližuje změny, které do oblasti odměňování zaměstnanců přinesla s účinností od 1.6.2025 tzv. flexibilní novela zákoníku práce. V souladu s celkovým cílem novely se jedná o souhrn opatření, jež mají především zpružnit podmínky odměňování zaměstnance za práci. Změny konkrétně zahrnují upřednostnění bezhotovostní výplaty mzdy, rozšíření možnosti vyplácet mzdu v cizí měně, zpřesnění popisu výpočtu průměrného výdělku, úpravu zákazu doložek mlčenlivosti o mzdě i zjednodušení doručování mzdového výměru zaměstnancům. -- Ke změnám v oblasti pracovnělékařských služeb viz s. 16-19 a dále viz čas. Mzdová účetní č. 6/2025, s. 4-8.

Leave those fantasies behind : American manufacturing

Zapomeňte na tyto přeludy : americká výroba

The Economist, Vol. 455, (2025) No. 9452, p. 59-61

Spojené státy sní o znovuoživení průmyslové výroby a posílení pracovních míst ve výrobním sektoru - úpadek výroby býval spojován ze strany politiků se stagnací mezd či úpadkem měst. Je však zřejmé, že i přes potenciální zotavení průmyslu nedojde v USA k obnovení pracovních míst ve výrobě v původní podobě, a to kvůli automatizaci a dalším ekonomickým souvislostem. Článek popisuje situaci v průmyslu, proměnu povahy pracovních míst v tomto sektoru, vývoj růstu produktivity, prestiž pracovního místa ve výrobě a další související kontext.

Jitka Erhartová, Dalibor Holý

Mzdy v Česku konečně ožily

Statistika & my, Sv. 15, (2025) č. 5, s. 23-25

Statistický pohled na mzdovou dynamiku a zaměstnanost v Česku v r. 2024. Míra ekonomické aktivity vystoupila na rekordní hodnotu 77,8 %, meziročně se zvýšila o 0,4 p. b. Zjevný byl přechod části zaměstnanců do služeb, relativně největší snížení počtu zaměstnanců nastalo v těžbě a dobývání. Autoři dále shrnují vývoj nominálních a reálných mezd v letech 2012-2024. Loni reálné mzdy stouply o 4,6 %. Růst platů výrazně zaostával za mzdovým vývojem. V grafech jsou porovnány růsty nominální a reálné mzdy za období 2004-2024 a výše průměrné hrubé měsíční mzdy ve vybraných odvětvích ČR. -- Viz i další příspěvky tematického oddílu Statistika pracovního trhu na s. 19-34 a rozhovor s autorkou na s. 16-18.

Gabriela Stražilová

Nejvíce perspektivní je stáří

Statistika & my, Sv. 15, (2025) č. 5, s. 19-22

Bližší pohled na dynamiku věkové struktury obyvatelstva ČR a na vývoj počtu pracujících v období 1993-2024 se zaměřením na nejstarší věkovou kategorii. Zaměstnanost v posledních 31 letech rostla nejvíce u nejstarších věkových skupin, zatímco podíl mladých pracujících do 24 let se stal marginálním. Statistické výsledky míry zaměstnanosti v ČR jsou porovnány s vývojem v členských zemích Evropské unie. V celé EU pracovalo v r. 2024 celkem 6,4 milionů osob ve věku 65 a více let, jejich průměrná míra

zaměstnanosti dosáhla 6,7 % (v ČR byla na úrovni 8,4 %). Senioři nad 65 let pracují často na pozicích specialistů. Grafy ukazují míru zaměstnanosti osob starších 65 let v zemích EU v r. 2024, porovnání míry zaměstnanosti podle pohlaví ve vybraných věkových skupinách v r. 1993 a v r. 2024 v ČR i podíl pracujících mužů a žen podle dosaženého stupně vzdělání ve vybraných věkových skupinách v r. 2024. -- Viz i další příspěvky tematického oddílu Statistika pracovního trhu na s. 23-33.

Tereza Landwehrmann

Nová pravidla pro osobní překážky v práci na straně zaměstnance

Mzdová účetní, Sv. 31, (2025) č. 6, s. 8-13

Článek informuje o nových pravidlech pro osobní překážky v práci, které s účinností od 1.6.2025 zavádí novela č. 122/2025 Sb. nařízení vlády, kterým se stanoví okruh a rozsah jiných důležitých osobních překážek v práci. Autorka zdůrazňuje, že parametry zhruba poloviny překážek v práci na straně zaměstnance nejsou novelizací nijak dotčeny. Představuje změny vyplývající ze zrovnoprávnění osob žijících v (registrovaném) partnerství, v znemožnění cesty do zaměstnání pro těžce zdravotně postiženého zaměstnance, v případě uzavírání manželství, úmrtí, doprovodu a přestěhování, vyhledání nového zaměstnání a poskytování dlouhodobé péče. -- K tématu viz také Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále č. 8-9/2025, s. 3-5 a Účetnictví č. 7-8/2025, s. 67-70.

Eva Dandová

Nová právní úprava práce mladistvých

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM], Sv. 20, (2025) č. 7, s. 11-15

Článek přehledně shrnuje vývoj právní úpravy práce dětí v ČR a upozorňuje na novou právní úpravu práce dětí starších 14 let, kterou přinesla novela č. 120/2025 Sb. zákoníku práce. Nový § 244a ZP navazuje na § 34 odst. 2 občanského zákoníku a ustanovuje, že mladistvý zaměstnanec, který nedosáhl věku 15 let, avšak dovršil 14 let, a dále mladistvý zaměstnanec starší 15 let, který neukončil povinnou školní docházku, budou moci v období hlavních prázdnin konat lehké práce, a to za podmínky, že tyto práce nebudou škodit jejich zdraví, vzdělávání a morálnímu rozvoji. Autorka uvádí, co se považuje za lehké práce a zdůrazňuje novou povinnost zaměstnavatele zabezpečit na své náklady vyšetření mladistvého zaměstnance poskytovatelem pracovnělékařských služeb.

Eva Svěřčinová

Nový subjekt na trhu práce: integrační sociální podnik. (1. část)

Mzdová účetní, Sv. 31, (2025) č. 6, s. 27-32

Autorka představuje integrační sociální podnik jako nový typ zaměstnavatele, který byl s účinností od 1.1.2025 zaveden zákonem č. 468/2024 S., o integračním sociálním podniku. Zákon vymezuje sociální podniky jako zaměstnavatele zaměřené především na zaměstnávání zranitelných skupin zaměstnanců, upravuje podmínky jejich činnosti a požadavky pro získání statusu integračního sociálního podniku. V článku jsou dále rozebrány povinnosti sociálního podniku, podmínky a žádost o přiznání statusu, registr těchto podniků a integrační (rezervní) fond sociálního podniku.

Bernd Schiefer

Rechtsprechungsübersicht zum Individualarbeitsrecht : unter Berücksichtigung besonders praxisrelevanter Entscheidungen im Zeitraum September 2024 bis Anfang 2025

Přehled judikatury v oblasti individuálního pracovního práva : s přihlédnutím ke zvlášť významným rozhodnutím pro praxi v období od září 2024 do začátku roku 2025

Der Betrieb, Jg. 78, (2025) Nr. 13, S. 797-803

Přehled závěrů soudních rozhodnutí v oblasti německého individuálního pracovního práva od září 2024 do začátku r. 2025, která jsou dle autora pro personalisty a jejich poradce obzvláště důležitá. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M10.

Nikola Faltová, Vítězslav Wajtr

Souběh funkcí z pohledu pracovního a daňového práva

Práce a mzda, Sv. 73, (2025) č. 6, s. 6-11

Souběh funkcí představuje situaci, kdy je fyzická osoba zaměstnancem společnosti a souběžně je členem statutárního orgánu téže společnosti. V článku je představen pravý a nepravý souběh funkcí a shrnutí náhled českých soudů na problematiku souběhu funkcí v minulosti i v současnosti. Autoři seznamují s několika

přelomovými rozsudky Ústavního soudu a Nejvyššího soudu, které změnily dosavadní přístup. Dále přibližují vybrané aspekty zdanění příjmů, které plynou členovi statutárního orgánu obchodní společnosti ze smlouvy o výkonu funkce a z manažerské smlouvy, a to i z pohledu smluv o zamezení dvojího zdanění. Rozebírají rovněž vybraná kogentní pravidla znemožňující podřízení smluvního vztahu zákoníku práce a souběh funkcí z hlediska střetu zájmů.

By Christopher T. Stanton and Catherine Thomas

Who benefits from online gig economy platforms? [elektronický zdroj]

Pro koho jsou výhodné online platformy v rámci tzv. zakázkové ekonomiky?

The American Economic Review, Vol. 115 (2025), No. 6, p. 1857-1895

Autoři se v teoreticky zaměřeném příspěvku zabývají tzv. zakázkovou ekonomikou (gig economy) a souvisejícími online platformami, prostřednictvím kterých je nabízena a poptávána krátkodobá práce. Konkrétně je zjišťován tržní přebytek kupujících a pracovníků. Dále zkoumají faktory, které brání konkurenci, aby vytlačila pracovníky k tzv. rezervačním mzdám, a to za předpokladu, že pracovníci získávají přebytek navzdory tomu, že je jich na platformách více než dostupných pracovních míst. Následně autoři rozebírají, jak by dodržování "tradičních" pracovněprávních předpisů ovlivnilo přebytek zaměstnanců. Dodržování pracovněprávních předpisů by podle autorů omezilo vypisování volných pracovních míst i najímání pracovníků, což by snížilo přebytek všech účastníků na trhu. V článku jsou použita data a další skutečnosti z USA. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/aer.20221189>

Ladislav Jouza

Změny v odstupném po skončení pracovního poměru

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM], Sv. 20, (2025) č. 7, s. 21-23

Po skončení pracovního poměru má zaměstnanec v určitých případech nárok na odstupné podle § 67 zákoníku práce. Je to jednorázový příspěvek uvolňovanému zaměstnanci, kterým se neřeší jeho zabezpečení v době po uvolnění, ale jde o určitou formu odškodnění za ztrátu zaměstnání bez vlastního zavinění. Autor informuje, jaké změny do této právní úpravy přinesla novela č. 120/2025 Sb. zákoníku práce od 1.6.2025. Uvádí, které důvody rozvázání pracovního poměru vedou k nároku na odstupné, charakterizuje smluvní odstupné, vrácení odstupného i důkazní břemeno při posuzování odstupného. Samostatně se věnuje problematice odstupného ve veřejné správě.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Práce a mzda

Sv. 73, (2025) č. 6

Souběh funkcí z pohledu pracovního a daňového práva (s. 6-11); Jaké změny v odměňování zaměstnanců přináší flexibilní novela zákoníku práce (s. 12-15); Flexinovela a změny v oblasti pracovnělékařských služeb (s. 16-19); Výpověď pro porušení režimu dočasně práce neschopného zaměstnance (s. 20-23); Kritika zaměstnance na adresu zaměstnavatele a porušení "pracovní kázně" - rozsudek NS sp. zn. 21 Cdo 71/2024 o platnosti výpovědi z pracovního poměru (s. 30-32); Zdravotní pojištění a odvod pojistného zaměstnavatelem bez dopočtu do minima (s. 33-36).

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM]

Sv. 20, (2025) č. 7

Doručení výpovědi z pracovního poměru - po novele ZP (s. 3-6); Výhody pro pracující matky - ZP nově (s. 7-10); Nová právní úprava práce mladistvých (s. 11-15); Výpověď ze zdravotních důvodů - po novele (s. 16-20); Změny v odstupném po skončení pracovního poměru (s. 21-23); Vyšší podpora v nezaměstnanosti (s. 24-26); Kategorizace prací - problémy z praxe (s. 27-30); Zaměstnanecké zdravotní a volnočasové benefity - daňové řešení (s. 31-34); Stravování zaměstnance - pravidla poskytování stravování (s. 35-39); Mzdy a platy - otazníky (s. 40-43); Výdaje zaměstnavatele na práva zaměstnanců (s. 44-47); Podmínky účasti zaměstnanců na nemocenském pojištění (s. 53-54); Ochranná lhůta a zdravotní pojištění (s. 55-57); Novela zákona o vysokých školách (s. 63-66); Dovolena pedagogických pracovníků (s. 67-70).

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM]**Sv. 20, (2025) č. 8-9**

Pracovní volno z osobních důvodů - změny (s. 3-5); Pomoc zaměstnancům při insolvenční likvidaci zaměstnavatele - nově (s. 6-8); Agenturní zaměstnávání a pracovnělékařské prohlídky (s. 9-12); Zdanlivé a ústní skončení pracovního poměru po novele ZP (s. 13-15); Kdy může účetní jednat a rozhodovat za zaměstnavatele? (s. 21-24); Novela zákona o zaměstnanosti (s. 25-28); Jak předejít personálním chybám po novele zákoníku práce (s. 33-36); Výpověď pro porušení léčebného režimu zaměstnance (s. 37-40); Kamery na pracovišti - je nutný souhlas? (s. 41-44); Poskytování ochranných nápojů - zátěž teplem a zátěž chladem (s. 45-46); Ukončení pracovního poměru vzniklého jmenováním (s. 47-51); Slevy na dani a nezdanitelné části základu daně u FO (1.) (s. 52-55); Vzdělávání zaměstnanců a daně (s. 58-62); Vyšší příplatky ke mzdě a odměně v dohodě o práci (s. 63-66); Podmínění pobídkové složky mzdy dodržováním pracovních povinností (s. 67-68); Flexibilní novela zákoníku práce v kontextu zdravotního pojištění (s. 73); Nárok na peněžitou pomoc v mateřství - podmínky (s. 83-85); Přeceňování cenných papírů v majetku obce pro účely účetnictví (s. 93-94); Osobní příplatky a příplatky za pedagogickou činnost (s. 95-96); Odměňování ve veřejných službách a správě (s. 97-101).

Právo

Michala Špačková

Aplikovatelnost právní úpravy obchodních podmínek na emisní podmínky dluhopisů

Právní rozhledy, Sv. 33, (2025) č. 9, s. 269-275

Smluvní rámec vymezující vztah emitenta a vlastníků dluhopisů je zásadním způsobem určován emisními podmínkami, jejichž obsahové náležitosti a forma zpřístupnění jsou dány zákonem o dluhopisech a zvláštními normami kapitálového trhu. Standardizovaný obsah emisních podmínek vyvolává otázku použití občanskoprávní regulace obchodních podmínek jako souboru předpřipravených nepřímých ujednání. Z analýzy vyplývá, že optikou obligačního práva lze na emisní podmínky dluhopisů nahlížet jako na nepřímá ujednání, která naplňují jak materiální, tak formální definici obchodních podmínek ve smyslu § 1751 občanského zákoníku. Z hlediska věcněprávního se však emisní podmínky jeví jako integrální součást dluhopisu, protože bez jejich zveřejnění nelze dluhopis vydat. Na emisní podmínky tedy nelze s ohledem na jejich specifický charakter aplikovat mechanicky veškerou úpravu regulující obchodní podmínky. Namísto je naopak zohledňování zvláštností souvisejících s dluhopisy jako zastupitelskými cennými papíry. - Poznámky.

Zuzana Mazánková

Budoucnost investiční arbitráže v EU : od rozsudku Achmea k mnohostrannému investičnímu soudu

Právník, Sv. 164, (2025) č. 5, s. 385-409

Příspěvek analyzuje vývoj a budoucnost investiční arbitráže v Evropské unii po klíčovém rozsudku Soudního dvora EU ve věci Achmea, který zásadně změnil právní postavení a úroveň ochrany zahraničních investorů. Autorka vysvětluje cestu k přelomovému rozsudku, především argumentaci EK a SDEU, následně zkoumá, jak Achmea ovlivnila další rozhodování SDEU, reakci členských států, investorů a roli národních soudů. Zaměřuje se rovněž na výzvy, které přineslo vztahování závěrů tohoto rozsudku na rozhodčí doložku v mnohostranné Smlouvě o energetické chartě. Dále článek shrnuje dosavadní rozhodování tribunálů uvnitř a mimo EU, národních soudů a výkon nálezů ve světle rozsudků Achmea, Komstroy a PL Holding. Rozebírá budoucnost investičních vztahů se třetími zeměmi včetně komplexních dohod o volném obchodu a identifikuje zásadní problémy EU v oblasti investiční arbitráže. - Poznámky.

Šimon Svoboda

Co po nich vlastně chceme? : role národních parlamentů ve tvorbě unijní legislativy

Právní rozhledy, Sv. 33, (2025) č. 11, s. 358-362

Příspěvek zkoumá roli národních parlamentů v legislativním procesu EU a jejich vztah k dalším unijním institucím. Autor se nejprve zaměřuje obecně na unijní legislativní proces a formální úlohu národních parlamentů v něm s důrazem na tzv. systém včasného varování. Poté se věnuje dalším neformálním nástrojům, kterými národní parlamenty disponují k ovlivňování unijního legislativního procesu (Barrosova iniciativa/neformální politický dialog, Konference výborů pro evropské záležitosti parlamentů EU,

Evropské centrum pro parlamentní výzkum a dokumentaci). V závěru se autor zamýšlí nad skutečnými možnostmi uplatňování vlivu národních parlamentů na evropskou legislativu a nad rolí, která jim v tomto procesu má připadnout. - Poznámky.

Michal Petr

Jak z hlediska právní kvalifikace přistupovat k vertikálním dohodám?

Antitrust, Sv. 2025, č. 1, s. 5-10

Autor rozebírá, jak se změnila praxe Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ve věci posuzování vertikálních dohod o určování cen po nedávných rozsudcích českých soudů (zejména rozsudek NSS sp. zn. 4 As 236/2022 ve věci Baby Direkt). Přibližuje starý přístup k vertikálním dohodám o určování cen pro další prodej, zaměřuje se na požadavky zákona o přestupcích ve vztahu k pokračování v přestupku a na závěry, které z něj soudy ve vztahu k ÚOHS vyvodily. Věnuje se také požadavkům na prokázání vertikálních dohod v unijním právu. Návazně autor hodnotí adekvátnost nové praxe ÚOHS a zvažuje, zda je léta užívaná klasifikace vertikálních dohod jako pokračování v přestupku přiléhavá a zda by se případně mělo uvažovat i o jiných řešeních. - Poznámky.

Václav Šmejkal

Jednotný trh EU plný nových soutěžních nástrojů

Antitrust, Sv. 2025, č. 1, s. 11-16

Autor se zabývá problematikou tzv. nových soutěžních nástrojů (New Competition Tool, NCT), které připravuje nebo jimiž na národní úrovni disponuje již třetina členských států EU. Změny v oprávněních a nástrojích soutěžních orgánů zahrnované pod NCT vycházejí z potřeby dát ochraně hospodářské soutěže rozsáhlejší možnosti působení, než jí dává ex-post sankcionování závadného jednání konkrétních podniků. Umožní zasahovat na trzích, kde soutěž nefunguje a problémy plynou z nedostatečně rivalitní a dynamické struktury trhu. Druhou oblastí nově umožněné intervence by měla být kontrola fúzí a převzetí, které by jinak byly považovány za "podměrečné" vůči zákonným obrátovým kritériím. Autor provádí srovnání a kritickou analýzu NCT ustanovení doplněných v r. 2023 do německého zákona o hospodářské soutěži (GWB) a aktuálně navrhovaných ustanovení novely českého zákona č. 143/2001 Sb. Návazně hledá odpověď na otázku, co množení národních NCT udělá s jednotným trhem jako prostorem otevřené hospodářské soutěže. Přibližuje také národní NCT zavedené ve Velké Británii, Řecku a Dánsku. - Poznámky.

Vít Lederer

Kdy je svěřenský fond iluzorní, aneb kam se schoval vlastník, když tu vlastnictví je i není?

Právní rozhledy, Sv. 33, (2025) č. 10, s. 307-318

Svěřenský fond je právní uspořádání věcněprávního charakteru, ve kterém je majetek přivlastněn k účelu a podléhá výlučnému výkonu vlastnických práv svěřenským správcem. S konceptem odděleného a nezávislého vlastnictví majetku přivlastněného k účelu se může ukázat jako neslučitelná i nepřiměřená kumulace oprávnění, které si zakladatel podle zákona může ve statutu vyhradit. Článek upozorňuje a blíže vysvětluje jeden z principů zřízení svěřenského fondu, kterým je princip deaktivace role zakladatele svěřenského fondu po jeho vzniku. Rozebírá problematiku příliš silného zakladatele, který chce pro sebe získat určitou výhodu ze zřízení svěřenského fondu, ale nemá v úmyslu vzdát se plné kontroly nad vyčleněným majetkem ani práva z něj benefitovat. Autor ukazuje, že činný a všudypřítomný zakladatel je ve struktuře svěřenského fondu evidentně vnímám jako nepatřičný prvek a může způsobit, že existence svěřenského fondu nebude fakticky uznána. - Poznámky.

Monika Novotná

Mantinely soudního rozhodování s využitím umělé inteligence

Obchodní právo, Sv. 34, (2025) č. 5, s. 14-25

Nařízení (EU) 2024/1689, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci (AIA), vstoupilo v platnost 1. srpna 2024 a s určitými výjimkami nabude účinnosti o dva roky později. Akt o umělé inteligenci je prvním komplexním právním rámcem pro umělou inteligenci na světě. Cílem nových pravidel je podpořit důvěryhodnou umělou inteligenci v Evropě i mimo ni zajištěním toho, aby systémy umělé inteligence dodržovaly základní práva, bezpečnost a etické zásady, a řešením rizik velmi výkonných a účinných modelů umělé inteligence. Autorka přibližuje evropské závěry o využívání AI v oblasti

justice, k dokazování v trestním řízení a dále seznamuje s související judikaturou ESLP o legálnosti využívání referenční databáze vytvořené pro účely zákonné evidence občanů. V závěru shrnuje rizika používání AI v soudních řízeních. - Poznámky.

Pavel Kohút

Medializace nezákonného trestního stíhání jako okolnost zvyšující intenzitu nemajetkové újmy

Bulletin advokacie, Sv. 2025, č. 5, s. 7-15

Nezanedbatelná část trestních věcí je medializována, a to nejen ve fázi řízení před soudem. Medializace je okolnost, se kterou se musí vypořádat všechny subjekty zúčastněné na konkrétním trestním řízení. Článek se věnuje tomu, jak se medializace trestního stíhání projevuje u osob, kterým nebyla vina prokázána a mají nárok na odškodnění. Přibližuje problematiku zásady veřejnosti, která neplatí pro přípravné řízení. Věnuje se nakládání s informacemi o trestním řízení ze strany orgánů činných v trestním řízení a sdělovacích prostředků. Přináší i výstupy z analýzy rozhodovací praxe soudů. - Poznámky.

Poslanecká sněmovna schválila právní úpravu regulace lobbingu jako standardní aktivity v rámci legislativního a rozhodovacího procesu

Právní rozhledy, Sv. 33, (2025) č. 9, příl. Legislativa s. i-ii

Informace o přijetí zákona č. 168/2025 Sb., o regulaci lobbování, s účinností od 1.7.2025. Zákon přináší právní úpravu pravidel pro lobbování jako standardní aktivity v rámci legislativního a rozhodovacího procesu na centrální úrovni. Jeho účelem je posílit transparentnost tohoto procesu a veřejné kontroly, jakož i eliminace korupce, střetu zájmů nebo klientelismu. Lobbování se definuje a jeho obsah se upravuje pozitivním i negativním způsobem, vymezeny jsou okruhy lobbistů a lobbovaných a primárně jejich povinnosti. Nová úprava zřizuje registr lobbování a stanoví postupy při zápisu a výmazu z něj. Článek blíže představuje obsah nového zákon o povinnosti legálního lobbingu v ČR.

Magdaléna Svobodová

Právo občanů EU sdružovat se v českých politických stranách a politických hnutích ve světle recentní judikatury Soudního dvora EU

Správní právo, Sv. 58, (2025) č. 2, s. 120-134

Po mnoha letech probíhajícího řízení pro porušení SFEU, které vedla Evropská komise proti České republice z důvodu, že se občané EU nemohou sdružovat v českých politických stranách a politických hnutích, vydal Soudní dvůr EU v listopadu 2024 rozsudek C-808/21 Komise proti ČR. Podle něj ČR tímto jednáním porušuje čl. 22 SFEU. Dle tohoto ustanovení mají občané EU s bydlištěm v ČR právo volit a být voleni v ČR v obecních volbách a ve volbách do Evropského parlamentu. Příspěvek zasazuje zmíněný rozsudek do širšího kontextu občanství Unie a posuzuje, jaké důsledky má pro právní řád České republiky. - Poznámky.

Adam Westlake

První rok evropského nařízení o crowdfundingu

Obchodněprávní revue [OR], Sv. 17, (2025) č. 2, s. 77-82

Evropské nařízení o crowdfundingu, které je plně použitelné od 10.11.2023, harmonizovalo regulaci jedné části této alternativní metody financování napříč Evropskou unií a v kontextu České republiky zároveň představovalo první ucelený právní rámec specifický pro crowdfunding. Rok 2024 byl prvním úplným rokem, kdy bylo nařízení o crowdfundingu plně použitelné. Článek v první části shrnuje podstatu nařízení o crowdfundingu (č. 2020/1503) a právní stav v ČR i EU, který mu předcházel. Ve druhé části autor analyzuje a srovnává vývoj evropského a českého crowdfundingového trhu v období od počátku plné použitelnosti nařízení. Třetí část kriticky rozebírá vybrané aspekty nařízení (např. sekundární trh a povolené využití SPVs), které se v praxi ukázaly být nejasnými nebo problematickými. Závěrem jsou nastíněny návrhy pro budoucí regulační vývoj. - Poznámky.

Radek Tesař

Společné oddlužení partnerů

Právní rozhledy, Sv. 33, (2025) č. 9, s. 292-297

Článek se zaměřuje na vývoj společného oddlužení manželů, včetně možnosti řešit úpadek dlužníků-manželů společně před výslovným zakotvením v zákoně, a poukazuje na výhody i nevýhody současné právní úpravy. Dále přibližuje institut partnerství, za který je označován trvalý svazek dvou lidí stejného pohlaví

uzavíraný stejným způsobem jako manželství, zavedený novelou občanského zákoníku č. 123/2024 Sb. Autor rozebírá, co přináší institut partnerství v rovině majetkových práv a povinností partnerů a zvažuje, zda právní úprava umožňuje "společné oddlužení partnerů". - Poznámky.

Tomáš Svoboda

Zásady poctivého obchodního styku za účinnosti občanského zákoníku

Obchodněprávní revue [OR], Sv. 17, (2025) č. 2, s. 96-102

Zásady poctivého obchodního styku byly za účinnosti dřívější právní úpravy v obchodním zákoníku významným korektivem podnikatelských jednání. S přijetím občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. se však jejich role a význam značně upozadily. Článek se věnuje vývoji a interpretaci zásad poctivého obchodního styku v občanském zákoníku a poukazuje na jejich vztah s dobrými mravy v podnikatelském prostředí. Zároveň argumentuje pro jejich nové pojetí s ohledem na evropské inspirační zdroje a současnou aplikační a judikatorní praxi. - Poznámky.

Změna právní úpravy o ochraně spotřebitele, která implementuje unijní zákaz nekalých obchodních praktik tzv. lakování na zeleno, v připomínkovém řízení

Právní rozhledy, Sv. 33, (2025) č. 11, příl. Legislativa s. i-ii

Informace o návrhu zákona, kterým se mění zákon o ochraně spotřebitele a občanský zákoník, v souvislosti se změnou unijní úpravy zakazující nekalé obchodní praktiky tzv. lakování na zeleno (greenwashing). Návrh provádí transpozici evropské směrnice č. 2024/825/EU a dalších směrnic a nařízení. Jsou v něm definovány environmentální tvrzení, obecné environmentální tvrzení, označení udržitelnosti, systém certifikace a uznaný vynikající environmentální profil. Úprava nekalých obchodních praktik se doplňuje o nové požadavky, aby se zamezilo praktikám, které brání spotřebitelům v udržitelné spotřebě. Zpřesňuje se vymezení hlavních znaků výrobků či služeb, mezi které nově patří i environmentální nebo sociální znaky a aspekty oběhovosti (životnost, opravitelnost, recyklovatelnost). Zakazuje se klamavé konání v podobě nepodložených a neověřitelných environmentálních tvrzení o budoucím vlivu na životní prostředí a o nulové uhlíkové stopě výrobku nebo služby.

Statistika. Demografie. Sociologie

Dominik Boddin, Hendrik W. Kruse, Hariolf Merkle, Susanne Walter, Benedikt Zapf

Combined international trade and investment data "CITID" : a new innovative and comprehensive data landscape for Germany

Kombinované údaje o mezinárodním obchodu a investicích „CITID“ : nový inovativní a komplexní přehled údajů pro Německo

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik = Journal of economics and statistics, Vol. 245, (2025) No. 3, p. 339-350

Studie představuje nový a komplexní soubor dat, který integruje informace o mezinárodních obchodních a investičních aktivitách na úrovni jednotlivých firem v Německu. Tato databáze se jmenuje Combined International Trade and Investment Data (CITID) a čerpá z údajů Deutsche Bundesbank a Spolkového statistického úřadu Německa. Slučuje údaje o obchodu se zbožím a službami, přímých zahraničních investicích a mezinárodních finančních a kapitálových transakcích spolu s dalšími charakteristikami podniků. Studie popisuje metodiku použitou k harmonizaci těchto datových souborů. Databáze umožňuje podrobnější pohled na globální aktivity německých podniků a mezinárodní ekonomiky. - Poznámky.

Účetnictví

Petra Jerie

Nová kritéria pro kategorizaci účetních jednotek a povinnost auditu

Účetnictví v praxi, Sv. 29, (2025) č. 5-6, s. 17-18

Novela evropské směrnice č. 2013/34/EU o ročních účetních závěrkách, provedená směrnicí č. 2023/2775/EU, navyšuje hodnoty pro kategorizaci účetních jednotek. Konkrétně došlo k navyšení limitů pro aktiva a čistý obrát o přibližně 25 %, limit počtu zaměstnanců zůstává zachován. Článek

přibližuje nová kategorizační kritéria a legislativní proces projednávání novely zákona o účetnictví (tisk č. 783), která by měla zavést změny kritérií pro kategorizaci účetních jednotek do právního řádu ČR. Autorka shrnuje dopady na účetní výkazy a oceňování i vliv změn kategorizačních kritérií na povinnost auditu. Domnívá se, že zvýšení limitu pro povinný audit na trojnásobek původních hodnot není ideálním řešením pro snížení administrativní zátěže.

Veřejná správa

Aneta Grmelová

Bezpečnostní incidenty a úniky dat ve veřejné správě z pohledu zákona o kybernetické bezpečnosti a ochrany osobních údajů (GDPR)

Moderní obec, Sv. 31, (2025) č. 7, s. 34-35

Nový zákon o kybernetické bezpečnosti, připravovaný v reakci na evropskou směrnici NIS2, přináší zásadní rozšíření okruhu subjektů s povinnostmi v oblasti kybernetické bezpečnosti. Autorka stručně seznamuje s připravovaným zákonem, uvádí, na které subjekty-provozovatele regulovaných služeb se bude vztahovat a přibližuje nové ohlašovací povinnosti veřejné správy v souvislosti s regulací. Rozebírá pojem kybernetický bezpečnostní incident, porušení zabezpečení osobních údajů a jejich hlášení podle nového zákona o kybernetické bezpečnosti a dle GDPR. Autorka zdůrazňuje, že proces hlášení incidentů se liší v závislosti na velikosti organizace či na tom, jakou činnost vykonává, v každém případě ale bude nutné dodržovat poměrně krátké zákonné lhůty. - Poznámky.

Michaela Machálková

Institut objasnění a doplnění nabídek : meze a limity jeho aplikace. (II.)

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 13, (2025) č. 3 (květen), s. 37-40

Bližší pohled na problematiku objasnění nebo doplnění nabídky v zadávacím řízení a na aplikaci § 46 zákona o zadávání veřejných zakázek. V této části se autorka zaměřuje na možnosti a limity vlastního ověřování informací ze strany zadavatele, na časové aspekty a přiměřenost lhůty k doložení informací u objasňování nabídek a správný postup odvozuje z nedávné rozhodovací praxe ÚOHS. Dále zvažuje uplatnění zásad zadávání veřejných zakázek v procesu objasnění (zásada rovného zacházení, zásada přiměřenosti) i možnost vyloučení účastníka zadávacího řízení.

by Elliott Ash, Sergio Galletta, and Tommaso Giommoni

A machine learning approach to analyze and support anticorruption policy [elektronický zdroj]

Analýza a podpora protikorupční politiky prostřednictvím strojového učení

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 17 (2025), No. 2, p. 162-193

Autoři se v článku na příkladu brazilských městských samospráv a rozpočtových dat zabývají tím, zda mohou metody strojového učení posloužit k predikci korupce. Je zjištěno, že zvolený nástroj (tzv. gradientní boostovací rozhodovací strom) může odhalit až 2x více případů korupce než neplánovaný audit. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/pol.20210618>

Jana Nedvědícká, David Dvořák

Novela ZZVZ přináší dlouho očekávané vyšší limity pro VZMR

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 13, (2025) č. 3 (květen), s. 4-9

Příspěvek informuje o novinkách, které přinesla novela č. 69/2025 Sb. do oblasti zadávání veřejných zakázek v ČR s účinností od 3.4.2025. Nejvýznamnější změnou je zvýšení limitů pro zakázky malého rozsahu (o celou polovinu jejich původní výše). Zároveň se zpřesňují povinnosti spojené s přímo použitelnými předpisy EU (zejména nařízení 2022/2560, o zahraničních subvencích narušujících vnitřní trh, FSR a nařízení 2022/1031, o přístupu hospodářských subjektů, zboží a služeb třetích zemí na trhy Unie s veřejnými zakázkami a koncesemi, IPI). Dále je posílena role ÚOHS při dodržování unijních pravidel v zadávacích řízeních, za jejich nedodržení může úřad uložit nápravné opatření. V článku jsou zmíněny i další změny provedené novelou č. 69/2025 Sb.

Karel Zuska

Průvodce veřejnou podporou : téma: Kumulace veřejné podpory u jednoho příjemce

Veřejné zakázky, Sv. 2025, č. 2, s. 61-64

Pokračování problematiky veřejné podpory v ČR se zaměřuje na problém vícezdrojového poskytování a kumulace veřejné podpory u příjemce. Autor objasňuje čtyři hlavní důvody, proč dochází k vícezdrojovému financování, vyjadřuje se k odpovědnosti za sledování celkového objemu financí a jejich využití v případě poskytování více podpor na jeden projekt a identifikuje základní pravidla pro kumulaci veřejné podpory (u podpory malého rozsahu, popř. s jinými režimy podpor). Zdůrazňuje, že pravidla veřejné podpory striktně nepřipouštějí kumulaci podpory malého rozsahu na služby obecného hospodářského zájmu s podporou poskytnutou ve formě vyrovnávací platby podle rozhodnutí EK. Autor se také zabývá specifiky podpory v souvislosti s přírodními katastrofami a jejich možnou kumulací. - Poznámky.

Markéta Vrbová

Předpokládaná hodnota veřejné zakázky pravidelné povahy

Veřejné zakázky, Sv. 2025, č. 2, s. 21-22

Bližší k předmětu veřejné zakázky pravidelné povahy a určení jeho předpokládané hodnoty v praxi. Autorka vysvětluje pojem "veřejná zakázka pravidelné povahy", pravidla pro stanovení její předpokládané hodnoty a dále analyzuje rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže z prosince 2024. V něm se ÚOHS zabýval posouzením, co spadá pod VZ pravidelné povahy a posuzoval určení plnění stejného druhu. Uvádí, že plnění stejného druhu se určuje podle povahy a charakteru, nikoliv zaměnitelnosti nebo konkrétního způsobu použití, není tedy vyžadováno, aby šlo o plnění zcela totožná nebo zaměnitelná, ale aby šlo o plnění stejného druhu (stejně svých charakterem). - Poznámky.

Heike Anger, Josefine Fokuhl

Start-up-Mentalität für den Staatsapparat

Startupová mentalita pro státní aparát

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 109 (10.6.2025), S. 12-13

Bližší k projektu zefektivnění německé veřejné správy pod vedením K. Wildbergera. Wildbergerova pracovní skupina původně působila pod záštitou Ministertva pro dopravu a digitalizaci, v současnosti pak v nově založeném Ministerstvu pro digitalizaci a modernizaci státu. Resort do budoucna počítá s cca 600 pracovníky a podle Wildbergera bude k problémům v jeho gesci přistupovat způsobem obvyklým spíše v soukromém sektoru, od čehož si spolková vláda slibuje efektivní řešení nedostatků v digitalizaci a koordinaci státní správy v digitální éře.

Aneta Hourová

Vývoj rozhodovací praxe ÚOHS a judikatury ve vztahu ke kvalitativnímu hodnocení nabídek a k inovativní hodnotící metodě Best Value Approach ve veřejných zakázkách

Obchodněprávní revue [OR], Sv. 17, (2025) č. 2, s. 83-91

Česká právní úprava zadávání veřejných zakázek zakotvuje možnost při hodnocení veřejných zakázek zohlednit nejen cenu, ale i kvalitu. V praxi se však v drtivé většině využívají pouze kritéria nejnižší ceny. Je tomu tak nejen proto, že využití kvalitativních kritérií veřejnost mylně vnímá jako hodnocení subjektivní, což v konečném důsledku část veřejných zadavatelů považuje za riskantní. Tato skutečnost se často projevuje v rámci podávaných námitek či návrhů účastníků zadávacího řízení na zahájení řízení u Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Obdobně je přistupováno k inovativní metodě hodnocení Best Value Approach, která sice nepochybně přináší zcela zásadní benefit a má za cíl naplnit principy hospodárnosti a udržitelnosti, nicméně existují pochybnosti o její bezproblémové aplikaci v praxi právě z hlediska rozhodovací praxe ÚOHS. Článek blíže představuje relevantní, avšak někdy méně srozumitelné závěry ÚOHS, kriticky je hodnotí a objasňuje. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu

Sv. 31, (2025) č. 6

Dobré finanční plánování může šetřit obcím miliony - a naopak (s. 16-17); Kraje Liberecký i Plzeňský nabízejí obcím pomocnou ruku při centrálním nakupování - regionální úroveň Národní strategie

veřejného zadávání v ČR (s. 18-19); Daň z nemovitostí si žádá další změnu (s. 20); Městské dílny jsou účinným nástrojem k předcházení vzniku odpadu (s. 25-26); Praha spouští revoluci v třídění oblečení pomocí nového portálu - oblecprahu.cz (s. 36); Sněmovna schválila zásadní zákon o kyberbezpečnosti (s. 38); Revitalizace brownfieldů je strategický nástroj rozvoje měst a obcí (s. 52); Zákon o podpoře bydlení přináší v první řadě předvídatelný systém - rozhovor s B. Špicarovou Staškovou z MPSV (s. 55); Proč chránit údaje, když už je všechno v katastru? Četnější výskyt bezpečnostních incidentů vede ke změně vnímání ochrany osobních údajů (s. 59); Česká republika uspěla ve Štrasburku ve sporu o náhradu za regulované nájemné do konce roku 1999 (s. 59).

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu

Sv. 31, (2025) č. 7

Novela RUD a praktická doporučení, jak nastavit rozpočty obcí na rok 2026 (s. 14-15); Loni se celkové příjmy krajů po delší době meziročně snížily (s. 15-16); Větrné elektrárny podle studie nesnižují ceny nemovitostí (s. 18); Digitální a informační agentura svou činností pomáhá vytvářet optimální podmínky i pro fungování radnic (s. 21-23); Identity Management (IDM) - přehledně, bezpečně a v souladu s NIS2 a ZoKB - digitální identita (s. 25); Data jako nové zlato aneb Nové platformy pro správce nemovitostí (s. 28); Malý průvodce novým zákonem o kybernetické bezpečnosti (1) (s. 29); Jak se české podniky opřely do digitalizace (s. 30); Digitální úřad bez iluzí (s. 32); Bezpečnostní incidenty a úniky dat ve veřejné správě z pohledu zákona o kybernetické bezpečnosti a ochrany osobních údajů (GDPR) (s. 34-35); Trhem práce hýbá především rozvoj technologií a stárnutí populace (s. 40-41); FSC: Prestižní značka pro obecní lesy (s. 46-47); Program Bezpečné dětství navrhuje, jak řešit komplexně projevy násilí (s. 50); Jaké budou požadavky na energetickou náročnost budov? (s. 52); Vzdělávání úředníků ve světle letošní novely zákona o úřednících (s. 55-56); Svobodný přístup k informacím a podpisy úředních osob. Má přednost veřejná kontrola, nebo ochrana soukromí úředníků? (s. 56-57).

Veřejná správa

Sv. 36, (2025) č. 6

Egovernment v číslech a budoucnost (s. 4-5); Nový zákon o kybernetické bezpečnosti: Co přinese a kdy nabude účinnosti? (s. 6); Kybernetická bezpečnost obcí: nejčastější otázky a odpovědi na ně (s. 7); Webové portály usnadňují občanům komunikaci s úřady (s. 8-9); Digitalizace katastru nemovitostí je dokončena (s. 10); Platební portál jako užitečný nástroj správy poplatků (s. 11); Online správa dětských skupin (s. 12); Pavel Švagr: Řčení „Kdo je připraven, není překvapen“ je nesmírně pravdivé (s. 14-17); Sdílená mobilita v růžovo-zelené (s. 18-20); Hradec Králové: Město s nejlepšími podmínkami pro podnikání a přístupu veřejné správy (s. 21); Pavel Bergman: Starostům pomůžeme mít dopravní zátěž pod kontrolou - Inspekce silniční dopravy (INSID) (s. 22-23); Jak zrušit zastavitelné plochy vymezené v územním plánu (s. 24-25); Konference ISSS 2025: Každoroční fórum digitalizace státu (s. 26-27); Nejlepší web má severočeský Jirkov (s. 32-33); Přehledně z EU: Den Evropy 9. května jako tradiční oslava všech Evropanů (s. 34-35); Změny v náboru do státní služby (s. 36-37); Mimořádné odměny a dary členů zastupitelstev pod lupou (s. 38-40).

Veřejné finance. Rozpočet

Martin Greive

100 Milliarden Euro sind erst der Anfang : Schulden

100 miliard eur je začátek : zadlužení

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 117 (23.6.2025), S. 10-11

Spolkový rozpočet se v plánování do r. 2029 potýká s nároky resortů, které o 40-50 miliard eur přesahují současný schválený rámec. Nezávisle na dlouhodobém rámci bude německý ministr financí L. Klingbeil rozhodovat o zahrnutí a koordinaci dalších položek do rozpočtu na r. 2025 (vládní investiční program k podpoře růstu a inovací ve výši až 100 mld. eur, až 20 miliard na rozvoj Bundeswehru, 20 miliard na rozvoj související infrastruktury s možným nárůstem o 15-20 mld. eur v rámci výjimky z dluhové brzdy). Celkově se bude jednat o rozpočet s nejvyšším schodkem od r. 2022. -- Viz také komentář na s. 17.

Francisco Roldán

The aggregate-demand doom loop : precautionary motives and the welfare costs of sovereign risk
Bludný kruh agregátní poptávky : preventivní motivy a náklady blahobytu spojené se rizikem státního zadlužení

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 17 (2025), No. 3, p. 160-204

Za pomoci modelu inspirovaného krizí eurozóny článek analyzuje, jak suverénní riziko ovlivňuje spotřebu domácností a zesiluje ekonomické šoky, a to i bez skutečného selhání. Suverénní riziko zvyšuje preventivní úsporné motivy domácností, což vede k endogenním posunům poptávky, které zesilují volatilitu agregátní spotřeby. Klíčovým poznatkem je, že vyšší nerovnost, způsobená méně progresivním zdaněním během krizí, dále prohlubuje pokles produkce a spotřeby. Při kalibraci pro Španělsko v r. 2000 autor zjistil, že riziko platební neschopnosti představuje přibližně polovinu poklesu produkce. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/mac.20220248>

Jakob Blume

Die Billionen-Wette

Bilionová sázka

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 119 (25.6.2025), S. 1, 4-5

Spolkový ministr financí L. Klingbeil počítá ve svém funkčním období s půjčkami ve výši až 850 miliard eur, 500 miliard z toho bude využito k investicím do infrastruktury. V rámci projednávaného rozpočtu pracuje s investicemi ve výši 143 miliard eur. Podrobně se věnuje otázce schopnosti investice dostatečně rychle realizovat a návazné účasti soukromých investorů (zejm. private equity fondů), které umožní další financování potřebných projektů zejm. v oblasti rozvodné sítě, energetické infrastruktury obecně a inženýrských sítí.

Emilio Espino, Julian Kozlowski, Fernando M. Martin, Juan M. Sánchez

Domestic policies and sovereign default

Domácí politika a státní bankrot

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 17 (2025), No. 3, p. 74-113

Článek představuje model, který vysvětluje, jak vzájemně působí státní dluh, riziko státního bankrotu a inflační dynamika v rozvíjejících se ekonomikách, zejména v reakci na nepříznivé šoky. Rámec ukazuje, jak vlády bez závazku splácet dluhy aktivně využívají měnovou politiku k podpoře fiskálních potřeb, což vede k mezitímním kompromisům v oblasti volby dluhu. V nepříznivých obdobích vlády snižují dluh a deficit a zároveň zvyšují inflaci a znehodnocují měnu, což je v souladu s empirickými důkazy z rozvíjejících se trhů. Dluhové krize těchto zemí částečně vyplývají z nadměrného zadlužování v dobrých časech a ze špatné fiskální disciplíny. Model přímo spojuje narušení domácí politiky s rizikem platební neschopnosti a makroekonomickými výsledky a zachycuje klíčové statistiky hospodářského cyklu v rozvíjejících se ekonomikách. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/mac.20220294>

M. Koch, J. Münchrath, F. Wiebe

Droht Amerika der Staatsbankrott?

Hrozí Americe státní bankrot?

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 125 (3.7.2025), S. 4-5

Veřejný dluh USA může do r. 2034 vzrůst na více než 140 % HDP oproti současným 124 %. Tlak administrativy prezidenta D. Trumpa i Trumpa samotného na uvolnění měnové politiky (zejm. snížení úrokových sazeb), bude-li úspěšný, zvýší inflační míru i výnosy z krátkodobých státních dluhopisů. Příliš razantní zásahy do měnové politiky mohou vyvolat tzv. „Liz-Truss-moment“, tedy nárazový odliv investic (pojmenován po situaci po předložení návrhu rozpočtu bývalou britskou premiérkou L. Trussovou).

William De Vijlder

Growth is local, bond yields are global : why does it matter? [elektronický zdroj]

Růst je lokální, výnosy dluhopisů jsou globální : proč je to podstatné?

Eco Insight, No. 2 (2025), p. 1-6

Autor v článku analyzuje vývoj výnosnosti státních dluhopisů v posledních desetiletích. Upozorňuje, že výnosy státních dluhopisů v rozvinutých ekonomikách spolu korelují (vymyká se pouze Japonsko). Růst reálného HDP či inflace však mezi rozvinutými ekonomikami korelují méně. Ústřední význam mají ve

světovém finančním systému Spojené státy, analýza se proto soustředí na vývoj HDP, výnosu státních dluhopisů a inflace v USA ve srovnání se zahraničím. Rozebrány jsou rovněž faktory, které korelaci hospodářského růstu a výnosu dluhopisů ovlivňují, včetně důsledků korelace pro hospodářskou politiku. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://economic-research.bnpparibas.com/Publications/Eco-Insight/en-US>

Barbara Gillmann, Martin Greive, Frank Specht

Kann sich Deutschland das leisten?

Může si to Německo dovolit?

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 119 (25.6.2025), S. 6-7

Spolkový ministr financí L. Klingbeil plánuje navýšení rozpočtu na obranu na 3,5 % HDP financovat ze 72 % půjčkami. Rozpočet Bundeswehru a civilní obrany tak do r. 2029 vzroste na 167,8 miliard eur, 121,2 miliard z toho bude financováno půjčkami. Náklady na obsluhu dluhů tím vzrostou z 30,2 miliard na 61,9 mld. eur ročně. Opozice se obává škrtů v ostatních resortech. Článek zmiňuje německou vnitropolitickou debatu o možném zavedení „solidárního příspěvku na zbrojení“ (po vzoru současného solidárního příspěvku na podporu růstu zemí bývalé NDR) a společných evropských zbrojních dluhopisů.

Ian Smith

The mounting pressure on bond markets

Zvyšující se tlak na dluhopisové trhy

Financial Times, Vol. 2025, No. 41961 (6.6.2025), p. 17

Článek se zabývá rostoucími globálními obavami ohledně dlouhodobého vládního dluhu Spojených států v souvislosti s rostoucími výnosy státních dluhopisů a slábnoucí poptávkou investorů. Podle autora končí era levných dlouhodobých vládních půjček, jelikož nadbytek emisí státních dluhopisů naráží na klesající zájem kupců. Tento nesoulad mezi nabídkou a poptávkou zvyšuje náklady na státní dluh. Článek podrobně popisuje, jak tato změna vede vlády k přehodnocení svých emisních strategií a hledání alternativních nástrojů financování. Vzhledem k tomu, že dlouhodobé výnosy ovlivňují náklady na úvěry pro podniky a náladu investorů, dopady sahají daleko za hranice veřejných financí a vyvolávají obavy o budoucí hospodářský růst, fiskální disciplínu a možný nástup „fiskální dominance“, kdy měnovou politiku určují obavy o zadlužení. Zatímco někteří odborníci předpovídají postupný vývoj k nestabilitě, jiní varují před bezprostřednějšími riziky, pokud nedojde k významné fiskální konsolidaci.

Burcu Balsever Erim, Hasim Akca

Re-examining the tax-spending hypothesis in G7 countries : evidence from time and frequency domain causality approaches

Přehodnocení hypotézy o vztahu daní a výdajů v zemích G7 : důkazy z kauzality v časové a frekvenční oblasti

Politická ekonomie, Vol. 73 (2025), No. 3, p. 471-499

Studie hodnotí platnost teorií o vztahu daní a výdajů v zemích G7 v časovém rozmezí 1965-2021 na základě analýzy souvislosti mezi vládními příjmy a výdaji pomocí testů kauzality v časové i frekvenční oblasti. Výsledky ukazují nezávislá rozhodnutí o příjmech a výdajích v Německu, Velké Británii, Itálii a Japonsku, což vyvolává obavy o fiskální disciplínu. V USA existuje krátkodobá kauzalita mezi příjmy a výdaji, ale v dlouhodobém horizontu převládá nezávislost, což naznačuje potřebu synchronizovaných fiskálních strategií. Kanada vykazuje dlouhodobou kauzalitu od příjmů k výdajům, zatímco Francie se v obou časových rámcích shoduje s hypotézou fiskální synchronizace, což vyžaduje koordinované úpravy politik. Studie zdůrazňuje složitost vyvozování politických závěrů kvůli rozdílům v jednotlivých zemích, jako je závislost na nedaňových příjmech a trendy v zadlužování. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://polek.vse.cz/artkey/pol-202503-0003_re-examining-the-tax-spending-hypothesis-in-g7-countries-evidence-from-time-and-frequency-domain-causality-app.php?back=/magno/pol/2025/mn3.php?secid=1

Martin Greive

Rekordschulden von 850 Milliarden Euro : Staatsverschuldung

Rekordní dluhy ve výši 850 miliard eur : státní dluh

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 118 (24.6.2025), S. 10-11

Spolkový ministr financí L. Klingbeil počítá s nárůstem německého státního dluhu v průběhu tohoto volebního období až o 850 miliard eur. Výdaje na obranu mají do r. 2029 vzrůst až na 170 miliard eur ročně, čímž by Německo splnilo 3,5% závazek NATO o šest let dříve, než je stanoveno. Pro letošní rok počítá spolková vláda se 143miliardovým schodkem. Vedle investic do armády a civilní obrany budou součástí zvýšených výdajů investice do klimatické neutrality, infrastruktury a digitalizace (celkově 115 miliard eur). Další finanční zátěž spolkového rozpočtu budou představovat požadované finanční kompenzace spolkových zemí a nižší příjmy z daní. SPD a CDU chtějí v letošním roce jednat o další reformě dluhové brzdy, která by umožnila dále zvyšovat míru investic.

Shoestring statism : Britain's spending review

Etatismus a napjatý britský rozpočet : přezkum výdajů ve Velké Británii

The Economist, Vol. 455, (2025) No. 9452, p. 10

O červnovém projevu britské ministryně financí R. Reevesové v britském parlamentu. The Economist hodnotí působení současné britské ministryně jako příliš intervencionistické. Některé oblasti ekonomiky skutečně potřebují více zásahů státu, jako např. podpora výdajů na obranu nebo podpora jaderné energetiky, v mnoha oblastech však mohou způsobit více škody než užítu (jako příklad je uváděna situace na trhu s bydlením, kde by Británie měla spíše deregulovat). Rizikem aktuálního přístupu je podkopání úsilí britské vlády o hospodářský růst. -- Viz i článek na s. 22-23.

Martin Greive, Julian Olk

Schwarz-Rote Versprechen kaum haltbar

Koaliční sliby se dají stěží dodržet

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 127 (7.7.2025), S. 1, 6-7

Daňové úlevy pro živnostníky a podnikatele, chystané spolkovou vládní koalicí, procházejí revizí vzhledem k rostoucímu schodku rozpočtu. U plánovaných úlev na energie budou po dohodě s podnikovými radami sníženy ceny u průmyslových tarifů a osvobození od distribučních poplatků. Krok je terčem kritiky opozičních stran, které koalici vytýkají preferenci podniků před domácnostmi s odkazem na nižší rozpočtovou zátěž při plošném snížení spotřební daně z elektřiny. Obdobně je předmětem debat snížení daně z příjmů, kde spolkové ministerstvo financí zatím neuvedlo způsob financování poklesu výběru daní o minimálně 15 miliard eur. Další zátěží pro rozpočet je chystané osvobození od daní pro přesčasy a pracující důchodce. Vládní koalice bude usilovat o další reformu dluhové brzdy, odborná veřejnost poukazuje na nutnost systémových reforem zejm. v oblasti řady subvencí, které by mohly být nahrazeny plošným poklesem příslušných sazeb.

Bundesministerium der Finanzen

Eine starke Stimme für Ostdeutschland : die Ostbeauftragte zieht ins BMF

Silný hlas pro východní Německo : pověřenkyně pro východní Německo se stěhuje na ministerstvo financí

Monatsbericht des BMF, Jg. 2025, Nr. 6, S. 8-11

Úřad Pověřence spolkové vlády pro východní Německo byl zařazen do organizačního rámce spolkového ministerstva financí. Článek stručně shrnuje účel této funkce, specifickou pozici zemí bývalé NDR v rámci SRN a plány budoucího rozvoje. Krátce představuje ministerskou pověřenkyni Elisabeth Kaiserovou. -- Viz též rozhovor s E. Kaiser na s. 11-12.

Stanislav Bureš, Karolína Primasová

Stav EU fondů a chybovosti v letech 2023 a 2024

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 13, (2025) č. 3 (květen), s. 55-59

Článek prezentuje statistické výsledky auditní činnosti provedené Auditním orgánem MF v letech 2023-2024. Výsledky ukazují, že řízení prostředků poskytnutých Česku v rámci EU fondů, včetně následného nakládání s nimi na úrovni příjemců dotací, má stabilní charakter a je poměrně zodpovědné a kvalitní. Souhrnná roční chybovost napříč všemi operačními programy vykazuje stabilní průběh, což svědčí o kvalitě

nastaveném řídicím a kontrolním systému napříč implementační strukturou. Autoři dále rozebírají výsledky auditů v oblasti veřejných zakázek. Sdílejí také příklady dobré praxe při využití institutu vyhrazené změny závazku podle § 100 ZZVZ a doporučují vyšší míru využívání tohoto institutu.

Claire Jones, Lauren Fedor

Trump tax bill to boost rich, says watchdog

Trumpův daňový zákon zvýší bohatství bohatých, tvrdí kontrolní orgán

Financial Times, Vol. 2025, No. 41967 (13.6.2025), p. 4

Nejnovější daňový zákon prezidenta Trumpa prošel Sněmovnou reprezentantů a je projednáván v Senátu. Podle odhadů Kongresového rozpočtového úřadu by zákon zvýšil roční disponibilní příjem nejbohatších 10 % Američanů v průměru o 12 tisíc dolarů a příjem 10 % nejchudších by se snížil o 1600 dolarů. Zatímco Bílý dům tvrdí, že návrh zákona sníží státní dluh v příštích deseti letech o 1,6 bilionu dolarů, rozpočtový úřad odhaduje, že do r. 2034 dluh zvýší o 2,4 bilionu dolarů. Úřad navíc varuje, že návrh zákona by mohl vést ke ztrátě zdravotního pojištění pro 16 milionů Američanů a potenciálně ohrozit dávky Medicaid. S těsnou většinou 53 ku 47 v Senátu čelí návrh zákona odporu i mezi zákonodárci z řad Republikánské strany, což vyvolává pochybnosti, zda stihne termín pro podpis prezidentem Trumpem stanovený na 4. července. -- Zákon prodlužuje daňové úlevy z Trumpovy éry, výrazně snižuje financování programu Medicaid a dalších sociálních programů, omezuje dotace na čistou energii a zvyšuje výdaje na obranu a bezpečnost hranic.

James Politi, Lauren Fedor

Trump tightens grip on power with policy triumphs

Trump upevňuje svou moc díky politickým úspěchům

Financial Times, Vol. 2025, No. 41986 (5.7.2025), p. 4

Sněmovna reprezentantů schválila těsnou většinou Trumpův klíčový daňový zákon ("big beautiful bill"). Prezident zaznamenal významnou konsolidaci politické moci těsně před Dnem nezávislosti a pět měsíců po začátku svého druhého funkčního období. Schválení výdajové legislativy upevňuje Trumpův vliv v republikánské straně a podporuje jeho politiku, která v poslední době zahrnovala vojenské akce proti Íránu, zásahy proti imigraci a nucení spojenců NATO ke zvýšení výdajů na obranu. Povzbuzen silnými trhy a solidními ekonomickými daty, Trump vychvaloval své úspěchy a zároveň se připravoval na významný podpisový ceremoniál v Bílém domě, a to i přesto, že průzkumy veřejného mínění naznačují, že nesouhlas veřejnosti je i nadále značný. 50 % respondentů s jeho výkonem ve funkci nesouhlasí a pouze 36 % podporuje nový návrh zákona.

Henry Foy, Ben Hall, Leila Abboud, Anne-Sylvaine Chassany, Laura Pitel

An uncertain new era for Nato

Nejistá nová éra pro NATO

Financial Times, Vol. 2025, No. 41975 (23.6.2025), p. 15

Článek upozorňuje na nejistotu, kterou zažívají evropští lídři v reakci na výroky prezidenta Trumpa o možném snížení americké vojenské přítomnosti v Evropě. Navzdory optimismu v Evropě ve srovnání s počátkem roku roste povědomí, že struktura NATO, která je dle autorů dlouhodobě závislá na americkém velení, logistice i zpravodajských schopnostech, bude muset být transformována. Ačkoli se Německo a další evropské země připravují na zvýšení výdajů a vojenské připravenosti a NATO přijímá ambiciózní nové plány, Washington nepředložil žádný plán, na co se musí Evropa připravit v souvislosti s nahrazením americké podpory. Podle respondentů musí Evropa ujistit USA, že zůstane odhodlána a připravena stát na vlastních nohách. Bez USA by NATO mohlo přejít z jednotného velení na volné seskupení národních sil, které již nemusí být adekvátně akceschopné.

Myles McCormick, Claire Jones

White House insists Trump bill will cut debt

Bílý dům zastává názor, že Trumpův návrh zákona sníží dluh

Financial Times, Vol. 2025, No. 41978 (26.6.2025), p. 4

Článek byl psán před schválením Trumpova daňového a rozpočtového zákona Sněmovnou reprezentantů USA. Prezident Trump usiluje o dokončení svého vlajkového daňového zákona do 4. července, a proto Bílý dům uklidňuje senátní republikány, kteří se obávají dopadu opatření na státní rozpočet. Rada

ekonomických poradců ve zprávě zveřejněné 25.6. tvrdí, že v kombinaci s širší ekonomickou agendou amerického prezidenta by navrhovaný zákon nakonec snížil státní dluh až o 11,2 bilionu dolarů do r. 2034 a poměr dluhu k HDP by klesl na 94 %. To je v rozporu s varováními nezávislých orgánů, jako je Kongresový rozpočtový úřad (CBO), který odhaduje, že opatření by v příštím desetiletí zvýšila státní dluh o 2,4 až 2,8 bilionu dolarů. Vedoucí republikáni zatím odmítli prognózy CBO jako příliš pesimistické. -- K tématu viz také FT z 1.7.2025, s. 2; FT z 3.7.2025, s. 3.

J. Fokuhl, M. Greive, J. Olk

Zweifel an der Disziplin

Pochybnosti o disciplíně

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 129 (9.7.2025), S. 4-5

Spolkový ministr financí L. Klingbeil čelí kritice za nedostatečně propracovaný plán konkrétního rozdělení investic, v jejichž rámci plánuje zvýšit zadlužení Německa až o 850 miliard eur v současném vládním funkčním období. Jejich neefektivita a prodlení při aplikaci může být kontraproduktivním krokem, který podle kritiků zejm. z CDU značně zvýší náklady na obsluhu dluhu. Spolková vláda přesouvá prostředky na investice do zvláštního fondu, čímž sníží investice z jádrového rozpočtu do r. 2029 o 34 miliard eur. Koalice se musí shodnout na konkrétní podobě investic a jejich integrace do rozpočtu, a následně dosáhnout investiční kvóty ve výši 10 %, čímž zamezí přesunu dalších nákladů do zvláštních rozpočtů.

Životní prostředí

Xinfeng Jiang, Jiakun Xu, Rong Ma, Ahsan Akbar, Marcela Sokolova

Carbon emission trading policy and green technological innovation in Chinese listed companies : a corporate reputation perspective

Politika obchodování s emisemi uhlíku a zelené technologické inovace v čínských kótovaných společnostech : pohled z hlediska firemní reputace

E+M *Ökonomie und Management* = *Economics and Management*, Vol. 28 (2025), No. 2, p. 49-66

Studie analyzuje dopad čínského systému obchodování s emisními povolenkami na zelené technologické inovace podniků kótovaných na čínských burzách v období 2008-2021. Autoři zjišťují, že systém podporuje zelené inovace. Efekt je výraznější u velkých a středních podniků, v odvětvích s vysokou mírou znečištění a v regionech s přísnějším prosazováním politik. Studie zdůrazňuje potřebu transparentnosti a přizpůsobení podpory potřebám menších podniků. Autoři uvádějí, že ačkoli jsou zjištění přenositelná do mezinárodního kontextu, zavádění emisních povolenek musí odrážet národní podmínky. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.15240/tul/001/2025-2-003>

Patricia Nilsson, Florian Müller, Alice Hancock

Europe's fight against 'forever chemicals'

Evropský boj proti „věčným chemikáliím“

Financial Times, Vol. 2025, No. 41957 (2.6.2025), p. 17

Článek informuje o nálezech vysokého množství kyseliny trifluoroctové (TFA) ve vodních plochách po celé EU. Kyselina TFA je vedlejším produktem různých průmyslových procesů a chemických rozkladů, kvůli její odolnosti a možnosti rozkladu ve vodě se chemikálie akumuluje v přírodě a i v lidských tělech. Vyšetřování spojilo vysoké místní koncentrace s chemickými závody, i když ještě významnější jsou širší emise z pesticidů a chladiv. Úsilí o odstranění TFA je nákladné a neefektivní, což vede k volání po přísnějších předpisech EU. Výrobní odvětví však významná opatření brzdí, protože společnosti tvrdí, že současné úrovně TFA jsou bezpečné a že omezení by mohla poškodit konkurenceschopnost Evropy. Evropská komise je pod tlakem přijmout regulační opatření, ovšem neexistence substitutů pro průmysl a omezené možnosti sanace komplikují celý proces, což vyvolává otázky o závazku Evropy chránit veřejné zdraví a životní prostředí.

Chong Zhang, Menglu Zhang, Yunqiu Zhan, Jiale Yan

Political risk and sustainable development : digitization and environmental policy stringency

Politické riziko a udržitelný rozvoj : digitalizace a přísnost environmentální politiky

Politická ekonomie, Vol. 73 (2025), No. 2, p. 366-396

Studie zjišťuje, jak politické riziko, digitalizace, environmentální politiky a různé ekonomické a environmentální faktory ovlivňovaly udržitelný rozvoj v ekonomikách zemí BRICS v časovém rozmezí od r. 1990 až po r. 2020. Výsledky ukazují, že zatímco politické riziko, nerostné zdroje a export brzdí udržitelný rozvoj v krátkodobém horizontu, v dlouhodobém horizontu mají tyto faktory pozitivní vliv. Naopak environmentální technologie zpočátku podporují udržitelný rozvoj, ale v dlouhodobém horizontu mají negativní dopad. Digitalizace podporuje udržitelný rozvoj v obou časových horizontech. Autoři doporučují zavést digitální technologie, zvětšit investice do zelených inovací a snížit politické riziko s cílem podpořit udržitelný rozvoj v rozvíjejících se ekonomikách. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://polek.vse.cz/artkey/pol-202502-0008_political-risk-and-sustainable-development-digitization-and-environmental-policy-stringency.php?back=/magno/pol/2025/mn2.php?secid=1

Pawel Dziekanski, Lukasz Poplawski, Jozef Glova

What is the level of spatial autocorrelation of the green economy? : the case study of voivodships in Poland

Jaká je úroveň prostorové autokorelace zelené ekonomiky? : případová studie vojvodství v Polsku

E+M Ekonomie a Management = Economics and Management, Vol. 28 (2025), No. 2, p. 25-48

Studie analyzuje prostorovou autokorelaci ukazatelů zelené ekonomiky v polských vojvodstvích (vyšších územních samosprávných celcích). Model využívá data z období 2010-2020 a obsahuje následující proměnné: výdaje na zdravotní péči, likvidaci odpadů, investice do ochrany životního prostředí, výroba elektřiny a hospodaření s přírodními zdroji. Výsledky odhalují významné shlukování, kdy vojvodství s dobrými výsledky v oblasti zelené ekonomiky mají tendenci spolu sousedit, zatímco regiony závislé na uhlí zaostávají. Pozitivní korelace mezi výdaji na zdravotní péči a nakládání s odpady poukazují na vzájemné posilování v prosazování zeleného růstu. Rozdíly přetrvávají, přičemž některá vojvodství důsledně integrují zelené politiky a jiné čelí výzvám. Výzkum zdůraznil potřebu regionálně přizpůsobené strategie zelené ekonomiky, která klade důraz na efektivní využívání zdrojů a inovace. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.15240/tul/001/2025-2-002>

Leslie Hook, Jana Tauschinski, Nassos Stylianou, Andres Schipani, Edward White

Why the world is not quitting coal

Proč svět neopouští uhlí

Financial Times, Vol. 2025, No. 41971 (18.6.2025), p. 17

Článek uvádí, že navzdory očekáváním se světová spotřeba uhlí pomalu zvyšuje a již v r. 2024 dosáhla rekordního maxima. Zatímco počáteční optimismus z podepsání Pařížské dohody v r. 2015 naznačoval, že poptávka po uhlí bude jen klesat, její oživení bylo podpořeno pandemií, válkou na Ukrajině a obnoveným zaměřením na energetickou bezpečnost namísto klimatických cílů. Země jako Čína a Indie i přes významné investice do obnovitelných zdrojů zůstávají silně závislé na uhlí kvůli jeho cenové dostupnosti, podíl elektřiny vyrobené z uhlí zde je 60 % a 75 %. Ačkoli někteří odborníci nyní předpovídají stabilizaci nebo postupný vrchol spotřeby uhlí do r. 2030, jiní tvrdí, že globální spotřeba uhlí může dále růst, což odkládá přechod na čistou energii za hranice toho, co bylo kdysi v Paříži plánováno. -- Překlad článku viz čas. Euro č. 30-31/2025, s. 34-39.

Životní úroveň

Anna Aizer, Adriana Lleras-Muney

The safety net and child health and well-being : evidence from the United States and the United Kingdom

Účinná pomoc a zdraví a blahobyt dětí : poznatky z USA a Velké Británie

Fiscal studies, Vol. 46, (2025) No. 1, p. 37-63

Jednoznačně pozitivní vztah mezi zdroji rodičů a výsledky jejich dětí byly potvrzeny ve všech rozvinutých státech, ale intenzita této relace se v čase a v jednotlivých státech liší. Autorky empiricky zkoumají, zda a do jaké míry ovlivňují výdaje v rámci sociální záchrané sítě prostřednictvím peněžních

a věcných dávek (potravinová pomoc, předškolní vzdělávání, bydlení a zdravotní péče) zdraví a blahobyt dětí V USA a ve Velké Británii, a v konečném důsledku i jejich příjmy v dospělosti. Zvažují také vliv nedávných změn účinné sociální pomoci (safety net) ve Velké Británii a v USA na výsledky dětí. Zjištění ukazují, že investice do dětí z nízkopříjmových rodin prostřednictvím robustní záchranné sítě přináší krátkodobé náklady, ale může vést k významným dlouhodobým přínosům, přičemž u nejvíce znevýhodněných dětí jsou přínosy větší. - Poznámky. -- Viz i další příspěvky ze symposia o chudobě, účinné pomoci a rozvoji dětí na s. 5-90.

Ostatní

Richard Milne, Lucy Rodgers, Steven Bernard

Is Europe ready for war?

Je Evropa připravena na válku?

Financial Times, Vol. 2025, No. 41982 (1.7.2025), p. 15

Článek se zabývá rostoucími obavami členů NATO o důvěryhodnost závazku kolektivní obrany aliance v kontextu nejistých signálů prezidenta Trumpa. Přestože lídři NATO znovu potvrzují svou jednotu a zvyšují výdaje na obranu, přetrvávají obavy, že jakákoli vnímaná slabost by mohla povzbudit Rusko k testování odhodlání aliance, zejména v pobaltských státech a skandinávském regionu. Finsko a Norsko výrazně zesilují svou severní obranu, aby se připravily na potenciální ruskou agresi, zatímco pobaltské státy a Polsko posilují své hranice novou vojenskou infrastrukturou. Autoři zdůrazňují společenskou a vojenskou připravenost Finska, zvýšenou obavou v Pobaltí ohledně spolehlivosti USA, a podrobně popisují rozsáhlé zbrojení Polska jako hraničního státu.

James Politi, Steff Chávez

What world does Trump want?

V jakém světě chce Trump žít?

Financial Times, Vol. 2025, No. 41980 (28.6.2025), p. 6

Článek popisuje výsledky summitu NATO v Haagu a zdůrazňuje nepředvídatelný a nekonzistentní styl zahraniční politiky prezidenta USA D. Trumpa. Navzdory obavám amerických spojenců, které ještě umocnily nedávné americké letecké údery na iránská jaderná zařízení, Trump nakonec potvrdil spojenectví v NATO a zajistil závazky většiny členských států k výdajům na obranu. Zatímco Trump oslavoval závazek zvýšit národní výdaje na obranu do r. 2035 na 5 %, kritici označovali jeho přístup spíše za chaotický a sobecký. Text zdůrazňuje, jak Trumpův horkohlavý přístup může přinášet krátkodobé výsledky, ale také zpochybňuje udržitelnost jeho metod, zejména pokud jde o Írán a transatlantickou jednotu.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 69, (2025) č. 23

Automobilkám chybí kovy vzácných zemin (s. 8); ECB snížila sazby, možná už naposled (s. 8); Když se všude zhasne. Blackout odhaluje slabiny sítí - téma čísla (s. 10-17); Stát je jako korporace. Na reformy se musí skalpelem, ne motorovou pilou - rozhovor o transformaci státu s M. Kučou z poradenské společnosti Kearney (s. 18-22); Indie jako nastupující velmoc, kde už deset let nerostou mzdy - rozhovor s J. Krejčíkem z Filosofického ústavu AV ČR (s. 28-31); Rodí se největší mediální holding v Česku. Miliardáři Dospiva a Pražák ladí podrobnosti (s. 38); České firmy mají udržitelnost více ve své DNA než ty nadnárodní (s. 40-41); Firmy dostaly více času na udržitelnost. Unie je k ní ale stejně přivede (s. 42-43); Trojice předních českých bank spouští vlastní sdílenou síť vkladomatů (s. 44 a 46); Pražský Airbnb byznys - infografika k pronajímaným jednotkám v městských částech Prahy (s. 58).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 69, (2025) č. 24

Lednička zradila lidstvo. Odstartovala nadbytek a s ním i plýtvání jídlem - téma čísla (s. 10-17); Čtyřicátníci vnímají rozvoj jídla jako selhání. Foodora to chce změnit - rozhovor s šéfem Foodora A. Kolesou (s. 18-23); Jak za rok zhodnotit milion bez většího rizika: nejlepší příležitosti na trhu (s. 24-27);

Auta jako umělecká díla. Tvorba karosáře Josefa Sodomky udivovala svět - seriál České podnikání: karoserie pro nový věk (s. 28-31); Odstartovalo obchodování s povolenkami pro domácnost - povolenky ETS 2 (s. 32, 34); Trump opět zasahuje. Jeho daň Big Beautiful Bill míří na zahraniční investory (s. 36-37); Zjednodušení práce, ale více starostí. EU krotí umělou inteligenci: zaměstnavatelé mají nejvyšší čas seznámit se s regulací AI. Nové povinnosti na ně plně dopadnou příští rok v srpnu (s. 44-45); Za kolik na letní brigády - infografika informuje o průměrných odměnách a počtech zájemců (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 69, (2025) č. 25-26**

Lego místo zlata? Alternativní investice spojují výnos s nostalgií: lidé stále častěji hledají způsoby, jak uložit peníze do něčeho hmatatelného. Investice do kartiček, Lega i známek tak zažívají boom - téma čísla (s. 12-19); Chinkali, víno a investice. Čeští hoteliéři objevují kouzlo Gruzie (s. 26-27); Přetahovaná o byty. Investorů přibývá, nabídka pro bydlení se ztenčuje (s. 28-31); Byznys s insolventy? Lidé si prý napůjčují, i když vědí, že nebudou splácet (s. 32, 34); Slabý dolar výrazně zlevňuje nemovitosti v zahraničí. Kde můžete ušetřit až dva miliony? (s. 40, 42); Když budeme klimatická opatření dělat dobře, nemusíme je nikomu vnučovat - rozhovor s klimatologem R. Tolaszem (s. 50-53); Realitní fondy vyrazily na nákupy a očekávají lepší výkonnost než loni (s. 58-59); Pracovní právo sráží Česko do evropského podprůměru. Víme, co s tím: podpora zkrácených úvazků, řešení švarcsystému a cílené vzdělávání pracujících. Co by měla dělat příští vláda, aby zajistila živý a moderní trh práce (s. 60-63); Neoznámení osvobozených příjmů může vyjít draho (s. 63); Hurá na dovolenou - infografika o tom, kdy a kam jezdí Evropané na dovolenou (s. 74).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 69, (2025) č. 27**

Nejistá kariéra: většina profí sportovců se na důchod nezajistí: miliony či statisíce korun mohou v Česku vydělat jen ti nejlepší. Platy většiny sportovců se počítají spíš v desítkách tisíc - téma čísla (s. 10-17); Pokud mi Bůh řekne, že mám firmu prodat, tak ji prodám - rozhovor s developerem R. Passerem (s. 18-23); Samuel Colt, muž, který naučil Ameriku střílet - seriál Vynálezy, které změnily svět: pistolí k sériové výrobě (s. 28-31); Elektrárny, které v Evropě vykrývají slunce a vítr, inkasují biliony. Nejvíce profituje Křetínský (s. 32-33); Proč je know-how management důležitým článkem (nejen) advokátních kanceláří (s. 42); Za kolik na koupáky - infografika (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 69, (2025) č. 28**

Mladá Asie a Afrika vystřídají v čele světa unavený Západ: hlavními geopolitickými soupeři budou Čína a USA, koncem století však rychle poroste váha lidnatých rozvojových zemí - téma čísla o světě v r. 2100 (s. 10-17); Nový svět bez pravidel a rovnováhy. Jak v něm mohou uspět české firmy - rozhovor s M. Langem z Hendersonova institutu (s. 18-23); Jak na šedou ekonomiku? Návrat EET, povinné přijímání karet a digitální stát (s. 24-27); Přišel čas vyměnit koruny za dolary? Zeptali jsme se expertů (s. 32-33); Kam dát peníze, když jsou akcie v USA na historických maximech - americké akciové trhy (s. 38-39); Digitální nekromancie: výnosný byznys postavený na smutku pozůstalých - digitální duchové (s. 44-45); Češi kupují auta, která byste nečekali. Nečekaně vysoko jsou číňan i elektromobil (s. 48-49); Ceny bytů: Rekord za rekordem - infografika o tom, jak zdražovaly nemovitosti v Evropě (s. 50).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2025, č. 23**

Sazby hypoték klesají pomalu (s. 8); Povolenky na cenový armagedon - komentář k emisním povolenkám (s. 12); Nová infrastruktura všedního dne: na českých ulicích přibývají výdejní boxy, které v tichosti přepisují pravidla doručování zásilek. Nový model distribuce balíků navíc odlehčuje dopravě a snižuje uhlíkovou stopu - téma čísla o výdejních boxech (s. 14-19); Bitcoinová aféra? Neuvěřitelně nonšalantní rozhodnutí: chyba byla už to, že to vůbec někoho napadlo, říká o bitcoinové kauze Ladislav Křišťoufek, ekonom a prorektor UK, který se dlouhodobě specializuje na problematiku kryptoměn (s. 22-24); Jaderný finiš Fialova kabinetu: na vládu míří téma výstavby malých reaktorů (s. 26); Rození lídra Merze: nový německý kancléř chce budovat Evropu jako bezpečnou, samostatnou a sebevědomou velmoc (s. 28); Nikotinový hit, který může zachránit obry - nikotinové sáčky - ve spolupráci s Financial Times (s. 32-37); Kožedělný průmysl? Významnější, než se zdá - seriál Byznys první republiky (s. 42-45); Proč je AI klíčem k modernímu HR (s. 50).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2025, č. 24-25**

Akademický hon na ičaře - komentář k daňovému zvýhodnění OSVČ (s. 10); Paralelní chalupářství: chata nebo chalupa zůstává v Česku ideálním místem pro trávení volného času. Pořád platí, že co Čech, to chalupář, i když se z chat a chalup často stává první bydlení a také zajímavá investiční příležitost - téma čísla (s. 12-19); Nebeská liška probudila Aero: týdeník Euro navštívil strojírenskou společnost Aero, jež ožila s výrobou nových letounů Skyfox. Rýsují se zakázky v Evropě i Africe, firma zvažuje i výrobu velkých dronů - letecký průmysl (s. 22-26); Jihokorejský triumf v dukovanském tendru: finální nabídková cena společnosti KHNP činila 407 miliard korun. Jaká je její struktura a jaké jsou klíčové prvky vítězného řešení? (s. 34-35); Česko je pro kryptoměny bezpečné: burzy a kryptoplatformy berou boj proti legalizaci výnosů z trestné činnosti vážně (s. 38-39); Stará zlatá jistota v éře nejistoty - zlaté státní rezervy - ve spolupráci s Financial Times (s. 40-44); Drahé vodění firem za ručičku - zákon o kybernetické bezpečnosti (s. 58).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2025, č. 26-27**

Stát z daní inkasoval tři čtvrtě bilionu (s. 8); Z ostravských dolů k prodeji Rolls-Royců - rozhovor s K. Kadlecem, majitelem CarTech Group (s. 14-19); Vyžité paradigma. Kdo vymyslí nové?: předvolební kampaň se zatím točí kolem politických skandálů a výdajů na obranu, méně se už politici soustřeďují na ekonomiku. Nikdo nemá odpověď na to, proč Česko bohatne tak pomalu a co s tím udělat (s. 20-24); Dražší unijní cigareta: EK připravuje směrnici, která má centrálně stanovit minimální sazby spotřební daně z cigaret, zahřívaného tabáku i nikotinových sáček (s. 26-27); Jak se zabíjí ocel - komentář (s. 32); Jak Erdogana dostihly hospodářské trable: krize životních nákladů a společenské nepokoje v zemi ohrožují plány tureckého prezidenta R. T. Erdogana, který by ještě rád zůstal u moci - ve spolupráci s Financial Times (s. 34-39); S kůží na trh a za meziválečnými úspěchy - seriál Byznys první republiky o kožedělných podnicích (s. 44-47); Čínská Chery přijede do Česka už v září - autoprůmysl (s. 53); Za 80 procent úspěšných kyberútoků může lidské selhání (s. 58).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2025, č. 28-29**

Blackout a drahé sítě - komentář (s. 12-13); Nákladákem pro pytel cementu: zavedení nadstandardů ve zdravotnictví by pomohlo nejen jednotlivcům ochotným připlatit si, ale absolutně všem. Celý systém by byl bohatší, říká David Karásek, ředitel a spolumajitel zdravotnické sítě Medicon (s. 14-19); Železniční cargo čeká redukční dieta: velcí nákladní dopravci začínají s resktrukturalizací, trh se jim mění pod rukama. První zahraniční carga končí v insolvenční (s. 22-26); Česko-americké celní ztráty: dvacet pět, teď už třicet procent. Donald Trump počítá od začátku srpna se zavedením cel na zboží z EU (s. 28-29); Kanada chce být energetickou velmocí: kanadská vláda plánuje, jak využít tamní bohaté zdroje fosilních paliv, aby pomohla mimo jiné odvrátit negativní dopady Trumpem zaváděných cel - ve spolupráci s Financial Times (s. 36-41).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 111 (11.6.2025)**

Digitalizaci stavebního řízení hrozí další potíže. Nemusí stačit kapacita úložiště: stavební řízení se může dostat do druhé vlny problémů (s. 1); Havlíčkův plán, jak snížit ceny energií: více peněz ze státního rozpočtu a EU. Podle odborníků je to mlhavé - energetika (s. 5); Hlavní ekonomický mozek, který má oživit Německo - poradce ministra financí Jens Südekum (s. 7); Povinné zálohování na PET lahve a plechovky přijde. Donutí nás k tomu evropská legislativa (s. 13); Inflace je pod kontrolou. Populisté ale stejně na inflační vlně vydělají - komentář (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 114 (16.6.2025)**

Ukrajinci přinášejí tuzemské ekonomice miliardu měsíčně - integrace uprchlíků (s. 1); Pracovat pro zbrojaře už v Německu není ostudou. Brzdou jsou však politici (s. 9); Pro splnění požadavků nového kyberzákona firmám stačí použít selský rozum (s. 13); Proč lidé nechtějí mít děti? Příčina není jen v nedostatku bytů - komentář (s. 14); Až vládní strany prohrají volby, ať se podívají, co udělaly s nájmy - komentář k bydlení (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 116 (18.6.2025)**

Další trend mezi podvody: nekradou se jen peníze, ale stále častěji také identity - internetová kriminalita (s. 1); Bankám se rekordně daří. Za čtvrtletí vydělaly 27,4 miliardy (s. 2); Firmy chtějí dohlížet na pojišťovny a volají i po připojištění - financování zdravotnictví (s. 4); Rodí se plán, jak nově řídit český výzkum. Má se spojit s vysokými školami, ve hře je i vznik dvou ministerstev (s. 5); Česko omezí vývoz výkonných čipů a zneužitelných technologií. Hůř se tak dostanou do zemí, jako je Rusko (s. 10); Rodí se stále méně dětí, lidí na planetě ale neubývá - infografika (s. 16).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 117 (19.6.2025)**

Senát USA schválil zákon o stablecoinech - kryptoměny vázané na americký dolar a Genuis Act (s. 2); Příští rok bude důchodový systém po dlouhé době v plusu, říká Jurečka. Není to ale díky reformě (s. 3); Přestaňte si chránit své malé hřiště, jinak byznys uteče do USA, varuje Čechy špičkový ekonom - rozhovor s profesorem ekonomie G. Wolffem (s. 7); Jaký vzkaz vyslal Ústavní soud rozhodnutím o předčasných důchodech? - komentář (s. 14); Českým leteckým výrobcům se daří, obor táhne nahoru i výroba dronů (speciální příl. Letecký průmysl, s. 2-3).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 122 (26.6.2025)**

Povolenky pro dopravu a bydlení? Česko chce změnu dřív, než zdraží plyn a benzin: se zavedením nového evropského systému emisních povolenek hrozí zdražení benzínu, nafty i vytápění budov (s. 1); Michl: Česko čeká období stability úrokových sazeb (s. 2); Summit NATO uspokojil Trumpa i Evropu. Přijde ale opravdu doba zbrojení, nebo spíše "kreativního účetnictví"? (s. 5); Levnější peníze? Zapomeňte. Česká ekonomika je v pasti realitní bubliny - komentář (s. 14); Co byste dnes měli vědět o kybernetické bezpečnosti (příl. Kybernetická bezpečnost, s. 3); Jak na řízení bezpečnosti podle NIS2 a nZoKB? Jednoduše (příl. Kybernetická bezpečnost, s. 7).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 123 (27.6.2025)**

Trump zvažuje, že šéfa Fedu vymění dřív. Dolar oslabil (s. 2); Všechny naše problémy jsou řešitelné. Evropa má obrovský potenciál, tvrdí známý německý ekonom M. Hüther (s. 5); Politici poprvé zvažují větší ochranu drobných podnikatelů před predátorskými úvěrovými firmami - obchod s chudobou (s. 7); Rusko míří k recesi. Putin o tom nechce ani slyšet a předkládá nereálné plány (s. 10); Česko bojuje za zrušení povolenek. Jednu věc na nich ale ocení každá vláda - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 124 (30.6.2025)**

Atraktivnější zaměstnanecké akcie schváleny poslanci. Jak se budou danit? - no tax before cash a žádné pojistné (s. 1); Stanjura: schodek rozpočtu bude příští rok vyšší než letos (s. 2); Česko se může dostat k miliardám na obranu z Bruselu - obranyschopnost Evropy (s. 5); Antibyrokratický balíček? Místo rušení povinností přibyla další - komentář (s. 12); Realitní fondy v Česku. Kde hledat výnos a na co si dát pozor (příl. Svět nemovitostí, s. 2); Nový byt přímo v centru Prahy? Připravte si skoro čtvrt milionu korun na metr (příl., s. 3); Nová pravidla DPH u nemovitostí. Co se mění od července 2025? (příl., s. 5).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 125 (1.7.2025)**

Dvě miliardy do rozpočtu se zpožděním. Dorovnávací daň koncernům se odkládá: povinnost se posunula na červen 2026 (s. 1) a související komentář na s. 14; Deset let zelené rétoriky. Realita? Svět spaluje víc uhlí než kdykoli předtím (s. 6-7); Dnešní nároky na rozpočet jsou selanka proti tomu, co přijde - komentář (s. 14); Nafukují centrální banky ceny realit? - komentář k dlouhodobým úrokovým sazbám (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 127 (3.7.2025)**

Slušný poločas: ekonomika by měla růst o 2 %, investice firem brzdí Putin a Trump (s. 1); Do Dukovan a Temelína se má oklikou přes Francii a Německo vrátit ruské palivo (s. 3); Startuje velká hra o evropské miliardy. Kdo si z příštího rozpočtu EU ukousne nejvíce? - EU a Česko (s. 10); Stanjurův ústup. Po tlaku změnil český postoj k rozpočtu EU (s. 10); Evropskou cenu o nejméně dostupné bydlení vyhrává s přehledem Praha - komentář (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 129 (7.7.2025)**

ČEPS čelí průtahům při obnově vedení. Týká se to i drátů, kde vznikl výpadek: příčinou jednoho z největších výpadků elektřiny v Česku byly celkem čtyři poruchy. Síť by přitom takovou situaci měla ustát (s. 1) a související komentář na s. 14; Přehledně: jak začal největší výpadek elektřiny v Česku za 40 let, co se postupně dělo a kdy se problémy vyřešily (s. 3) a související příspěvek na s. 4; Česko by mohlo mít dvě bitcoinové rezervy. Vedle ČNB chtějí poslanci také nový fond na ministerstvu financí (s. 5); Británie mohla vydělat na chaosu, ale řeší čím dál větší dluh (s. 5); Velká změna trestního zákoníku prošla Senátem. Co přinese a protestovala proti ní Bradáčová oprávněně? (s. 7).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 134 (14.7.2025)**

Trump zavádí brutální cla na dovoz z EU, výrazně vyšší, než všichni čekali. Jak musí zareagovat Evropa? (s. 3); Vyšší tarify by postihly automotive, odolné je strojírenství (s. 3); Televizi a rozhlasu přibýly stovky tisíc plátců - koncesionářské poplatky (s. 7); Cena bitcoinu dosáhla nového maxima. Je tady další fáze růstu? - komentář (s. 14); Javier Milei prořezal motorovkou Argentinu jako nikdo před ním - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 135 (15.7.2025)**

EU věří v jednání s USA. Ohledně cel ale chystá odvetu (s. 2); Plán na využití AI má téměř polovina úřadů. Běžně ji dnes používá ministerstvo práce a testují ji i další - státní správa a technologie (s. 5); EU směřuje k přelomovému kroku. Od roku 2028 chce výrazně seškrtnat zemědělské dotace (s. 6); Trhy jsou lhostejné k Trumpově celní politice. Další výprodej akcií přitom může být za dveřmi - světová ekonomika (s. 13); "Krásný zákon" podepsán, zahraniční investoři si oddechli - komentář (s. 13); Americká cla, poslední hřebík do rakve konkurenceschopnosti - komentář (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 136 (16.7.2025)**

Extrémní zájem o hypotéky. Za prvních šest měsíců roku si jich lidé sjednali za 150 miliard korun (s. 3); Jak se budou krátit agrární dotace? V předvečer zveřejnění unikl návrh, který by měl na zemědělce zásadní dopad (s. 4); Trump pohrozil Rusku sankcemi a slíbil dodávky zbraní Ukrajině. Co se stane a co to znamená pro vývoj války (s. 5); Británie se s Trumpem o clech dohodla, EU ne. Kde je chyba? (s. 5); Jak na šedou ekonomiku? Návrat EET, povinné přijímání karet a digitální stát (s. 6-7); Americké čipy budou znovu proudit do Číny. Stačila k tomu osobní schůzka šéfa Nvidie s Trumpem (s. 13); Máme se lépe než před čtyřmi lety? Pražské mzdy jako jediné porazily inflaci (s. 16).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 138 (18.7.2025)**

Roste počet lidí s žádostí o oddlužení, kterou kvůli novele odkládali. Teď je to pro ně rychlejší a výhodnější (s. 3); Brusel předložil rozpočet. Europoslanci zuří, zemědělci protestují, Síkela tleská (s. 4); Nebezpečná hra, kterou může pocítit i drobný český investor. Trump vymýšlí, jak se zbavit šéfa Fedu (s. 11); Tahle země je pro starý. Volby v Česku vyhrávají penzisté - komentář (s. 15).

Účetnictví nevýdělečných organizací a obcí**Sv. 2025, č. 2**

Veřejné sbírky od 1. ledna 2025 (s. 2-10); Veřejné sbírky v účetnictví nestátních neziskových organizací a dani z příjmů (s. 11-17); Zásoby v účetnictví vybraných účetních jednotek: vše, co potřebujete vědět (2. část) (s. 18-26); Pravidla účtování fondu reprodukce investičního majetku zřízeného veřejně vysokou školou a příspěvkovou organizací, která byla zřízena územně samosprávným celkem (s. 27-30).

Unes - účetnictví neziskového sektoru

Sv. 23, (2025) č. 5-6

Veřejné kulturní instituce - zákon č. 263/2024 Sb. (s. 3-9); Finanční investice u vybraných účetních jednotek (s. 10-13); Pracovněprávní vztahy v příspěvkové organizaci (s. 27-33); Novela zákona o zadávání veřejných zakázek účinná od 3.4.2025: co přináší a jak ovlivní zadavatele a dodavatele (s. 46-48).

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Přehled nových knih

Přehled nových knih

Daně.....	65
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	65
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	66
Podnik a podnikání	67
Právo.....	67
Veřejné finance. Rozpočet.....	67
Ostatní	68

Daně

30535

Václav Benda, Ladislav Pitner

Daň z přidané hodnoty s komentářem 2025

Olomouc : ANAG, 2025, 1063 stran

Znění zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů s navazujícím obsáhlým komentářem a odkazy na související ustanovení. V tomto vydání komentáře k zákonu o DPH jsou promítnuty všechny změny zákona o DPH provedené v průběhu let 2022 až 2024 včetně podstatné novely provedené zákonem č. 461/2024 Sb. s převážnou účinností od 1.1.2025 a u některých změn s účinností od 1.7.2025 (některé změny pak nabývají účinnosti až 1.1.2026, ty jsou zapracovány formou redakčních poznámek do znění zákona). Komentář je doplněn o aktuální informace a sdělení zveřejněná MF a Finanční správou. - 15. aktualizované vydání

30520

International Bureau of Fiscal Documentation

European tax handbook 2025**Evropská daňová příručka 2025**

Amsterdam : International Bureau of Fiscal Documentation, ©2025, 1570 stran : tabulky, schémata
Referenční příručka věnovaná základům daňových systémů evropských zemí a výběru nejdůležitějších daňových aspektů každé jurisdikce. Popis je založen na informacích o 49 evropských státech a jurisdikcích dostupných na počátku roku 2025. První kapitola je věnována zdanění v Evropské unii - základní charakteristice daní a výši sazeb. Je doplněna textem několika směrnic EU (č. 2009/133/ES - směrnice o fúzích, č. 2011/96/EU - o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států a její doplňky a č. 2003/49/ES - o společném systému zdanění úroků a licenčních poplatků). Další kapitoly přinášejí podrobnější informace o zdanění právnických a fyzických osob, kapitálových příjmů, o DPH a o daních vybíraných srážkou z dividend, úroků a licenčních poplatků i o mezinárodních aspektech, oblasti správy daní a zamezení vyhýbání se daňové povinnosti v jednotlivých zemích Evropy (abecedně uspořádaných). - 36th annual edition - ISBN: 978-90-8722-975-7 (brožováno)

30485V

Jana Dlabáčová, Magdaléna Vyškovská

Nezdanitelné části základu daně u fyzických osob. Produkty spoření na stáří a dlouhodobá péče

Praha : Svaz účetních České republiky, 2025, 64 stran

První příspěvek se věnuje uplatnění odpočtů od základu daně z příjmů fyzických osob. Představuje nezdanitelné části základu daně, položky odčitatelné od základu daně, odpočet bezúplatného plnění (darů), odpočet úroku z úvěrů. Přehled je doplněn příklady z praxe. Nové koncepce spoření na stáří jsou obsahem druhého příspěvku - podmínky a typy produktů pro poskytování daňové podpory, povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů aj. Poslední příspěvek pravidelně přináší stanoviska k dotazům z praxe: pronájem auta zaměstnancem zaměstnavateli, SVJ a bytová družstva při řešení škody v důsledku povodní, povinnosti účetní firmy informovat SVJ o finanční situaci, dovoz zboží ze třetí země (účtování, clo, DPH). - Okénko odborné angličtiny. - ISBN: 978-80-7626-057-3 (brožováno)

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

30519

Money :a story of humanity**Peníze : příběh lidstva**

London : Simon and Schuster, 2024, xv, 400 stran : obrázky, mapky

Peníze jsou všechno. Přinášejí svobodu a zároveň ji berou. Inspirují nás a kazí. Ale co jsou peníze? Jsou tím hlavním, co nás brzdí od utopie, nebo jsou jedinou konstantou, která nás žene k úspěchu? Ekonom D. McWilliams v knize mapuje vztah lidí k penězům - od hliněných tabulek v Mezopotámii po mince ve starověkém Řecku, od matematiky ve středověkém arabském světě po Francouzskou revoluci a od

vzniku amerického dolaru až po dnešní kryptoměny. Na této cestě se setkáme s řadou postav, které inovovaly peníze, narušily společnost a změnily způsob našeho života. Stejně jako lidstvo se i peníze neustále mění a přizpůsobují se své době a okolnostem. Otázkou je, zda jsme za posledních 5000 let změnili peníze my, nebo peníze změnily nás? - Poznámky. - ISBN: 978-1-4711-9544-0 (brožováno)

30518

Reassessing the effectiveness and transmission of monetary policy : a symposium sponsored by The Federal Reserve Bank of Kansas City, Jackson Hole, Wyo., Aug. 22-24, 2024

Přehodnocení účinnosti a transmise měnové politiky : symposium sponzorované Federální rezervní bankou v Kansas City, Jackson Hole, Wyoming, 22.-24. srpna 2024

[Místo vydání není známo] : Federal Reserve Bank of Kansas City, ©2024, xxviii, 546 stran : tabulky, grafy, vzorce

Sborník příspěvků účastníků sympozia v americkém Jackson Hole z řad akademické sféry, finančníků i představitelů centrálních bank z celého světa. V roce 2024 se ústředním tématem konference stalo přehodnocení účinnosti a transmise měnové politiky. Výběr tématu sympozia byl podmíněn razantními změnami v nastavení měnové politiky v posledních letech: extrémně měkkou politiku z pandemického období vystřídal prudké zpřísnění, které však nezastavilo hospodářský růst. Vzácnost této situace vyvolává otázky o mechanismech transmise měnové politiky, které zkoumá většina studií prezentovaných na sympoziu. - Poznámky. - (brožováno) Plný text dostupný z: https://www.kansascityfed.org/Root/documents/10796/Jackson_Hole_Symposium_2024-web.pdf

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

30533

Joseph E. Stiglitz ; ve spolupráci s Carterem Doughertym a Nadací pro evropská progresivní studia (The Foundation for European Progressive Studies, FEPS) ; z anglického originálu přeložili Blanka a Martin Kovářovi

Jak přepsat pravidla evropské ekonomiky : program růstu a společné prosperity

Praha : Academia, 2025, 323 stran

Ekonom J. Stiglitz vychází z faktu, že v současnosti je v mnoha evropských zemích ekonomický růst jen pozvolný, dochází k příjmové stagnaci a recesi, což má vážné politické a společenské důsledky. Ve své knize nabízí konkrétní plány obnovy, včetně vzkříšení projektu evropské integrace. Její obsah je rozčleněn do čtyř částí. První se věnuje rozhodnutím na nejvyšší úrovni, makroekonomickému rámci, měnové politice a veřejným investicím. Druhá část se zabývá tím, jak má vypadat dobře regulovaný trh. Autor navrhuje strategii pro správu firem, finanční trhy, intelektuální vlastnictví, konkurenci a zdanění. Třetí část se zabývá sociálním státem, systémem sociálního pojištění, pracovněprávními vztahy. Poslední část se zaměřuje na to, jak správně zvládnout globalizaci v Evropě a ve světě. - Vydání první - Rewriting the rules of the European economy (název originálu). - ISBN: 978-80-200-3596-7

30540

napsal Alois Rašín ; s předmluvou guvernéra České národní banky Aleše Michla

Národní hospodářství

Plzeň : Čeněk, 2025, xxxv, 378 stran : portrét, fotografie

Reprint z roku 1922 obsahuje Rašínovu systematicky zpracovanou národohospodářskou nauku podle rakouské národohospodářské školy, určenou i širší veřejnosti. Po úvodní Rašínově předmluvě následuje výklad rozčleněný do částí: Základní podmínky vývojové (přírodní podmínky, osobní podmínky hospodářské, společnost a stát); Výrobek a výdělek (výroba, činitelé výrobní, práce, země a půda, kapitál, organizace výrobní a výdělková); Hodnota, cena, peníze (hodnota, cena, peníze, úvěr); Důchod, jeho tvoření a rozdělení (důchod, jmění, pojišťování, chudinství). V úvodu reprintu guvernér ČNB A. Michl píše "není pochyb o tom, že přístupy Aloise Rašína jsou inspirativní, nadčasové a poskytují cenné podněty při řešení současných hospodářských problémů, jako jsou zadlužení, stagnace produktivity či konkurence na globálních trzích." - Vydáno ve spolupráci s Českou národní bankou. - ISBN: 978-80-7380-967-6

Podnik a podnikání

30538

Gabriela Končítíková

99 trefných postřehů Tomáše Bati

Zlín : Nadace Tomáše Bati, 2021, 285 stran : ilustrace (některé barevné), portréty, faksimile

Osobnost Tomáše Bati skrze osobní zkušenosti jeho blízkých spolupracovníků. Krátké příběhy představují Baťu jako šéfa, podnikatele, otce, manžela, přítele i obyčejného člověka. Z každého příběhu je zřejmá Baťova přímocí a schopnost využívat selský rozum, jak při řešení národohospodářských otázek, tak i každodenních problémů. Texty jsou doplněny fotografiemi zachycujícími Baťu v různých situacích. Součástí knihy jsou také krátké úvody do jednotlivých oblastí "systému řízení Baťa". - Druhé vydání - ISBN: 978-80-907584-8-3

Právo

30537

Alena Winterová, Alena Macková a kolektiv

Civilní právo procesní. Díl první, řízení nalézací

Praha : Leges, 2025

Výklad základních institutů a principů soudnictví a civilního procesu nalézacího. Učebnice obsahuje přehledný výklad základních pojmů a principů soudnictví a civilního procesu, subjektů civilního procesu, základních institutů civilního procesu, výklad sporného i nesporného řízení a dalších druhů procesu, včetně opravných řízení. Dále je kladen důraz na výklad mimosoudního řešení sporů. Mezi zásadní změny v tomto vydání patří zejména nová úprava postavení a činnosti znalců. Autoři se zabývají i problémem míry důkazu. - 10. aktualizované vydání - Na deskách: soudy, notářství, advokacie, exekutorské úřady, sporné řízení soudní, nesporné (zvláštní) řízení, rozhodčí řízení, mimosoudní řešení sporů. - ISBN: 978-80-7502-767-2 (vázáno)

Úplné znění zákonů (ÚZ)

30480/1636

Poplatky : redakční uzávěrka 12.5.2025

30480/1629

Sociální zabezpečení : redakční uzávěrka 3.3.2025

30480/1635

Zákoník práce : redakční uzávěrka 5.5.2025

Veřejné finance. Rozpočet

30532 Pouze prezenčně

předkladatel Petr Fiala, předseda vlády

Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2024 : materiál je předkládán podle § 30 odst. 5 a 6 zákona č. 218/2000 Sb.

Praha : Ministerstvo financí ČR, [2025], 9 sešitů

Návrh státního závěrečného účtu ČR za rok 2024 obsahuje tyto sešity: Sešit A: Návrh Usnesení Poslanecké sněmovny k návrhu státního závěrečného účtu ČR za rok 2024. Sešit B: Ekonomický vývoj a hospodaření sektoru vládních institucí. Sešit C: Zpráva o výsledcích hospodaření státního rozpočtu. Sešit D: Zpráva o stavu a vývoji státních finančních aktiv a státních záruk. Sešit E: Zpráva o řízení státního dluhu. Sešit F: Zpráva o hospodaření dalších složek veřejných rozpočtů a o fondech organizačních složek státu. Sešit G: Tabulková část. Sešit H: Ukazatele kapitol státního rozpočtu. Sešit I: Informace o postupu privatizace a o stavu a použití prostředků vedených na zvláštních účtech (dle zák. č. 178/2005 Sb.). - (brožováno)

30536

Zdeněk Lankaš

Rozpočtová pravidla

Praha : Wolters Kluwer, 2025, xvi, 355 stran ;

Praktický výklad zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších zákonů (poslední zpracovaný je zák. č. 35/2025 Sb.). Komentář poskytuje komplexní přehled o právních mechanismech rozpočtového procesu. Obsahuje také praktické příklady a odkazy na relevantní judikaturu. Úvod přináší přehled vývoje právní úpravy rozpočtových vztahů od roku 1918 až do roku 1992. - Vydání první - Právní stav publikace je k 19.2.2025. - ISBN: 978-80-286-0193-5

Ostatní

30541

Matej Cívik

Liberálové a ti druzí

Praha : Academia, 2025, 215 stran

Autor představuje liberální vidění světa komplexně, ale zároveň přístupně pro širší okruh čtenářů. Vychází především ze současných politických diskusí v Česku a ve střední Evropě. Kromě vysvětlení zdrojů liberálního politického myšlení, jeho historie a současnosti se proto autor věnuje základním sporným tématům ve veřejném prostoru: státnímu přerozdělování bohatství, feminismu, právům homosexuálů, politické korektnosti, "cancel culture" či "woke" aktivismu. Umožňuje tak čtenářům porozumět hodnotovým základům současné společnosti, jak je vnímají nejen liberálové, ale i jejich oponenti. - Vydání první - ISBN: 978-80-200-3598-1

30534

Jiří Hynek

Ruský Klondike v Česku

V Brně : CPress, 2025, 280 stran : barevné ilustrace, portréty

Investigativní reportér J. Hynek přes 20 let mapoval vliv ruských oligarchů na českém území. Ve své knize odhaluje ruské aktivity v ČR, jako např. nemovitosti s nejasným vlastnictvím, vztahy v pravoslavné církvi i aktivity sankcionovaných ruských politiků a oligarchů v době mezinárodních sankcí. - 1. vydání - ISBN: 978-80-264-5567-7

Odbor Provoz ICT Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

(otevřeno i pro veřejnost)

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 16:00

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Letní výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

(otevřeno i pro veřejnost)

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 15:00

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcrcz

Informace pro veřejnost:

<https://www.mfcrcz/cs/ministerstvo/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna>

Intranet:

<https://knihovna.urad.mfcrcz/oknihovne.php>